

SKRIFTER
utg. av
Svenska
Litteraturs.

CII.

Brev från
H. G. Porthan
Del 2.

U. B.

SKRIFTER UTGIVNA AV
SVENSKA LITTERATURSÄLLSKAPET I FINLAND

CII.

BREV FRÅN
HENRIK GABRIEL PORTHAN

TILL

SAMTIDA. DEL 2.

HELSINGFORS 1912.

SKRIFTER

UTGIVNA AV

SVENSKA LITTERATURSÄLLSKAPET

I FINLAND.

CII.

BREV FRÅN
HENRIK GABRIEL PORTHAN
TILL
SAMTIDA

UTGIVNA

AV

ERNST LAGUS.

DEL 2: SUPPLEMENTBAND.

HELSINGFORS
TIDNINGS- & TRYCKERI-AKTIEBOLAGETS TRYCKERI
1912.

INNEHÅLL:

	Pag.
Till läsaren	VII.
Brev från H. G. Porthan till samtida	3.
På kemigrafisk väg reproducerade fotografiska kopior av Porthans «rättelser och tillägningar» till brevet av den 25 januari 1798.	
Anmärkningar	97.
Alfabetiskt ordnad förteckning över de i samlingen ingående breven, samt upp- gift om var resp. originalbrev f. n. uppbevaras	103.
Kronologiskt ordnad förteckning över de åren 1898 (del 1) och 1912 (del 2) av Svenska litteratursällskapet i Finland utgivna breven från H. G. Porthan till samtida	105.
Register	111.
Rättelser och tillägg	131.

Till läsaren.

I företalet till första delen av Porthans „brev till samtida“ skrev jag bl. a.: „Helt säkert finnes det ännu i behåll flere brev av Porthan, vilka jag icke lyckats överkomma, ehuru jag ingalunda varit översksam i och för insamlandet av sådana. . . . Särskilt beklagar jag, att det av G. Rein omtalade brevet till lektorskan Alopæus — i vilket Porthan uttalade sin sorg över sin fästmörs bortgång — synes vara förkommet. . . . Mätte den nu utgående publikationen i sin mån vara en maning till efterletande av alla Porthanica, som ännu kunna uppsåras.“

När den Porthan-Tengströmska depositionen i vårt universitetsbibliotek öppnades år 1900, befanns den innehålla bl. a. ett antal brev från Porthan till hans vän och litteräre medarbetare, Jakob Tengström. För tiden upptagen av andra arbeten, beslöt jag att t. v. icke vidtaga åtgärd för deras publicering. År 1906 om sommaren infann sig emellertid hos mig bokhandlaren herr Alvar Lindgren och presenterade det av mig och andra diittills fåfångt efterletade brevet till Ulrika Alopæus, och detta intressanta fynd föranlät mig att inför litteratursällskapets bestyrelse hemställa om publicerandet av ett supplementhäfte till den år 1898 utgivna delen „Brev från H. G. Porthan till samtida“. Efter det bestyrelsen villfarit mitt förslag och anmodat mig att redigera även den nu beslutna delen, vidtog arbetet med hopsamlandet av då kända opublicerade brev från Porthan och med samlingens eventuella komplettering. I sådant syfte insändes å litteratursällskapets vägnar annonser till några tidningar och tidskrifter i Finland och Sverige med uppmaning till personer, vilka innehade otryckta brev av Porthan, att i och för kopiering ställa dem till sällskapets förfogande. Resultatet blev icke stort: endast 4 brev till J. Hisinger (se anmärkning 8, pag. 99). Men genom egna och närmast professor M. G. Schybergsons bemödanden — dem jag tacksamt er-

känner — kom jag småningom underfund med flere andra dittills okända brev, men beslöt att ännu vänta en tid med den slutliga redigeringen, allt i hopp att ytterligare finna nytt material. Våren 1909 erhöll jag även meddelande om att fröken S. Leijonhufvud, bibliotekarie vid Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien i Stockholm, i dess arkiv upptäckt flere viktiga brev från Porthan till funktionärer vid nämnda akademi, och kort tid därpå kom jag genom fröken Leijonhufvuds åtgörande ytterligare ett i Sverige i enskild ego befintligt brev av Porthan på spåren. Därom och om övriga småningom skeende upptäckter har jag meddelat det viktigaste i „Anmärkningar“, sid. 97—101. Omsider befanns skörden så pass riklig, som den numera syntes kunna bli, och tryckningen av breven vidtog 1910. Arbetet med anmärkningarna, registret etc. blev emellertid flere gånger afbrutet, i följd varav publikationen blivit något försenad: det hade ju ur viss synpunkt varit lämpligare, om den blivit färdig före Schybergsons monografi över Porthan. Men då sistnämnde författare ark för ark fått del av den nu framträdande samlingen, är ingen skada skedd. —

Närmast genom den kronologiskt ordnade förteckningen pag. 105—110 har jag velat sammanlänka den nu framträdande samlingen med den från 1898, och hoppas att den här meddelade överblicken skall vara till nytta.

Att ytterligare ett eller annat brev av Porthan med tiden skall kunna framletas ur arkivens gömmor, tar jag för givet, men skörden kan helt visst numera icke bli synnerligen stor, varför denna samling nog torde vara den sista, som framträder. Att också den skall befinnas lända vår kulturhistoriska forskning till gagn, hoppas jag livligt.

Helsingfors i januari 1912.

Ernst Lagus.

BREV FRÅN HENRIK GABRIEL PORTHAN TILL SAMTIDA

SUPPLEMENTBAND

Brev från H. G. Porthan till samtida.

Till Ulrika Alopæus.

Åbo d. 28 April 1772.

Min Vårdasta Cousine.

En ibland mina angenämaste occupationer blir det alltid at skrifva Min Vårdasta Cousine till. Men huru har jag då denna gången dermed drögt, då jämväl Min Cousine hedrat mig Sin värda skrifvelse, hvilken jag, såsom et prof af en vänskap den jag så högt skattar, med lifligaste fägnad emottog? Ni vidrörer et ämne, Min Vårdasta Cousine, som jag icke utan den ömmaste smärta kan ihogkomma, som ännu är mig ganska tungt at skrifva om. Men det är tillika för ömt at med stillatigande förbigå. Vi skole fördenskul söka en tröst deruti, at vår sorg är gemensam, och jag skall utan förbehåll, för min Cousine utgjuta min saknad. Hvilken oförmodelig förlust! Huru långt var jag icke ifrån at tänka, at jag, då vi i vintras skildes, af Er värda Syster skulle taga det sidsta afskedet! At detta smärtande dödsfall skulle blifva ämne för de första rader, hvilka jag af Eder värda hand skulle emottaga! Jag tänkte, beröfvad Edert angenäma sällskap, finna derföre ersättning i Er systers omgänge, ofärgade vänskap, muntra vett och ädla hjerta; jag gjorde räkning på många glada stunder, då jag genom en lyckelig illusion skulle inbilla mig, at vi ännu alla voro tilsammans. Men denna min dröm försvann hastigt, och med den en vigtig del af mina nöjen. Jag döljer ej den smärta som jag känner öfver denna förlust; jag gör mig en heder af at röja den.

Den saknad som mit hjerta sårar,
Förtjenar billigt mina tårar;
Ej någon hemlighet jag af min känsla gör.
Det hjertat som ej liflig oro känner,
Då det förlorar bästa vänner,
Föraktligt, men ej ädelt skattas bör.

At känslor ha, om det bör *Svaghet* heta,
 Hon mera skön uti mit tycke är,
 än den *fullkomlighet*, som kommer vildhet när,
 Och utaf menklighet och ömhet ej vil veta.

Så tänker jag i denna delen, och jag vet at min Cousine gillar mit tänkesätt. Jag håller min förlust för ej mindre än Eder, och jag måste tilstå, at ännu ingen tidning så högt rört mig. Men hvad kunne vi göra? Det är så menklighetens öde. Vår lefnad här är allenast en dröm, och den rätta sällheten bör här icke sökas; hon är förbehållen för et annat lif, där vi äro försäkrade at vår ädla vänn njuter henne fullkomligen, och kanske kastar medömsamma blickar på dem som här sörja Hennes bortgång. Min Cousine lär nu erindra sig Youngs tröste-grunder, och jag skal med första tilfälle sända min Cousine hans värk, hvaraf jag ärnade göra vår Sal. vänn en present; jag köper det sjelf på ängelska. Vår skyldighet är, at bevara vår vänns kära minne i et ömt hjerta, tils vi med henne i stoftet blandas bort; och förvandla vår sorg i en öm och stilla saknad, som ej förtär de lefnadsstunder, hvilka vi äro skyldige oss sjelfve och våre vänner, at med gladt sinne göra sällare och flere. Ni i synnerhet, Min Vårdasta Cousine, bören med så mycket högre bemödande bringa Ert sinne i lugn, och derigenom göra Er hälsa tryggare, som en kär och älskad mans fägnad deraf beror, en öm Moders hela tillfredsställelse, Er Faders och Bröders nöje, och om jag får lof at jämväl nämna mig, Ni ensam nu är föremålet för den öma vännskap, som jag tilförene delte emellan tvänne älskade Cousiner. Jag torde ännu kunna lägga en vigtig consideration till, men Ni vet sjelf säga Eder allt detta bättre, och jag ser redan at jag skrifver Er en Dissertation i stället för et bref. Min Cousine lär likväl förlåta mig at jag är så vidlyftig; mit hjerta är både upfyldt med den fullkomligaste ömhet för Er sällhet, och söker tillika utväg at stilla sin egen saknad, som kraftigast läkes då jag förnimmer Er ständiga välgång.

Jag mins ej om jag berättat, huru Morbror och Moster emotogo den bedröfliga tidningen om Sal. Cousines död. Det var en af de svåraste commissioner jag någonsin haft, och jag önskade at med jag vet icke hvad dryg känning, kunna lösa mig ifrån den. Men det var ej at ändra, och min skyldighet fordrade at förrätta den, ehuru jag sjelf var rörd på det ömmaste. Efter nödig och varsam förberedelse, yppade jag saken först för Morbror. Gubben kunde, som lätt är at föreställa sig, ej hålla sig ifr. tårar, och ehuru stadig han är, rögde länge en häftig saknad. Moster misstänkte straxt det värsta; men ovissheten hade dock tid at bereda Hennes

sinne; jag försummade ock ej at med nödiga medicamenter förekomma giktens anfall i denna belägenhet, som ock Gudi lof! lyckades; så att ehuru högt hon blef rörd, som ännu ej aldeles gått öfver, så har dock hennes hälsa ej blifvit förstörd; och hennes saknad blir småningom drägligare. Jag har besökt henne så ofta mina trägna göromål tillåtit; lycka var att Mag. Hirn var i gården: han har varit beskedlig och hjälpt oss at med sin harpa distrahera hennes sorg; lycka var ock at Br. Fredric kom straxt efter hem, och at Br. Carl var här på orten: derigenom hade hon mycken lisa; äfven som det var väl at Br. Alopæi sak samma tid blef afgjord, så godt det då skedde, hvaraf hennes bekymmer minskades. Tänk om bägge Hennes söner varit bortta då denna olyckshändelsen tilstötte, at hon ej af deras närvaro blifvit hugnad! Då hade hon säkert dubbelt mera ängslat sig. Nu är hon allenast bekymrad om Min Cousines hälsa. Underlåten derföre icke at flitigt underrätta henne derom. Vous etes sa dernière consolation. Elle se fait toutes sortes de soins pour Votre santé. Je la console de mon mieux. Elle Vous viendra certainement voir l'été prochaine. Elle a beaucoup de choses à Vous dire. Elle est trop impatiente, et craint trop pour vous, pour ne pas Vous venir voir. Vous avez la meilleur mere du monde, et elle merite bien que Vous veillez avec un double soin à votre propre felicite!

Har Min Cousine redan i Borgo hunnit förvärfva sig några vänner, som göra Er därvaro angenämare? Men hvad behöfver Ni så många, när Ni ständigt ägen hos Eder en, som icke lär underlåta at göra alla Edra stunder ljufliga, så mycket hos honom står? Här är allt i sit förra tilstånd, förutan at unga Fru Löfman och Fru Östman dessa dagar dödt. Den sednare har testamenterat sin egendom åt den fattige Advocaten Moberg, hvilken begrafver henne. Hon har til slut behållit sin ömhet för sin dotter och måg. Löfman tycker jag ej behöfver så mycket sörja, allenast hans barn lefver, så at han får sin del i Fitties penningar. Jag har utspanat alla möjel. tilfällen at få sända til Min Cousine det Ni begärt af Er Mor, och hoppas at ännu i denna vecka få med en resande ifr. Borgo afskicka det. Edra K. Föräldrar och Syskon äro vid hälsan. Om jag kunnat, så hade jag skjutsat bort ifr. Morbrors hus de otidigt complaisante vänner, som hela tiden infunnit sig där at condolera deras sorg, och derigenom uprifva Mosters saknad. De hafva allt härtills dermed fortfarit. Ännu i Fredags kom Domprobstens Herrskap dit, at tala om Hennes förlust.

Hos R. var jag i förra veckan, andra gången sedan Min Cousines bortresa; är jag icke galant cavallier? Den äldre mamsell Ros, el. Forsten, har flera veckor varit hos Moster, och syslat smått; hon

har nu varit mycket bättre; men at hon någonsin skal bli rätt redig, är ej at hoppas.

Det lär nu bli tid at sluta mit långa bref, at Min Cousine ej aldeles må ledsna. Hädanefter skal jag skrifva korttare och flitigare.

Med den fullkomligaste högaktning och tilgifvenhet skal jag räkna det för en heder och nöje at framhärda

Min Värdasta Cousines

ödmjukaste tjenare

H. G. Porthan.

Till J. Hisinger.

Åbo d. 30 Junii 1774.

Välborne Herr Assessor.

Det gunstiga förtroende Herr Assessoren täckts visa mig, i det Herr Assessoren åstundar at jag med undervisning skal gå Herr Assessorens unga Hr Son tilhanda, sätter mig billigt i den förbindelse at så mycket för mig möjligt är, söka fullgöra Herr Assessorens önskan. Jag skulle straxt med fågnad emottagit Herr Assessorens anbud; men mit hushålls beskaffenhet, och de omständigheter som Hr Assessor Juslén på mina vägnar anfört, voro mig i vägen. Det är mig icke möjligt at förr än i vinter blifva rätt rangerad i anseende til min hus hållning, och jag ville icke åtaga mig något, hvarmed jag icke såg mig kunna nöjaktigt gå i land. Om Herr Assessoren icke anser detta hinder för nog betydligt, så vill jag för öfrigt söka at tjena Herr Assessoren så mycket jag kan. Kammare innom gården där jag bor, kan jag väl prästera; men icke är den så rymlig och vacker som jag önskade; för dräng har jag rum. Matredningen måste jag låta förrätta af en piga; hon har väl lärdt hos Herrskaper här i staden; men så felas dock mycket at hon är så inkommen deri som sig borde. Jag har et vidlyftigt matlag, och måste derföre hafva en sparsammare matordning, än om jag hade endast få i pension; emedan priset måste rättas efter pluralitetens vilkor. Detta bör jag upriktigt hafva den äran at gifva Herr Assessoren tilkänna. För at förbättra allt detta, tänker jag i vinter taga til mig en min Syster, då allt kan komma på bättre fot, utan särdeles ändring i utgiften; och derintils kan jag föga se mig i stånd at rätta något.

I anseende til en förmodeligen nödig blifvande kortt resa til Stockholm, lär jag ock i alla fall ej vara i stånd at emottaga Herr Hisinger innan vid pass in medio Augusti. Täckes Herr Assessoren fortfara i dess föresats, sedan jag haft äran at berätta om min belägenhet, at sända honom i pension til mig; så torde Herr Assessoren gunstigt derom ytterligare lämna mig underrättelse; under sommaren torde Herr Hisinger imedlertid hemma kunna recolera sine studier och nyttja landt-nöjet.

Jag har den äran at med fullkomligaste högaktning framhärda

Välborne Herr Assessorens

ödmjuka tjenare

H. G. Porthan.

Till J. Hisinger.

Åbo d. 22 Junii 1776.

Välborne Herr Assessor.

De 200 dl k:mt som Herr Assessoren täckts sända til Sällskapet Aurora, har jag lämnat til H. Prof. Bilmark, såsom Sällskapets nuvarande Skattmästare; som icke lærer underlåta, at vid Sällskapets i dessa dagar skeende sammankomst, anmäla hos Sällskapet detta bevis af Herr Assessorens fortfarande frikostiga benägenhet emot detsamma, hvarföre jag imedlertid på Sällskapets vägnar har äran at aflägga den skyldigaste tacksägelse.

Såsom Herr Hisinger erhållit Herr Assessorens tilstånd at besöka sine K. Föräldrar, så har jag icke trodt at mine öfrige arbetens fortsättande til nästa veckas slut, borde vara honom något hinder at redan til midsommaren äga det nöjet. Efter en liten brunns-cur 3 til 4 veckor under hetaste sommartiden, ärnar jag åter börja mine göromål vid Julii månads slut; hvarförinnan jag hoppas kunna hafva den äran at uppvakta Herrskapet på Fagervik, och inhämta Herr Assessorens vidare tanckar om Herr Hisingers studier.

Med fullkomligaste högaktning har jag äran at framhärda

Välborne Herr Assessorens

ödmjuka tjenare

H. G. Porthan.

Till J. Hisinger.

Åbo d. 19 Dec. 1776.

Välborne Herr Assessor och Riddare af Kongl. Majsts
Wasa Orden.

Då Herr Hisinger åter får den lyckan at på Fagervik upp-
vakta Herr Assessoren och Riddaren, så äger han tilfälle at göra
redo för hvad han under denna Termin sig förkofrat. Theorien uti
Perspectiven har Mag. Lindquist med honom genomgått, jämte det
med Belidors cours blifvit continueradt. Med Tyska språket har
han så vida hunnit, at nödig färdighet i dess explicerande snart kan
vinnas. I Svenska historien har jag sökt bibringa honom en mera
pragmatisk kunskap. Med öfningarne i både Svenska och Fransyska
stilen, hafve vi fortfarit.

Herr Assessorens och Riddarens ynnest, som jag dermedelst
erfarit, at hela summan för Herr Hisingers pension i detta inne-
varande år redan så tidigt blifvit mig tilsänd, erkänner jag med
samma tacksamhet, som de flere prof jag af Herrskapets ynnest
förut haft den lyckan at röna.

Medelst sorgfällighet at odla Herr Hisingers natursgåfvor och
stadga hans tänkesätt, skal jag fortfara att söka ådaga lägga min
erkänsla.

Om föret tillåter mig at göra min vanliga resa upp åt landet
at besöka mine föräldrar, så skal jag dock, om Gud förlänar mig
hälsan, til den 26 nästk. Januarii åter vara i Åbo.

Med den fullkomligaste högaktning har jag äran at framhärda

Välborne Herr Assessorens och Riddarens

ödmjuke tjenare

H. G. Porthan.

Till J. Hisinger.

Åbo d. 27 Martii 1778.

Wälborne Herr Bergs-Råd och Riddare af Kongl. Wasa-Orden.

Det förnyade vedermäle af Herr Bergs-Rådets och Riddarens ynnest och frikostighet, hvilket jag i dessa dagar hade den förmon at erhålla, har lagt en råga til den förbindelse i hvilken jag hos Herr Bergs-Rådet och Riddaren tilförene stått, och den erkänsla och vördnad som jag deremot hyser. Om jag icke såsom medlem i vårt allmänna, lifligt deltog i vår allmänhets gemensamma högaktning för Herr Bergs-Rådets och Riddarens ädla tänkesätt, så skulle dock enskildt åtnjutna frukter deraf, förena mig med mine landsmäns känslor. Nu värskar det hos mig dubbelt intryck. Jag har fördenskull den äran, at för den af Herr Bergs-Rådet och Riddaren mig nu gjorda ansenliga föräring, så väl som all tilförene ertedd mångfaldig ynnest och bevågenhet, aflägga ödmjukaste tacksägelse! och Herr Bergs-Rådet och Riddaren täckes anse det för et upriktigt hjertas språk, då jag försäkrar, at alt hvad som länder til Herr Bergs-Rådets och Riddarens sällhet, skall på det lifligaste fägna mig; äfven som den högaktning är fullkomlig, hvarmed jag har äran at framhärda

Välborne Herr Bergs-Rådets och Riddarens

ödmjuka tjenare

H. G. Porthan.

Till J. Tengström.

Dresden d. 12 Sept. 1779.

Ädle och Höglärde Herr Magister Docens.

Herr Magisterns angenäma Bref af d. 17 Junii, erhöill jag riktigt, vid ankomsten til Hamburg. Mycken tacksägelse för mine ärenders goda expedierande! Med hvad Dr. Hellenius må hafva tilgjort, rörande præn. på Hallers värk, är jag nögd. Så snart jag

kommer til Stockholm, skal jag utlösa de graverte plåtarne af Hr Acrel, och är rätt nögd, at de af en så skicklig man förfärdigas. Jag anhåller i hosliggande Bref, at Hr Secr. Brandell ville förskaffa mig prolongation på min permission til oct. månads slut; ty inom denna månad, är det mig omöjl. at hinna til Stockholm, där jag in medio Octobris hoppas vara. Hvad detta brefs utlösen, (hvarmed jag ej vill besvära Hr Brandell) kostar, skal jag Herr Magistern godtgöra. Om förändringarne ifr. Åbo, och Cavanders oblida lycka, har Calonius underrättat mig. Hvad vill man göra? Jag har Gudi lof! hela tiden haft hälsan, vistades några dar i Lübeck, 1 vecka i Hamburg, 5 d:o i Göttingen, vid pass 1 i Cassel, en och annan dag i Gotha, Erfurth, Weimar, Jena, Halle och Leipzig; tänker härifr. öfv. Wittenberg resa til Berlin, Greifswald och Stralsund, samt så med posten til Ystad. Mit hufvud-ärende, at skaffa mig bekantskaper, och idée om Tyska Bokhandeln, har jag vunnit, och har något smått med mig, men får i vår öfver det mästa. Jag hoppas resan skal ej blifva onyttig, hiken för mig el vårt universitet. Schalberg lär väl nu vara viss om Metaph. Profession; det är skäligt, at syslan ej lider på ombytet. Hvem som blifvit Aman. Consistorii, vet jag icke. En underl. Adjunct har man skänckt vår Academie! Allt bidrar til dess uphjelpande! Jag tycker dock, at Bullius [?] har skäl at besvära sig öfv. prejudice! Hälsa Clewberg och Kellgren, om Herr Magistern råkar dem. Angående min resa, får jag det nöjet at meddela vidare underrättelser, då vi råkas. Med högaktning framlefter

Ädle och Höglärde Herr Magisterns

ödmjuka t:re

H. G. Porthan.

P. S. Jag har ändrat min föresats, och afsänder detta bref under Herr Brandells couvert: men med nästa post, el efter 14 dar, skickar jag et under öfverskrift til Herr Magistern.

Till E. Granroth [?].

[Utan datum, men väl juni 1780].

Min K. Bror.

Som jag blef hindrad, at fullkomna det bref, jag, jämte någre dispp. skickade Bror med Prästm. Lescelius och Stud. Forshäll, så continuerar jag det nu; til at kunna säga, det jag riktigt besvarat Brors angenäma af d. 24 sidstl. Maji. Jag vore mon om at erhålla en något fullständig och pålitelig beskrifning öfv floden i Österbotten; til h:ken bör jag i det målet adressera mig? Floden har i Åbo län, Nyland och Tavastland, ej varit mindre ovanlig och skadelig: ännu stå flere byars åkrar och ängar under vatten i Hvittis etc. —

Så få Nykarleby boerne ej mera höra Alani ljuflige röst! Det var ej mindre skada, än då de förlorade Salmenius ifrån sin predikostol. Få se, huru förlusten kan ersättas! — Men var det beskedligt, at Bror genom sin ansökning skulle stöta Frosterus ifr. Carlö förslaget, och derigenom hindra en flicka at få man? Kanske at hon väl behöft denna förmon? — Prof. Lexell, har nu lagt in om afsked ifr. Mathes. Professionen härstädes, (sedan honom blifvit offererad 300 Rublers tilökning i lönen, och han altså i Petersburg kan tjena för 11 å 13 hundrade Rublers lön om året), men söker dock, som nog sällsamt synes, få behålla halfva lönen: få se hvad våre Maecenater göra. Kreander, som af Consist. Acad. ej erhöill förslaget, har af Kungen erhållit både det och syslan efter Kalm. Åt Kalms sterbhus har han betalt 1000 Riksdl, och som Doctor Hellenius lofvade samma summa, har Kr. i hemlighet ökt på par tusende plåtar, som det sägs under prätext at köpa Kalms Biblk, hket jag värdert til närmare 5000 dl kmt. Detta allt skal Laihiander betala, säges det, för at köpa man åt sin äldre dotter. Vår ståtliche Cantzler har gynnad Kr. emedan denne förstätt at genom smicker, project-makeri och andre tidsens förtjenster, ställa sig in hos honom och flere af våre Maecenater; ägandes ock den merite, at medelst sqvaller och rapporter hålla sig framme. Stort stöd har han ock ägt i Grefvinnan Leyonhufvud (genom Major Lodes recommendation), som åter tagit parole af Grefvinnan Scheffer (förut Brahe), at han skulle utnämnas; aldeles hugnelige aspecter för litteraturens uphjelpande! Om ej Fru Kalm haft en adelsman til måg, så hade hon ej haft at räkna på

större faveur än andre Professors-änkor. Consistorium utslöt honom af den grund, at han ej allenast var mycket yngre än de andre sökande, utan ock okunnig i Natural-Historien, som utgör väsendtligaste delen af b:te Profession; i ingen del af Nat. Historien har han utgedt det minsta specimen. Som Dr. Kalms efterlämnade örtsamling var i skälig ordning och större delen utan namn; så har jag proponert Kr. at rangera den, men derföre aktar han sig. Imedlertid är han nu lärare i denna vetenskap. Hellenius, som ej förstått at agera vindbeutel, utan är en ärlig och honnet karl, och en grundelig natural-Historicus, som var Magister och det med heder, då Kreander blef student, som med dryg kostnad uppehållit sig några år i Upsala för at af Linné lära Nat. Historien, och af honom äger et ganska hedrande betyg om sin besynnerl. färdighet deri, blef af Cantzlern utsluten ifr förslaget, med kungens bifall, och Kr. i stället uppförd. Men ej det allenast, Consist. fick ock en skrapa, för det Kr. var förbigången i förslaget; och ibl. annat blef deri oss förehållit, huru vi *contradicert* oss i vårt utlåtande 1778 (då Kr. utslöts ifr förslaget til Juris Professionen, *emedan hans inlaga ankom post fatalia, och han väl var känd för insikt i oeconomien, men ej i Juridiken*) och 1780 (då han utslöts såsom vida *yngre än de föreslagne*, och emedan han, *ehuru väl han legitimert sig i oeconomien, dock ej bestyrkt sin kunskap i Nat. Historien*, h:ken enligt kungliga instructionen, för denna Profession, utgör dess hufvudsakligaste ämne; och *hvari han af oss var känd för värkel. idiot.*) Men vid sådant äro vi icke ovane. Löjligast var, at några dar efter, sedan han slöts ifr förslaget, recommendertes Hellenius af samme Cantzler til at få Professors fullmagt med säte och stämma i Consist. Academico, (dock tilsvidare med sin förra Adjuncts och demonstrators lön) såsom Praefectus Horti Botanici, h:ken tilsyn altså skildes ifr. Hist. Nat. Professionen: i samma tilstyrkande säger Cantzlern, at Hellenius gjort sig särdeles väl förtjänt om Bot. Trädgården, medelst flit och skicklighet i dess vårdande. I Consistorii förslag anfördes just detta, och Kr:s oskicklighet til den med Professionen förenade Praefecturae Horti skötande, såsom en hufvud-consideration. Figureerar nu icke allt detta väl tilhopa? Åtminstone är deri ingen *contradiction*? Men det tilgår i et mål, såsom uti de fläste andre. Vice-Pres. Ignatius i Hofrätten härstädes, har denna tiden så underl. uppfört sig, at man kunde tro det han kollrar. Först drog han in, emot de kloke Ledamöters tilstyrkan, afskedade Öfv. Lieut. Ehrenmalm til adjungerad Ledamot i Hofrätten, *efter han var adelsman*; och öfverföll då Hofr. R. von Glan med de obilligaste beskyllningar och ovett, för det han ej velat döma 50 bönder sin skatterätt förlustige, (h:ken Lagm. Baron Reuterholm disputerar dem emot solklara skäl och af Hof-

rättens pluralitet på usla skäl vunnit ifrån dem; hvaröfver bönderne klaga hos kungen, förmodligen förgäfves) utan i stället genom et mästerligt votum bevisat justicen af böndernes sak, (h:ket nu är tryckt); och när han knappast hunnit genom Reuterholms och Ehrenmalms åtgärd förskaffa v. Glan derföre en skrapa ifr Kungen, at han ej velat vidkänna Ignatii beskyllningar, el tåla at denne i Protocollet lät ändra sine och Glans expressioner efter behag. (NB det pålades af Kungen Hofr. R. von Glan, at afstå med sin begäran at få bevisa alla dessa saker): så blef han stött med sin dittils kära Ehrenmalm, (en allmänt känd vinglare och högst elak människja, som allestädes där han varit med, väckt split och oro) och öfverföll honom med än värre beskyllningar än han förut gjort v. Glan. Nu troddes väl, at denna querelle skulle snart nedtystas, sedan åtskillige Regements-Chefer kört bägge championerne at förlikas, (emedan Ehrenmalm värckel. förgått sig ej mindre än Ignatius); men oförmodl. ankom Rådets

[resten saknas]

Till J. Tengström.

Åbo d. 8 Jul. 1783.

Välädle Herr Philos. Adjunct.

Färdig at anträda min Wiitasaari-resa, h:ken jag i qväll el morgon bittida värkställer, hade jag det nöjet at erhålla Herr Philos. Adjunctens bref. Såsom jag intil Augs. månads slut, imedlertid blir skild ifr. all communication med den öfriga verlden; så hoppas jag at vid min återkomst af Herr Philos. Adjuncten, antingen mundtel. el skrifteligen blifva regalerad med många, häldst lärda, nyheter.

Glöm ej, at ytterligare genom Hr Secr. Gahm, påminna Hr Stechau om Svartboken: vid min återkomst skal jag öfversända mera pg:r til det behofvet, ej vänvara.

Globerne afsände jag, nedlagde i 2:ne packlådor, med Skepp. Mechelin. Vår Landsman Gummerus är på samma fartyg; jag adresserade dem til Svederi Boklåda, där Herr Philos. Adjuncten täckes höra efter dem, i fall de ej vid Skeps-bron anträffas. Den ena el Jord-globen skal å nyo öfverklädas och med nyss uptäckte orterne förses; den andre el Himmels-globen bör jämte jorden öfverfernissas, at dam ej må skämma dem. Frakten betalas här. — Hvad höres om Clewbergs ansökning? Hellenius säger, det Brandel berättat honom, at Clewb. först efter Hell. skal af Cantzlern blifvit recom-

menderad til lön-rättighet i Philos. Faculteten. Hvem blir Bibl:s (ef Ac. x [?] Liden) i Upsala? Af hvem skal Boëthius fått löfte derpå? Nu hafva och Ryssarne en Witterh. academie; hvori prinsessan Daschkow som är chef för Vetensk. Academien, likaledes presiderar, och en H:r Kasadawlef är Secreterare, med lön: de uparbete Ryska prosa och ligate vältaligheten, och språket, Historien etc. Ledamöterna ha ej pensioner. Huru går det med vår Vitterh. Academie?

Tidgren har våre Tid:s utgifvande om händer. Tack för biträdes förskaffande åt honom. Jag har lämnat honom så mycket materialier jag kunnat. Men sidsta stycket af Herr Philos. Adjunctens Åbo Historia, är så vitieust afskrifvit, och jag har dervid sådane frågor at göra, så at jag spar det til min återkomst och tils vi råkas. Beskr om Jacobstad kan ju, om så behöfs, medlertid nyttjas: i en sådan samling gör det ej til saken, at ordningen brytes. Bergman har lämnat ifr sig slutet af *Physica*. Som jag har apparence, at i höst sluta Hist. Bibliothecæ, hvartil jag redan har 2 responder; så spar jag med cont: sändande til Hr Secr. Gahm, tils värket blir färdigt: då jag skal sända honom et komplett väl conditioneradt exemplar, på godt stort pap:per. Jag måste låta omtrycka en pars, at kunna praestera lika papper öfverallt.

Om Herr Philos. Adjuncten af Hr Secr. Gahm kan erhålla någre märkel. tilläggningar til Gyldenstålpes Historia, (utom hvad Stiernman har i sin *Aboa*); så skulle mig ske en angenäm tjenst: jag ville utbyta dem emot hvad jag ur Hofrättens och Academiens protocoller utskrifvit. Af Likpr. vil jag hafva fullständigt *titelblad*. Kan af Gr. Gyldenstålpe något jämväl fås, är det så mycket bättre. Jag mins ej hvad förnamn *Hallenberg*, Historicus, har: är han den *Jonas*, som vid Kgl Bibl:t blifvit amanuensis? Gratulerar til det nöjet, at hafva fått bivista Franske spectactet! Bättre vore dock, om vi hade lika goda Svenske stycken och acteurer!

Se til, at Herr Philos. Adjuncten får se Enlund. Som han intet bevis insändt etc; så mister han helt visst sit stipendium. Stierwald genomgick sin Juris Examen skäligen väl.

Nog vet nu Herr Phil. Adjuncten, at sedan Gr. Creutz gaf oss korgen, vi (på hans recommendation etc.) valde B. Carl Sparre i stället, som mottog anbudet. Få se, quo eventu; inter nos, så fruktar jag nog, at vi blifve styrde efter krigs-articlarna. Men höfligt bemöttes vi här. Någre puncter trösta oss. 1:o at vi tro det h:ken Bispen el. Brandel lära komma at hos honom mycket betyda; hvaremot Calonius vunnit hos Herren någon bekantskap, och som synes, jämväl värkelig god opinion. 2:o at han, ehuru mycket öfverhopad af syslor, dock är en drifvande man; som kanske ger sig tid ej allenast at drifva genom våre angelägenheter, utan ock sjelf ibland se på

våre documenter. 3:o at landets plågoris E. och C. m. fl. ej hos honom äga credit. Men hvad älskare han är af studier och litterature, vet jag ej. Hvad skal vållat Gr. Creutztes refus, vet vi ej väl. Men nog finner man, at Sparren var oss ämnad ifr. högre ort: nescimus, cur?

Fråga vid tillfälle Wet. Ac. Camererare Hr Molén, om han fått pg:r för sednare stycket af *Bloch* om Fiskarne? Jag vet ej hvad Gadd el Clewberg må hafva gjort: är Boken obetald, så begär pg:r af Rector derföre, medelst insänd vederbörl. räkning; då de straxt fås. Vår Bisp var sjelf til Parola med vårt bref til Gr. Creutz, men vi visste redan innan hans ditresa, at vi skulle få afslag. Prof. Gadd var ock ditrest. Om Kungens Ryska resa etc. får Herr Phil. Adjuncten i Stockholm bättre kunskap än vi här äge; men mer och mer begynne vi tro, at hans armbrott var mera politiskt än physiskt. Vid återkomsten steg han ej upp i Landsh. Huset, utan gick straxt om bord. Borgmästar Synnerberg frågade mig, hvarest nycklarne til Boklådan förvaras? Hvarpå jag ej kunde svara. Han tycktes pretendera, at veta af dem, i fall af vådliche händelser etc.

Cons. Acad. har fastställt, at Theol. förslaget skal uprättas inom Oct. månads slut; och de som altså ej inom den tiden legitimerat sig, anses för incompetente. Därefter bör nu Herr Philos. Adjuncten veta at taga sine mått.

Rörings fullmagt at vara Extr. Chemiæ Adjunct, är i Cons:o upläst. Expeditionen om våre Lectioner, (h:ken här hålles före at vara Herr Brandels Störvärk), blef af Biskopen så länge uppehållen, at Cantzlerns afskedsbref anlände. Nu måste den litet jämkas förr än den til nya Cantzlern afgår.

Vid min återkomst hoppas jag få höra, h:ka af de reqvirerade Böckerne Svederus kunnat anskaffa: för at derefter kunna taga mine mått.

Hälsa Clewberg när han råkas; och fråga om han betalt de på Psilanderhielske auctionen för Bibl:t inropade böcker? Af dem äro någre requirerade genom misstag, h:ka Bib:l förut ägde; de få således ej på räkningen som ges til Rector, upföras: men man skal väl dock få dem bortsålda för samma pris. Desse äro *Cambdeni* Britannia, 12 sk. 8 r., *Ulfsparre*-ätten af Bång, 9 sk, och *Båta*-ätten af Hallman, som jämte Tavastske släkten (h:ken Bibl. ej ägde) kostar 12 sk. 6 r. Påminn ock derom, at noga efterses det Georgii Bücher-Lexicon är complet; item at Bruckeri Hist. Philosophiæ ej tages, om ej VI:te el. Supplement-Tomen är med.

Om den *Tidemannus Gisius*, hvars vackra Ms. de Regno Christi vårt Bibl:k äger, har jag sedermera fått veta, at han varit Biskop i Culm, och en värckel. lärd man, vänn och gynnare af Copernicus

(han kallas i Biogr. Lexicon, som Svederus trycker, (art. Copernicus) Tidem. Gysius, och i *Hartknochs Preussen Tidem. Giesen*, samt har tillika varit en snäll Jurist. Om Herr Phil. Adjuncten där råkar på mera underrättelser om honom, så var god och samla dem åt mig. Hälsa Kellgren, Clewberg etc. när de råkas.

Herr Philosophiæ Adjunctens

ödmjuke t:re

H. G. Porthan.

P. S. Ryske Käjsarinnan har i Fredrikshamn vid det stora mötet, varit så nådig emot alla Svenske som dit kommit at gapa, at jämväl smått folk, Caplaner, Köpmän etc. blifvit presenterade, och ganska nådigt bemötte. Är ej det curieux?

Kungen ankom hit i förl. natt mellan 12 och 1; och fartygen varpade sig straxt utföre ån. I dag bittida fingo de segla; huru långt, vet vi ännu icke. Får Herr Phil. Adjuncten se Åbo Tidn. i Stockholm?

P. S. Skulle Not. Gummer committera Herr Philos. Adjuncten någon sak, rörande et Caplans förslag til Viitasaari, at höra efter, på mine vägnar; så var gunstig och haf omsorg derom.

Till Fr. Sparre.

Åbo d. 23 Julii 1784.

Högvälborne Herr Baron, Kongl. Majs:ts och Rikets Råd, Gouverneur för Hans Kongl. Höghet Kron-prinsen, samt Riddare och Commendeur af Kongl. Majs:ts Orden.

Til Eder Excellence har jag den nåden at härhos öfversända den delen af mit utkast till föreläsningar angående Informations-Vetenskapen, som jag under sidstförflutne Läse-Termin igenomgått. Enligt aftal med mine åhörare, skal jag i nästkomande Octobris månad bringa denna undervisning, för denna gången, til slut; och då skal jag hafva den nåden, at det återstående af Utkastet til Eder Excellence i underdån-ödmjukhet öfversända. Som vi ej under sidst-ledne Termin ägde tillfälle at oftare än tvänne timmar i veckan sysla med denna läran, så gick dermed långsamt; men i höst skole wi taga oss rundligare tid, för at fortare hinna til slut dermed. Min vana, at hvarje gång söka gifwa min undervisning mera fullkomlighet,

och tilöka det skrifteliga utkastet h:ket jag låter mine åhörare afskrifva, med sådane anmärkningar som min eller andras erfarenhet imedlertid gifvit mig vid hand, och at rätta och jämka hvad som synes behöfva hjälp; gör at mit utkast ofta måste undergå någon ändring. Och jag har trodt min skyldighet fordra, at framställa det inför Eder Excellence i sådant skick, som det nu värckeligen fått, och i mine åhörares afskrifter äger; emedan det icke för sit eget värde, utan allenast såsom en redovisning för mine göromål i detta ämne, förtjenar at komma inför Eder Excellences ögon. I annan egenskap täckes Eder Excellence icke heller anse et arbete, hvilket ännu har så mångfaldiga brister, och hvarutinnan jag i synnerhet haft föga rådrum at städa skrifsättet. Under den mundteliga undervisningen har jag sökt leda allt til utöfningen och tillämpningen, så mycket jag förmått; och har haft det nöjet, at finna det åtskillige af mine åhörare gjort sig och sine disciplar gagn af mine påminnelser. I vilket, jämte det nådiga bifall jag vågar hoppas at min välmening emot vår ungdom hos Eder Excellence lärer vinna, skall uppmuntra mig at mera och mera i denna vägen söka arbeta.

Med djupaste vördnad framhärdar

Eder Excellences

underdån-ödmjukaste tjenare

Henr. Gabr. Porthan.

Till C. Rein.

[Rekommendationsskrivelse.]

Herr Carl Rein, Studerande af Österbotniska nation, som til sina studiers fortsättande vid Kongl. Akademien härstädes sig någon tid uppehållit, och nu är sinnad at begifva sig på återresan til sin hemort, har under sit vistande härstädes så berömligen sig förhållit, at jag bör honom hos vederbörande, så under sin resa som eljest til all ynnest och välvilja härmedelst ödmjukeligen, hörsamt och vännligen recommendera. Åbo d. 25 Junii 1787.

Henr. Gabr. Porthan

Eloqu. Professor vid Kongl. Åbo
Acad. och Nationis Ostrob. Inspector.
L. S.

Till Fr. Sparre.

Åbo d. 22 Febr. 1788.

(Ad acta föredragit den 11 Mars 1788.)

Högvälborne Herr Baron, Konglige Majestets och Svea Rikes Råd,
samt Commendeur af Kongl Ms:ts Nordstjerne-Orden.

Nådige Herre.

Den lika så oförmodade som smickrande heder, hvarmed Eder Excellence och Kongliga Witterhets Historie och Antiquitets Academien täckts mig hugna, medelst kallelse til Ledamot i et så lysande Samfund, är en ynnest som jag aldrig skal uphöra at med den djupaste vörndnad och lifligaste erkänsla anse, och för hvilken hos Eder Excellence jag aflägger min underdån-ödmjukaste tacksägelse.

Ingen ting skal vara mig högre angeläget, än at medelst min flit och ringa insikter söka at kunna vara Kongl Academien til tjenst: måtte allenast mine krafter svara emot min hog och mit bemödande!

Med djupaste vörndnad framhärddar

Eders Excellences

underdån-ödmjukaste tjenare

Henr. Gabr. Porthan.

Till G. J. Adlerbeth.

Åbo d. 22 Febr. 1788.

(Ad acta föredr. den 11 Mars 1788.)

Välborne Herr Cancellie-Råd och Riddare af Kongl Ms:ts Nordstjerne-Orden, en af de Aderton af Svenska Academien.

Så smickrande det för mig var, at af et så lysande Samfund som Kongl. Witterhets Historie och Antiquitets Academien bevärdigas med kallelse at blifva dess Ledamot; så fullkomlig är min vördnad och erkänsla emot Kongl Academien i gemen och Herr Cancellie-Rådet och Riddaren i synnerhet, som med en sådan heder täckts ihogkomma mig, hvilken fäst på en aflägse[n] *) ort föga haft tilfälle at i Kongl Academiens ämnen gifva prof af min flit, eller af Kongl Academiens Herrar Ledamöter blifva känd. Den ynnest Kongl Academien täckts mig bevisa, skal dock tjena mig til den kraftigaste upmuntran at vara Kongl Academien til tjenst, så mycket min belägenhet någonsin kan tillåta; och skal jag, utom den gamla Classiska Litteraturen, hvilken min sysla förbinder mig at sköta, bemöda mig at tjena Kongl Academien med så många underrättelser om min fosterbygd Finlands häfder, som vår stora brist på hjelpredor derutinnan, kan mig tillåta.

Til en början, skal jag företaga mig at närmare undersöka de uppå de fläste Finske orter i stor myckenhet förekommande runde stenhögar, h:kas lika skapnad öfverallt, visar at de i samma ändamål allestädes blifvit byggde. Sådane menar jag i Sverige icke förekomma; äfven som Ättehögar i Finland äro nästan okände. Förmodeligen torde b:te Stenhögar vara et slags grafvar: men frågan blir, när, och af h:ket folk, de blifvit formerade? Uti en som ej längesedan vardt upkastad i Lillkyro i Österbotten, har man ibland annat funnit Grekiska gull-mynt; af h:ka et varit läsligt nog, och af Käj. Phocas; men man har oförsvarligen förstört dem. Jag skal dock se til, at framdeles sådant ej må hända.

Såsom jag varit sinnad at i nästa sommar göra en resa öfver til Stockholm, för at samla mig någre flere hjelpredor til et Academiskt arbete, som jag i en fölgd af Disputationer utgifver öfver

---

*) [Till följd av brevens inbindning är något n ej synligt.]

Finlands Historia och öden före Reformationen; så hoppas jag at tillika då få närvarande upvakta Kongl Academiens: skolandes jag ej underlåta, at vid sådant tillfälle i et Tal afhandla något ämne som til mine yrken kan höra.

Af Kongl Academiens Stadgar ser jag, at hon önskar at erhålla beskrifningar öfver de Mynt-Cabinetter som i Riket kunna finnas; och som Åbo Academie äger en, ehuru liten, samling af Romerska mynt, som blef henne förärad af framl H:r Hofrådet Arckenholtz, med hvars ställande i ordning jag varit syslosatt: så skal jag ock deröfver hafva äran at meddela Förteckning. Af Svenske och andre mynt, som vi gjort en liten början at samla, är antalet ännu så ringa, at det ej förtjenar beskrifvas.

Med vördnad och högaktning framhärdar

Välborne Herr Cancellie-Rådets och Riddarens

ödmjukaste tjänare

Henr. Gabr. Porthan.

Till G. Lindblom.

Åbo den 26 Sept. och P. S. den 24 Dec. 1788.

(Föredr. d. 27 Januarii 1789.
besv. d. 16 febr. 1789.)

Högädle Herr Konglige-Secreterare.

At så mycket jag förmår, efterkomma Kongl Academiens befallning, har jag äran at bilägga en förteckning öfver de få arabiske mynt som i vårt Bibliothek härstädes förvaras. De blefvo oss skänkte af framl. Theologiæ Professoren Carl Abrah. Clewberg, som tillika författade och bifogade på dem en sådan beskrifning, som jag nu i afskrift har äran at öfversända. Han var sinnad, at i 2:ne Disputationer göra dem kända för det lärda allmänna; men hann icke utgifva mer än den första (de Nummis Arabicis in Patria repertis, pars prior, Resp. Mart. Lundbeck, Ab. 1755, 4:o), där 2:ne af dem i en bifogad Tabell, i koppar stuckne föreställas. Så som jag tycker, utan at nu hinna närmare jämföra dem, synas ätm. de fleste af dessa våra mynt vara af sama slag som hka *) beskrifvas af Sal. h:r Prof. *Aurivillius* i *Nov. Act. Upsal. T. 11.* Jag finner ock, at ganska god hjelpreda til deras Beskrifning fås af de förträffliga Brefven

---

*) [Senare tillskrivet.]

om Arabiska Myntwäsendet som den framl. grundeliga kännaren af arabiska Litteraturen Prof. Reiske i Leipzig författat, och med anmärkningar och tilläggningar äro af Prof. *Eichhorn* i Jena införde uti dess *Repertorium für Biblische und Morgenländische Litteratur*, IX, X, XI, XVII och XVIII Theil: i h:ken periodiska Skrift äfven en interessant afhandling förekommer, Theil VI p. 182 sqq om de vid Östersjön i så anseelig mängd fundne Arabiske Silfver-mynten, författad af Prof. *Tychsen* i Bützow.

Utom dessa af sal. Clewberg oss skänkte p:er, fanns ock ibl. Arckenholtziska mynt-samlingen en arabisk penning, på h:ken jag ej har någon reda. Jag tager mig fördenskul frihet at bilägga densamma, med ödmjuk begäran at Herr Kongl Secreteraren täckes visa den för H:r M. Malmborg, och genom Hans benägna biträde förskaffa mig beskrifning på densamma, hvarefter jag vid tillfälle väntar p:gen tillbaka. Skulle det pröfvas nödigt, så är jag äfven färdig at skicka de andre fb:de arabiska mynten öfver til ytterligare granskning.

Af private vet jag här ingen som äger någre arabiske mynt, utom H:r Lagm. B. Reuterholm på Svedja i Nyland, hos h:ken jag vil erinna mig det jag sedt et stort Silfvermynt, som dock lär vara af sednare tider: jag skal af honom skaffa mig derom närmare kunskap, och derefter densamma ofördröjeligen meddela.

Med fullkomligaste högaktning har äran at framhärda

Högädle Herr Kongl Secreterarens

ödmjuka tjenare

Herr. Gabr. Porthan.

P. S. Sedan jag hade skrivit detta bref, och skulle afsända det på posten, inbillades jag af någon, at flera arabiska mynt skulle finnas hos visse personer här å orten; hvarföre jag uppsköt med dess afsändande, för at på en gång kunna meddela fullständigare under rättelse i detta ämne. Men jag har blifvit bedragen. Och resultatet af mina efterforskningar har blifvit det, at inga sådane mynt hos oss finnas. Jag afskickar således nu mit bref sådant som jag det först skref; emedan jag ingenting har at tillägga. Och hoppas Herr Kongl Secreteraren, samt Kongl Academien, förlåter min senfärdighet, hvar til jag blifvit föranlåten af hopp at kunna lämna ännu vigtigare underrättelser.

Till G. J. Adlerbeth.

Åbo d. 24 Dec. 1788.

(Föredr. d. 27 Januarii 1789.)

Välborne Herr Cancellie-Råd, Riddare af Kongl. Ms:ts Nordstjerne-Orden, samt en af de Aderton i Svenska Academien.

Redan i slutet af sidstförledne Sept. månad hade jag äran at af H:r Kongl Secreteraren Lindblom erhålla et bref, med begäran at meddela Kongl Academien underrättelse om de arabiske mynt som i Acad. Bibliotheket härstädes förvaras; hvarutinnan det var för mig så mycket lättare at fullgöra Kongl Academiens befallning, som sal. Professor Clewberg hvilken dem til vårt Bibliothek förärat, tillika bilagt en beskrifning öfver dem. Men som i anledning af min efterspörjan, jag fick adresse på en och annan här i landet, som skulle äga slike mynt, fundne i Finland; h:ket föranlät mig, at af ägarna inhämta närmare underrättelse; så har detta vållat mit drögs-mål at öfversända mit första bref, h:ket jag straxt upsatte, at til Herr Kongl. Secreteraren Lindblom, såsom svar, aflåta. Men när allt går omkring, så hafva de för mig omtalte mynten ej varit arabiske, utan Anglo-Saxoniska etc. Jag afskickar således nu mit bref til Herr Kongl Secreteraren Lindblom oförändradt, jämte et koppar-mynt, det enda som vi erhållit af det slaget, sedan Clewbergs död. Så väl de förre, som detta, äro förmodl. fundne i Sverige; men hwarest? vet jag icke; emedan ingen antekning derom af gifvarena blifvit bifogad.

Efter godt tillfälle blir, at med vår Biskop el någon annan Riksdagsman, få tillbaka Clewbergs originella antekning, sedan den blifvit nyttjad, har jag äran at härhos bilägga densamma; med ödmjuk anhållan at tillika med den lilla Koppar-penningen, få den igen, at til Acad. Biblt återställa.

Med våre resande var jag sinnad at öfversända mit inträdes-tal, h:ket jag inför Kongl Witterh. Hist. och Antiquit. Academien hade äran at hålla: men efter Herr Cancellie-Rådet och Riddaren täckts lämna mig anstånd dermed til början af nästk. Martii månad; så tager jag mig frihet, at vid den ledighet jag får under en resa til

min hemort, litet se derpå. Skolandes jag vid återkomsten; omkring d. 25 Januarii, hafva äran at det samma med posten norr-omkring afskicka, tillika med början til en suite af undersökningar om de af våre Nordiske Häfdateknare kände nationer i Finska Folkstammen, som jag äran Kongl. Academiens granskning i ödmjukhet underställa.

Med vördsam högaktning har äran at framhärda

Välborne Herr Cancellie-Rådet och Riddarens

ödmjuka tjenare

Herr. Gabr. Porthan.

P. S. Brefvet til H:r Kongl Secreteraren Lindblom, angående blott våre arabiske mynt, beder jag om tilstånd at få bifoga: at i fall han ej vore tilstädes, likafullt blifva öpnadt.

Till G. J. Adlerbeth.

Åbo d. 26 Maji 1789.

(Upvist d. 9 Junii 1789.
Besv. d. 17 Junii 1789.)

Välborne Herr Cancellie-Råd och Riddare af Kongl. Nordstjerne-Orden, samt en af de Aderton i Svenska Academien.

Herr Cancellie-Rådet och Riddaren täckes gunstigt förlåta mig, at jag så ganska länge drögt at besvara den bevågna skrifvelse hvarmed Herr Cancellie-Rådet och Riddaren mig hedrat: jag ville tillika kunna öfversända ej allenast mit inträdes-tal i Kongl Vitterhets-Historie- och Antiquitets Academien, utan ock et stycke af den Afhandling om de Nationer af Finska folkstammen som i våre äldre Nordiske häfder förekomma, hvilken jag utarbetat. Men af andre tilstötte göromål hindrad, har jag ännu ej hunnit städa den, hvilket jag nästan blygs at bekänna, och måste nu på några veckor lägga den aldeles ur händerna, emedan vid vårt universitet i denna Läse-Termins slut skal blifva en Magister-Promotion, för hvilken orsak jag ej kan undvika at med en hel hop Disputationers öfverseende biträda ungdomen: vi hafve nu blott en månad af Terminen kvar, och äre fördenskul så sysselsatte, som de Tyske auctorerne veckorna

näst för Leipziger-Messe; häldst någre af mine ämbetsbröder icke idas möda sig med et så ledsamt och ofruktbart arbete. Jag har altså nu den äran at endast bilägga inträdes-talet, hvilket jag med Bevis uti noterne försedt, som blifvit vidlöftigare än jag förmodade, men som jag nu ej hinner förkärta, lämnandes til Herr Cancellie-Rådet och Riddarens, eller om så synes nödigt, Kongl Academiens pröfning, hvad deraf må uteslutas: för min del har jag, sedan jag så ofta blifvit genom obestyrkta upgifter bedragen, ådragit mig den vanan, at i Historiska undersökningar häldre vara öfverflödig än för sparsam på allegater. Så snart jag ifrån vår disputationsträldom får luft, skal jag ej underlåta at til Kongl Academiens granskning inskicka åtminstone första stycket af min ofvanb:de Afhandling, rörande de i vår Nord äldste bekante Finska nationer Lapparne och Biarmerne; hvarpå jag med de öfrige skal under ferierne fortfara, om den Högste unnar oss på dessa orter nödigt lugn; hvilket Han oss nådigt förläne! Så många af de under mit inseende utkommande disputationer, som angå Historien, skal jag ock hafva äran at öfversända.

Som correcturen, i anseende til den mängd af Finska ord som i noterne förekomma, i fall de behållas, blifver besvärlig för dem som ej förstå språket; så torde Herr Cancellie-Rådet och Riddaren tackas låta anmoda någon af Finska Prästerskapet at detta besvär sig åtaga, hvilket jag hoppas at t. ex. Kgl Hof Pred. Wallenius ej lærer undandraga sig: jag har dock budit til, at skrifva alla Finska orden så läsligt jag kunnat, och iakttagit noga deras orthographie.

Jämte andra saker som jag til Kyrkoh. Polviander, min vänn och en af våre finske Riksdagsmän, öfversände, fölgde ock alla de Arabiska Silfver-mynt som vårt Universitet äger: jag hoppas at han dem til Herr Cancellie-Rådet och Riddaren aflämnat. Postgångens tröghet denna förbigångne tiden gör, at jag fruktar det de nog sent anländt.

Under min vistelse i Stockholm i förl. somars, kunde jag ej få reda på et Document, som til min ofvanb:te Hist. Afhandling vore mig nödigt, och hvaraf Herr Cancellie-Rådet och Riddaren torde kunna gunstigast förskaffa mig en pålitelig afskrift: det är en Påfven Gregorii den IX Bulla til Arke B. i Upsala och Bisk. i Linköping, dat. Lugduni V Id. Januarii Pontificatus III. Herr von Celse i sin Apparatus p. 63, n. 7, säger at den finnes in Bullariis (Örnhj. et Peringsk.) afskrefven ex Cod. Ms. Eccl. Lincopensis: jag skref fördenskul derom til H:r Dompr. Älf, men han svarade mig at Originallet blifvit til Kgl Antiq. Archivum i Stockholm affordradt. Således lærer Herr Cancellie-Rådet och Riddaren äga det, eller åtminstone en pålitelig afskrift, under sin vård; och anhåller jag

om en säker copia ödmjukeligen så mycket mera, som jag ibland Bilagorna til Juustens Chronicon Episcopor. Finl. ville låta aftrycka denna Bulla.

Med vördnad har äran at framhärda

Välborne Herr Cancellie-Rådet och Riddarens

ödmjukaste tjenare
Henr. Gabr. Porthan.

Till G. J. Adlerbeth.

Åbo d. 9 Nov. 1789.

Välborne Herr Cancellie-Råd och Riddare af Kongl Ms:ts
Nordstjerne-Orden.

Då enl:t Kongl Vitterhets-Academiens befallning jag här i landet hörde efter om någre Cufiske mynt hos enskilde personer skulle finnas, fick jag ej spaning på någre sådane. Men nu nyligen erhöill jag ett ifrån Lampis socken i Tavastland, ifrån en Prästman derstädes, hvilket han skänkt til vår lilla samling af sådane mynt vid Acad:n härstädes. Som denna penning ej ännu var här, då Hr: Mag:r Malmström i sommars var hos oss; så har jag nu äran at densamma til Herr Cancellie-Rådet och Riddaren öfversända, för at granskas och beskrivas. Värst är, at jag ej fått reda på när och hvarest den är funnen: Prästen vet endast berätta, at han fått densamma af en bonde som är boende på Ryska gränsen. I Ryssland måste en stor mängd af dessa pg:r hittas; efter i Petersb. Vetenskaps Societetens Konstkammare en så betydelig samling af dem skal förvaras; hvaröfver den bekante *Kehr* upsatt en förteckning, som dock ännu är otryckt, enl den berättelse som finnes hos Bernoulli. (Reisen durch Russland etc. V:e Band, p. 7)

Med vördnad har äran at framhärda

Välborne Herr Cancellie-Rådet och Riddarens

ödmjuka tjenare
Henr. Gabr. Porthan.

Till G. J. Adlerbeth.

Åbo d. 7 Jan. 1790.

(Ank. d. 14 Januarii 1790.
besvaradt med posten d. 22
ejusd.)

Välborne Herr Cancellie-Råd och Riddare af Kongl Ms:ts Nordstjerne
Orden, en af de Aderton i Svenska Academien.

Såsom den afhandling, hvaraf jag har äran at bifoga följande
stycke, blifver vidlyftigare än at densamma, i fall Kongl Witterhets-
Academien anser den förtjena rum i Handlingarne, kan på en gång
införas; så hoppas jag Kongl Academien tillåter mig at få densamma
styckevis insända. För at deröfver få inhämta Kgl Academiens godt-
finnande, skickar jag altså straxt öfver början: skolandes nästa stycket,
angående *Biarmene*, oförtöfvadt följa.

För någon tid sedan sände jag uti et Bref til Herr Cancellie-
Rådet och Riddaren, en arabisk penning, hvilken jag ifrån en präst-
man i Tavastland erhöll: detta bref emottog Herr Secret. Åkerblad
vid sin afresa härifrån, med löfte at detsamma Herr Cancellie-Rådet
och Riddaren tilställa. Jag hoppas at Herr Cancellie-Rådet och
Riddaren det riktigt inhändigat.

Med vörndnad framhärdar

Välborne Herr Cancellie-Rådet och Riddarens

ödmjukaste tjenare

Henr. Gabr. Porthan.

Till J. G. Bergman.

Stockh. d. 15 Julii [1791].

Högädle Herr Assessor.

Ännu har jag väl ej mycket hunnit uträtta; dock har jag träffat en del af mine bekante, och fortfar at upsöka allt flere. För at slippa skrifva til flere af mine vänner i Åbo på en gång, så samlar jag tilhopa och til Herr Assessoren berättar hvad jag gjort, hört m. m. h:ket Herr Assessoren sedan täckes vederbörande meddela. —

För Prof. Lindquists räkning har jag lämnat bref med pgr: til Prof. Schultén, som i morgon tror sig blifva färdig at afresa, men säger sig knapt våga köpa åt Lindquist några stolar, i ans. til det enorma priset. All ting är här ofantel dyrt; och ändock går allt starkt åt. Våre Victualier i Finland, äro deremot i nog lågt värde. — Prof. Laihiander har rest härifr i dag vecka sedan.

Med Skepp. Sepelius sänder jag Pyrmonter vatten, som kostar 24 sk bouteillen. Däraf nyttjar min bror så mycket han behöfver; resten förvaras för min räkning; hvarom Herr Assessoren täckes tilsäga min Dräng. Det är, som allt annat härstädes, skaml dyrt, och kostar för myntets skull, så mycket! Hvad skal det då kosta i Fahnehjelmare? Sepelius ärnar resa härifr i nästa veckas medium; kanske det likväl drar ut til veckans slut.

Herr Assessoren är god, i fall Sigfridus redan anländt, och ber honom i min farstugu-kammare upsöka 12 à 20 Exemplar af min Parentation öfv Sal Hassel, sådane Exemplar vid h:ka portraitet finnes häftadt, och desamma väl hoplagde med första tilfälle hitförsända; hvarvid Strömdal kan vara honom biständig: Exemplaren ligga i kammaren på golfvet emellan bordet och Clav-Cymbalen. Vore ej min bror kommen, täckes Herr Assessoren låta Drängen upsöka b:te exemplar, h:ket han, på gifven beskrifning väl lærer kunna uträtta. Med Skepp. Sepelius följer ock et paket, det min bror kan upbryta och taga bårt de honom tillhörige böcker. — Hos Frenkel bör tagas på min räkning et Exemplar af Åbo Nya Tidn. för 1789, på skrif-papper, och tillika med Hasselska parentation hitsändas.

Prof. Calonius hälsas. Fredenheim skänker til vårt Acad. Bibliothek sit Exemplar af g:la Finska Lag-version, som jag har med mig,

äfven som en Codex Ms. af Juvenelis den han ock skänker oss, jämte en hop Romerska mynt af silfver och koppar.

Om min Landtresä kan jag ännu ej visst decidera mig; men likast är, att jag lämnar Götheborgs-resan och i stället far genom Upsala, Gefle, Fahlun, Sala, Wästerås, Arboga, Strengnäs, Grips-holm: kring d. 26. lär jag anträda denna Eriksgata.

Drottningen och kronprinsen vistas på Drotningholm; dit lär jag i nästa vecka förfoga mig. Prinsessan bor på Carlberg. Regeringens Ledamöter måste hvar Sessions-dag resa til Drotning-holm, at Kron-prinsen må kunna bivista öfverläggningarne. Alla befordringar äro uppskutne til Kungens återkomst, och inga listor på vacancerne sändas ut. Kungen väntas hem i månadens slut; kanske förr. Frese har redan afrest med fartyg at afhämta honom. Gref Oxenstierna ifr Wasa, är ej Ledamot i Högsta Rätten, utan får lof at i höst återresa til sin station. Hans bror R. R. skal gifta sig, med en Fröken Wachslager, en svåra rik dame. — Revolution i Frankrike har värkel minskat Franska modernes influence: inga dockor insändas nu derifr til mönster; man måste här dels sjelf inventera nya moder, dels hämta dem ifr England.

Fru Bremer lär väl fått bref, det jag aflämnat de medhafde p:gr i Müllers Contoir.

De nya upträden i Frankrike, syslosätta nu folkets nyfikenhet. Kongl. familien smög sig bårt genom en hemlig gång, som gick ner at Seinen, där båtar voro tilreds; och så vagnar, om h:kas förskaffande Gref Fersen dragit försorg. Sedan kungen trodt sig undsluppit värsta faran, sände han Fersen med notice derom til sin bror Mr de Provence: det var Fersens lycka, emedan han derigenom kom undan. Det tros at de nya aspecterne i Frankrike påskyndat vår Kg:s återkomst; som skal nyl lånt i Genua 300000 Ducater. Etc.

I fall något bref til mig ifr Tyskland ankommer, tackes Herr Assessoren sända det hit; samt likaledes lämna mig underrättelse om något höres af min Tyska Bok-packa. Private bref ifr Frankrike förmåla, at man där omgås med förslag at värkel skilja kungen ifr Regeringen och tilsätta en Regent, som dock ej lærer blifva Hert. af Orleans. Alla de Prinsar och Herrar, som emigrerat och inom utsatt tid ej återkomma, mista sina pensioner etc. Ibl anedoter som här berättas, är at när vår K. reste, och såg Gr. Fersen på couren, har han sagt sig hafva apparence at råka dess son, och frågt om han hade något att säga honom? Hvartil F. svarat, ej annat, än at han borde akta sig för Lykt-pålen. Den Ryske Spr. skal innan K:s ankomst begifvit sig ifr Achen, förmodel på befallning. Gen von der Palen har funnit sig här så väl, att han ogärna reste härifr efter K.

Dessa sidsta dagar, särdeles i går och i dag, hafve vi här haft ganska varmt och herrligt väder: åkrarne lofva öfv allt en ymnig skörd. Önskeligt, at ifr Finland samma slags Tidningar förspordes!

Alla märkel Franska Revol. Journaler hållas och läsas här af vissa Sällskap: en del af dem äro rätt grofve, t. ex. Le Moniteur. Til och med en hop Handtvärkare här har jag hört raisonnera öfr vändningarne derstädes, i anl af Tyska avisorna; och finner då visheten af förbudet at i våra avisor röra något om de sakerne!

Oändel hälsningar til alla vänner, ifr

Herr Assessorens

ödmj tj:re

H. G. P.

Till J. G. Bergman.

d. 19 Julii 91.

Högädle Herr Assessor.

Jag hoppas mina förra bref riktigt framkommit, och at någon af mine vänner låter mig veta om någonting föränderl hemma förefallit: om det hörs af mine Tyske saker, om Widenius fått in pgr för min räkning etc.? Nog skal jag continuera at berätta alleh: mitä sylki suuhun tuopi. Jag har råkat de fleste af mine härv. bekante. Edelcrantz reser på 14 dar til Loka: Nordin är ej återkommen ifr Norrland. — Om franska sakerne pratas starkt, in utrumq. sensum: omdömet derom, har blifvit et slags Schibboleth, hvaraf folkets tankesätt igenkännes! Förre Franske Krigs-ministern de St. Priest, är såsom privat man, hitkommen: han är sväger til Kåjserl Ministern härstädes Gr. Ludolf. Mange pladdra om, at vår K. ej är indifferent om utgången i Frankrike, och icke varit utan del i de sidste händelserne; [att unge Gr. Fersen dragit försorg om vagnens anskaffande til kongl Familiens flykt, lærer jag förut nämndt]; hvarföre i et af de Franske papperen en ovetvig artikkel om honom influtit, som går här omkring i afskrift; och hans hastiga återkomst tros icke vara utan sammanhang med den förolyckade Contra-Revolution där ute, så aldeles at det sidsta ansenl utrikes lånet skal varit calculeradt, i ans. til snar och säker återbetalning, på dermed sammanhang ägande operationer etc. Den gemena utgången, är således här hos vederb. högst oangenäm, och bör inga-

lunda prisas! Flere expatrierade Fransoser anlända hit; men fattige, genom förlusten af sine gods, pensioner etc. Få se, huru länge Fransoserne kunna undvika de blodbad, som genom K:s ertappande nu förekommos? Jag har sedt Mirabeau's och någre andre af Revolutionens hufvudmäns portraiter; de se ej väl ut, så at Lavater, i anl af physiognomiken ej skulle admirerat dem. — Hos Fredenheim har jag blifvit bekant med en ung Polsk Grefve Sisakoffski, Leg. Secret. och nu Chargé d'affaires ifr Warschau i Gref Potockys frånvaro, en ganska kunnig Herre, och stor älskare af Litterature; men sidsta Polska Revol. tyckes ej behaga honom. — Vår Kung tros snart återkomma; soml mena att han redan är på resan: fartyget väntar honom i Rostock. När han hitkommer, blir väl Öfv.-Ståthållare snart förordnad; men med inskränkt befattning emot förr; soml gissa på Gr. Munck, andre säga at han refuserat den posten, och at Bar. Taube (Öfv. Kammar-J) skal dertil nämnas, som åter af andre påstås skola blifva Gen. Gouverneur i Pommern: ty at F. Hessenstein skal gå af, tas för afgjordt. Straxt efter K:s bårtresa härifr, fick H. som rest efter vanligheten, ifr Pommern öfr sommaren, ordres af Regeringen at återvända til sin post; han, som fått hum derom, hastade til Achen, och begärte af K. sjelf permission, men det kunde honom ej beviljas, at i K:s frånvaro absentera ifr en så angelägen station. De härv. Fransoser (både de förr här etablerade och nyligen anlände) som ej hört til adeln, äro alla af samma fanatisme anstuckne som deras hemmavarande Landsmän: hålla alla Revol. papper och journaler, visa dem gerna, prata och berömma hvad skedt: underl om de ej få consilium abeundi. — Det är Rådm Beve, h:ken såsom illiterat, tros blifva utsluten ifr Bergm-förslaget; han bör anses för illiterat, för at lämna Ulner rum, och är det äfven utan tvifvel, jämförelse-vis med Lidberg, Dreyer etc. Rk. Carl Sparre lät kårt för sin död slå en vacker Medaille öfr sin afledna Fru. Borgerskapets 50 äldste hafva beslutit, at öfver honom slå en medaille. — Jag har af ganska instrueradt folk hört det vara beslutit, at alla Ledamöterne i Högsta Rätten näste år skola ombytas, utan exception! Tvifvelsutan blir då Ass. Georgii ifr Åbo en af de nye Ledamöterne; Hofr. R. Hisinger ifr Wasa har gjort allt sit til at så hos Lostbom insinuera sig, genom U. etc., at han måtte blifva en med. — Hälsa Prof. Calonius, och säg 1:o at jag ej finner igen hans nota på den boken han härifr begärte, och bed honom altså vara god och skicka mig en ny: då jag skulle gå med den upp på Kgl Bib:et, var den bårtta, antingen förlagd el glömd hemma, som rätt mycket förargat mig. 2:o Deremot fann jag på Kgl Bib:l et vackert Ex. in folio af gl:a Finska Lagboken, h:ket jag nu collationerar med Fredenheims, til Prof. Calonii tjenst. Som jag d. 26 el 27 reser åt Upsala, så bed honom adressera sit

bref dit, under prof. Aurivillii couvert, om han snart skrifer; i annat fall hit, under Ass. Juslén's couvert. Om Sigfridus anländt, så bör han i min farstugu-kammare upsöka och med första lägenhet hitsända 1:o 2:ne Ex. af min Disp:n de Legatione Pauli Juusten complete och väl conditionerade, 2:o 2:ne af disp. poesi Fennica, partes V, de bästa Ex. han kan ihopjämka. Ofb:te Polske Grefve vil hafva dem. — Silfverschöld med sin unga Fru såg jag i går på Operan, i sällskap med H:r Landsh. De Geer, och hans Fru. — På gatan mötte jag Öfy. Aminoff af Savolaxske, som svor och pesterade som en gast deröfy, at han af de 24000 Rdr han skulle hafva för sit Reg:te, ännu ej på 10 veckor fått mer än 3000 i Fahnehjelmare: jag blef helt rädd för honom. — Nu hinner jag ej skriva mer, emedan jag på stunden skal ut til Drotningholm. I Torsdag skrifer jag om vår futurus Canc. en ögnasalvo til någon af collegis; h:ka alla oändel hälsas. —

Till J. G. Bergman.

[Utan datering.]

Högädle Herr Assessor.

Nu börjar jag längta efter bref ifr Finland, för at få höra huru Herrarne må, om min broder anländt til Åbo, om den projecterade Resan til Kyro skedt, etc. Imedlertid fortfar jag at skriva til Herr Assessoren hvad som faller mig in. En ganska varm sommar hafve vi här haft, allt sedan min ankomst; intet regn, herrligt höbergningsväder, ymnigt smultron; säcker-ärter dagl ifr min hitkomst. — Om Prof. Schultén råkas, så underrättas han, at som jag såg det et recommenderadt bref til honom anländt ifr Åbo, så bad jag at Post-Contoiret skulle återsända det, emedan han var redan bårtrest. Jag skref sidst, at Högsta Domstolens Ledamöter, då deras tid expirerar, skola ombytas; detsamma skal ske lika ofelbart, med Ledamöterne i allmänna Beredningen: dock tros, at någre som nu sitta i den sednare, torde flyttas i den förra, och tvärtom. — Kungen väntas hem oförtöfvadt; och den misslyckade planen i Frankrike, är hos alla Hofmän högst ömmande: sat sapienti. Ehuru här intet får skrivas om Franska sakerne, har dock hosfölj. bref *fått* utkomma på trycket, hvarföre jag deraf sänder et Exemplar, som Herr Assessoren täckes gömma til min återkomst. Jag arbetar nu uppe dagel på Kgl Bibl:t. Probsten Nordin är återkommen ifr Norrland. Den Eccles. Beredningen, i h:ken han, jämte Revis. Secr. Rosenblad och

Kyrk. Asplund sitter, får sit constitutorial på blott et halft år, som härtills blifvit continueradt: de ingifva sit videtur på et quart-blad til Konungen immediate, som altså ej egentel passerar genom B. Wallquists händer. — Drotn. och kronprinsen bo på Drotningholm, Hert. Carl på Biskopsudden (som tillhör Bar. Sprengtporten), prinsessan på Carlberg. Igår voro alla inne på Franska Spectaclet. — När Ryska Gen. von der Palen reste, hade han med sig växlar på flere orter, til och med på Italien, i ovisshet hvart K. skulle fara! Hvarken han el Gr. Stackelberg hafva ännu presenterat sig som egentel. Ministrar. Den sistnämde har i början visat sig mycket fier, ingen ting berömdt el admirerat, varit i omgänget sträf etc. Nu har han lärt sig vara litet mera höflig och artig! Om Gr. Muncks resa talas; han rustar sig med stor kostnad: men när resan sker, får man se. B. Aug. Armfelt har rest til Achen til K. och återkommer med honom. — Jag skref om härv. Fransosers esprit (deras af le tiers-etat): et prof på deras raseri är, at då K. Gustaf Adolphs statue transporterades, och för at ej skakas, var hängande på linor, har en vid åskådandet deraf sagt: voilà enfin un Roi pendu! — Igenom et stycke af Kungshummelgården som Liljensparre fått til skänks af K. har bite plats mycket förlorat af sin fågring: L:s hus ligger tätt invid, och han behöfde detta stycke at göra sin egendom så mycket angenämare och bättre! Af Djurgården (som nu mätes dagel) har Kammar-Junk. Debesche (kanske den andre personen efter B. Armfelt) fått et vackert stycke af K:n, det han mycket embellerar, bygger där et hus som kallas Rosenlund, ger där måltider etc. Sparrmans underl Tal öfv Ekeberg är icke tryckt på Vet. Acad:s anstalt, utan på hans egen bekostnad. — En lustig Historie för våre Academici är, at under en process som K. Secr. Brandel haft med en sin dräng, som förlupit honom etc, har denne omtalt, inför Policen, at hans Herre altid hade hos sig en annan Secretaire, som upsatte hans expeditioner etc: ej under altså om han klagar, det sportlarne äro magra! Jag har ännu ej råkat honom; vet ej heller om det sker innan min återkomst ifr Bergslags-resan. Ceremoniemästaren Fredenheim skulle först följa mig til Fahlun; men nu måste han, i ans. til Kg:s snara återkomst, blifva här quar. — Nu måste jag åter springa på visiter, spectaclar etc. och hinner således ej mer skrifva.

Till J. G. Bergman.

Gesle d. 10 Aug. 91.

Högädle Herr Assessor.

Jag fortfar at låta Herr Assessoren och mina andre vänner i Finland veta hvar jag färdas. Emot förmodan drögde jag i Upsala til d. 3. hujus, och var knapt i stånd at då slita mig lös ifr calaser, hvarmed man fägnade oss alla dagar, ehuru många af Academici voro bärtreste. Då vi foro derifr (jag och Hr: Hassel, jämte unge Petersen ifr Kimito, som jag på dess Faders anhållan tog ifr Upsala med mig) togo vi vägen til Österby Bruk, tilhörigt Hrr Grill & Peil, h:ken sistnämde med sin Fru (en Grill), var där ute, och med mycken höflighet undfägnade oss: det är en egendom, som förtjenar ses! i mit tycke vackrare än sjelfva Löfsta, fast ej så stor och med så ofantlig depense embellerad. Derifr spatserade vi til Dannemora Grufvor (en liten $\frac{1}{4}$ mil); men hade ej det onödiga couraget, at låta hissa oss ned i dessa ohyggliga grafvar. D. 4 sent om quällen reste vi til Löfsta, at beundra den kostnad hvarmed denna i sig sjelf föga vackra ort blifvit förvandlad til et Herra-säte hvarest en Förste kunde bo. Orangeriet i Österby var ståtligt; men här ännu ypperligare. Utom Caffé-trän, af h:ka flere hade vacker frukt (jag förbigår en myckenhet Lager- Citron- och Orange-trän, med frukt på, mer och mindre mogen, en stor präktig agave etc), Apricose- och Persike-trän i Drifhuset, m. m. fingo vi här se mogen Ananas (i Österby var den långt sednare i växten). D. 5 om quällen sent, (sedan vi ock besedt Bibliotheket etc.) foro vi genom Weslands bruk, samma ägare tilhörigt, til Strömsbergs d:o, äfven De Geers, hvarest vi logerade hos en beskedlig och lustig Tysk Fältskär, vid namn Dankwardt, som ur aviserne underrättade oss om Kungens hemkomst. D. 6 hunno vi til natten til Söderforss Ankar-Bruk, vid Dalälften, en förträffelig egendom tilhörig Bruks-Patron Grill, som väl ej sjelf var hemma, men hvars Fru emottog oss med mycken höflighet. Man har svårt at föreställa sig, då man ej sjelf ser det, hvad kostnader på detta värk äro nedlagde; men det är et monopolium, och lönar sig. En Bruks-Kyrka står under byggnad, som skulle pryda en af våre bättre städer. Här står den sköna Grilliska Fogel- och [oläsligt ord] samlingen, som för sin snygghet är ej mindre

än för sin talrikhet [lakun] lig: Fruen kände den så flinkt, at hon sjelf kunde demonstrera den (äfvén som Snäck- och Corall-samlingen) för oss. Där drögde vi til d. 8, då vi foro til Elfkarlö Bruk, Bruks-Patron Tho Tottie tilhörigt: äfvén där bemöttes vi ganska artig. Naturen har ämnat stället til en härlighet, och ägaren nyttjar efter hand ortens belägenhet. Ön är med flere [oläsligt ord] genomskuren (så at inalles 33 holmar kunde räknas) och liknar hel och hållen en Ängelsk Trädgård. I sin Djurgård hade Herren 13 Dof-Hjortar. Sedan reste vi at bese det respectabla Elfkarleby fall, som består af 3 särskilda öpnings genom h:ka vatnet störtar sig nedför et perpendiculert berg, om jag rätt mins 19 alnar högt. Vi uppehölo oss med dessa märkvärdigheter så länge, at vi måste taga nattqvarter i Elfkarleby Ggifvare-gård, och kommo hit i går om morgonen. Gefle är en ansenlig stad, många fartyg ligga i ån, där de kunna inlöpa intil staden och lastas; Järnvågen är betydlig, då circa 40000 skepp. årl utskeppas. Efter branden ligga ännu flere tomter öde; men så äro ock åtskilliga vackra Stenhus upförde. Rådstugan är just en skön byggnad. I morgon begifva vi oss härifr til Fahlun. Vi hafve under hela resan varit så lycklige, at härtils ingen regnskur drabbat oss: men under det vi voro inne i Österby (och förut i Upsala), samt under vår vistelse härstädes, har det regnat: dock har folket fått sit hö väl bärgadt, hvarmed öfverallt ifrigt fortfors. I Fahlun hoppas jag, genom Ass. Jusléns anstalt, finna bref för mig ifr Åbo. Många hälsningar til alla vänner! Framhärdar med fullkomligaste högaktning

Högädle Herr Assessorens

ödmj. tre

H. G. Porthan.

P. S. Vi tage ej den genaste vägen til Fahlun, för at ock få besöka Stiernsund, på samma sätt som vi krökte genom Roslagen; skilnaden på bägge vägarne är dock ej betydande.

Till J. G. Bergman.

Wästerås d. 25 Aug. 91.

Högädle Herr Assessor.

Sedan jag sidst hade äran at skrifva til Herr Assessoren ifr Fahlun, har jag fortsatt resan hit til nedra orten. Den 17 om aftonen foro vi derifrån, genom et angenämt land, där väl ingen åker syntes, (förutan de af ängen upplögde vretar, som mäst voro med hafra besådde) men ständig omväxling af berg och skogbeväxta högder, samt gröna dalar, förnögde ögonen. Väderleken var rätt vacker. På Ornäs veko vi in, at bese den namnkunniga där underhållne Fatburen med sina antiquiteter; passerade Dal-älven, vid Torsångs kyrka, och gjorde en krok för at bese den ståtliga Staden Säter, som täflar med Nådendal om företrädet: i stället för Rådstuga, samlas vederbörande i et rum ofvanpå Apothekeket, så at de i nödfall kunna medicinera. Herr Borgmästaren, en nitisk man i allmänna ärenderne, talte ifrigt och djupsinnigt: lärer tillika vara Organist, och var förut Rådman och Klockare. Vi råkade honom vid Bisbergs Järngrufva, hvaröfver han har en slags tillsyn och fått sin son til Inspector öfver densamma: där tracterades vi med frukost d. 18; och gingo derifr til staden, en knapp $\frac{1}{4}$ mil (i stället at körvägen, hvarpå vi läto våra chaisar framföras, var $\frac{1}{2}$ mil), en den angenämaste och mäst Romantiska gångstig som man kan se, längs med stadens lilla å, som kröker sig mellan höga backar i en vacker gräsrik dæld, och gör flera höga fall, vid h:ka nu Lagman Malmsten anlagt sina bruk. Til denna Grufva hade vi ock gjordt $\frac{1}{2}$ mils krok. Sedan foro vi genom Hedmora til Avestad, som långt öfvergår Säter och täflar med Hedmora i vidd och utseende; besågo d. 19 detta ståtliga bruk, sedan vi åter passerat älven, en gång med färja och andra gånger öfr en flottbro. Där hade vi tilfälle at se huru kopparen blir gårad, smältad och utsmidd, m. m. Roligt at förnimma var, det man där ännu fortfar at slå 12 dalers plåtar, endast til utskeppning (efter under denna form vår koppar utomlands af gammalt är känd och begärlig), under högstsäl. K. Adolph Fredrics namn och årtalet 1768 (så at han här låter mynta mycken koppar efter sin död); at man detta år, enligt requisition och beställning slagit blindmynt, (af 2 slag, det ena mindre än våra enkla slantar,

det andra mindre än våra rundstycken), til polackarnes tjenst, af det förra 300, af det senare 100:de Skeppund, at vidare i Polen stämplas; likasom man de förra åren förfärdigat stora quantiteter blindmynt, at stämplas til Franska sous, efter Nat. Församlingen infört stor summa kopparmynt i rörelsen. De mycket tunna kopparblecken, h:ka en tid requirerades och vägde blott $1\frac{1}{4}$ $\mathcal{W}$ (af vanlig storlek, 1 aln långa och $\frac{3}{4}$ aln breda) beställas ej numera; utan så tjocka begäres, at de väga 2 $\mathcal{W}$. Af Skeppsbleck, som förra åren i så stora quantiteter beställes (at beslå Skeppen med koppar), var nu ingen beställning; man lär funnit den konstens oduglighet. — Men jag får ej inlåta mig i så omständliga specialiteter. De största kopparbleck som förfärdigades, voro sådane som skulle nyttjas til vagnstak; af blott Gjutkoppar var til England beställt 500 Skeppund, etc. Ifr Avestad, togo vi vägen til Norberg (besågo på vägen Biurfors Mässingsbruk, Wahrendorff tilhörigt, artigt inrättadt, men lika andra mässingsbruk af Franska Revolutionen känbart lidande. Det hade aldeles stått i fjol: under det kopparen stiger, faller mässingen i priset; i fjol stod på Stockh:ls väg 900 å 1000 Skeppund Mässings-tråd, som ej hade afnämare), för at bese dess namnkunniga Järn-Grufvor; som ock hålla koppar. De äro, efter all liknelse, outtömlige; och soknens bönder alla Bergsmän el Gruf-ägare; merendels välmående. Härifr gjorde vi d. 20 en bugt til Wästanforss, för at bese slussarne i den nya Strömsholms vattu-farten; vi reste allt upp til Simla Bruk, där den öfversta och största Slussen är, just et storvärk, sprängd genom berg och duktigt bygd; fölgde så vattudraget til Wästanfors bruk, där vi hälsade på Bruks-Patron Bedoise och fingo se hans Fru, som ifr Amma avancerat til Fru i Huset; men hon hade vackra gossar, och skäl hyggliga döttrar (ännu små) som på köpet blifva rika, så at bockande Cavallierer visst ej lära tryta i sinom tid: Herrn sjelf är i många delar mycket lik Öfver-Dir. Bremer). Vår mening var, at följa båtleden utföre, så långt den blifvit färdig, och vidare fortsätta resan til Wästerås; men nu funnos inga fartyg til hands, ehuru samma morgon 4, och dagen förut 11 st seglat nedföre; de bära 100:de Skpund hvardera. Altså vände vi om, och fortsatte resan til Sala; dit vi ankommo d. 21; besågo Staden, Hyttorna och Grufvan, samt reste derifr d. 22; til natten hunno vi hit. Sedan vi varit ned i Löfåsen och Fahlun, fann jag onödigt at nedstiga i Sala Grufva, dit man måste nedfara i tunnor som på linor nedspelas på 108 famnars djup at börja med: Den mörka öppningen, hvarur beständigt rök upsteg, var ej lockande. Seden är, at folket vid sin ned- och upfart altid sjunger Psalmer, som ger et förträffligt echo ned i Grufvan: men då de ofta anstämman en döds-Psalme, länder det ej nyfikne resande til särdeles upmuntran at göra dem följa ned

i denna afgrund. Det så kallade Torg-Schachtet (det andra hvarest nu arbetas, förutom Drottning-Schachtet, som går til Stor-Grufvan) är ej öfv hälften så djupt: de andre Schacht och grufvor ligga öde, af ras etc. I stället sysselsättas nu poikar at ur de g:le varphögarne, som under den ymniga tiden blifvit hopkastade, plocka ut alla malm-bitar som duga, h:ka bokas och vaskas, at utdraga Silfret. Grufvorna brytas nu med större försiktighet; Hyttornas inrättning är mycket förbättrad (förutan att byggnaderne göras varaktigare och skönare), så at i stället at köpa bly til ansjudningen, kan deraf nu årl:n säljas. — Sala är en vacker stad, reguliert anlagd, med breda räta gator, h:kas namn i gatu-hörnen stå at läsas: men har likt de fläste våra Städer, illa stenlagda gator.

Härifr tage vi vägen tillbaka genom Upsala, där jag dröjer par dagar; och skrifver härnäst ifr Stockholm, då fortsättningen af min resebeskrifning skal följa. Nu allenast några rader till, at fylla pappret. I Avestad roade man sig at en resande fransos, som då han såg at vatnet i den höga forssen tagit af iblandadt skum en gulaktig färg, påstod at det måste härröra af den myckna koppar hvarmed jorden var full, och at allt vatten på denna ort af samma orsak naturligen var gult; som han näppel lät disputeras sig. Som jag under resan sällan har tilfälle at läsa Aviserne, så är det naturligt, at jag ofta håller för nytt, hvad allmänt är bekant: så har det händt i denna sak; ty nu ser jag af Sv. Post-Tidn. at bte Fransoser och ändock en till, värkl äro tagne i Svensk tjenst. Item försäkras man, at alla Svenske Officerare vid Royale Svedois af Kungen äro rappellerade. Här sägs, at K. erbudit härv. Landshöfdingen Gr. De la Gardie at blifva Riks-Marskalk efter Gr. Bonde, som han sig undanbedt: at Gr. Ekeblad skal blifva Riks-Stallmästare etc. Då jag reste genom Gustafs församling i Dalarne (förut Enbacka Capell under Tuna), såg jag redan rågbrodd upkommen på kyrkoherdens åker: han berömdes af sin sokneman (min skjutsbonde) för en förträffel åkerman ej mindre än nitisk Präst (heter Ericson), h:ken under kriget beständigt predikat mod i folket och bevist dess angelägenhet (hvaremot ang. Probsten Ekenstedt i Tuna mindre fördelaktigt rykte varit), och jämväl på Tacksägelse-dagen öfv freden gjort et mästerligt Tal. — På Fahlun orten talte åtsk. i en mycket democratisk ton, och hade mycken kunskap om Franska National-Församlingen och dess *berömliga* förhållande. — Så snart vi ifr Bergslagen kommo ned till Slättbygden, och fingo jämnare vägar, märktes at ock hästarne i samma mån blefvo sämre. — I Stockholm väntar jag at finna bref för mig ifr Åbo: Assr. Juslén skref til mig på Fahlun, at han skulle med sin Fru resa på 8 å 10 dagar til Bärstad at hälsa på Presid. von Post; om det passar sig, i ans. til tiden på

dagen, ärnar ock jag vika in på denna herregård som snarast. In medio Septembris, vil Gud, skal jag se til at kunna vara hemma. Alla vänner hälsas!

P. S. I fall min bror ännu är qvar, täckes Herr Assessorn tilsäga honom, at 1:o låta fråga Ekenbom, huru stort quantum han äger i förråd af det stora Holländska papperet, och til hvad pris för Riset? 2:o sända mig med posten af det papperet så stort stycke som innehåller stämpeln, och likaledes et dylikt stycke af det stora Holländska pappret som är qvar i min Farstugu-kammare. I fall Sigfridus rest, så beder jag Herr Assessorn är god och drager härom försorg, genom Strömdals tjenst. Jag behöfver dessa kunskaper innan afresan ifr Stockholm.

I ans. til förestående mönstring med den del utaf LifReg:t som är förvandlad, (h:ken mönstring Armfelt skal förrätta) är densamma sammandragen och exerceerar vid Strömsholm; dit derföre Hert. Carl i denna qväll reste genom staden, och blef af Landsh. och Biskop complimenterad.

Till J. G. Bergman.

Stockh. d. 1 Sept. 91.

Högädle Herr Assessor.

I går anlände jag hit ifr Upsala, hvarest jag fann för mig Herr Assessorens ang. bref af d. 1 Augusti, som ej hann mig under min förra vistelse därstädes. I dag har jag ännu ej hunnit besöka Posthuset, och vet således icke om jag fått några bref med sidsta post; men nyttjar imedlertid ledigheten denna morgonstund at skriva några rader. Jag borde börja med nyheter härifr; men de flesta lära redan hunnit blifva bekanta i Åbo, såsom: at Ulner är Borgmästare i Stockholm, och at Magistraten med et grannt bref blifvit underrättad, det han bordt upföras på 2:dra rummet af förslaget: hvaremot bägge hans competitorer Risberg och Wallin ock fått Borgmästare-fullmagt, och blifvit, den förre Ledamot i Tulldirection (sedan Schröderheim förut flyttades til Lotteri-Direction), samt den sednare i Högsta-Rätten (efter Hoffgardt; likasom ock Gr. Oxenstierna ifr Wasa, och Låstbom, fått de 2 lediga platserne på Frälse-Bänken): at enl den nya Instruction för Öfverståthåll. och Police-Mästaren (som oförtöfvadt utkommer af trycket), hvarderas magt mycket är minskad; den förre får med Hofvet och Slottet intet

at skaffa (hvarföre ock hans Cancellie framdeles ej mera skal heta Slotts-Cancelliet, utan Öfverståth. Cancelliet, och Slotts-Fogden få namn af Konungens Fogate); den sednare får endast befatta sig med Stadens renhållning, och alle andre mål gå til samma ställen som innan b:te nya syslas inrättning, samt böterne til Seraph. Capitlet (i stället at de härtils fallit til Police-kammaren): denna arrangement, är Borgerskapet ganska angenäm. Til ersättning, får Lagm. Liljen-sparre i årl. lön 1200 Rdl, hans Fru, om hon blir änka, 500 Rdl lifstids-pension, samt hans dotter, så länge hon är ogift (som hon förmodas skola blifva intil sin död) 200 Rd årl:n. Om någon lön vid Åbo Acad. kan för sonen åstadkommas, vet jag ännu icke säga. Den vigtiga delen af Police-Mäst. vård som angår den hemliga spioneringen, jämte dertil hörande medel, skal vara Kammarj. Debesche updragen. — För vår nya General, Marq. de Bouillé äro i årl Stat 2500 Rd tilslagne, och åt hans son 500 Rd. Förmodl få de lyfta sina löner alltit sine Fullmagts-data, nu på en gång. — Kungens bref til sin Ambassadeur i Paris, läses nu tryckt i alla utl. Tidningar. — Under min resa genom Landsorterne, tracterade man mig med hvarjeh. Nyheter, som ej förtjena berättas: en del var tagen ur Tyska aviserne, såsom: at Kungen åter skulle oförtöfvadt resa ut, soml sade til Petersburg, soml til Tyskland, at anföra Armeen, som skal tukta Fransoserne, antingen som Generalissimus, el närmast Käjsaren i befålet (hvarpå citerades et föregifvit Kg:s bref, ur Tyska aviserne, til bevis); at en armée innan kårt skulle transporteras til Pommern, etc.; at Grefve Munck blifvit Riks-Marschalk, (sedan Gr. De la Gardie ej mottagit tilbudet på andra vilkor, än at han skulle få sälja sin Landsh. sysla i Westerås för 40 tusen plåtar, efterträdas i det ämbetet af Gr. Cronstedt i Gefle, denne af Nordin i Fahlun, hvars efterträdare egentel skulle betala violerne; men h:ken plan Kungen ej bifallit; detta är sanning!), och Bar. Armfelt Öfverståthållare (som ock här förmodas!), samt bägge tillika Riks Råder Etc.

Brädlådan som min broder hitsändt, erhöil jag riktigt hos ass. Juslén; så snart jag hinner gå ned til Skeps-bron, skal jag höra efter Åbo Fartyg, at härifr försända en hop saker dit, af hvad jag mig här förvärfvat.

Jag gratulerar Herr Aessoren til den förmån at få bo quar i sine förra rum tilsvicare! Rättnu lär i Åbo blifva ondt om quarter för dem som hyra skola; och då Husen så väl betalas, lära hyrorra väl stiga i samma mån.

Nu til Slutet af beskrifn. öfver min Bergs-lags resa. D. 26 sent om quällen, sedan det starka regnet tämmel stillat sig, (h:ket om natten aldeles uphörde) for jag ifr Wästerås: den dagen spisade jag hos Bisk. Benzeltierna, som bad mig mycket hälsa Bisk. Gadolin,

men *i symmerhet* D:r Pihlman, (til h:ken jag ock har hälsningar ifr D:r Fant, som nu är här), och tog nattquarter i Nyquarn; reste följande dagen genom Enköping, til Pres. v. Post, på Bärby, där jag spisade middag (han väntas hit i dag, för at i söndag bocka för Kungen på Couren i Drotningholm), och til natten til Upsala; hade vackert res-väder. I Upsala hade vi dagel regn, tils i går, då jag middagstiden derifr afreste, och ankom hit til natten, i mit förra quarter; hade åter vackert väder, men nu under morgonstunden regnar här. Härtils har altså min resa varit, Gudi lof, i alla delar lycklig. Få nu se, huru snart jag kan härifr slita mig lös: tiden presserar, och jag har ännu mycket at sysla. — Spanmålen (Rågen) gälde i Upsala på torget 43 Dl, litet mer el mindre; men här blott 2 Rdr tunnan: stora lager af utlänsk säd ligga ännu osälde. Men andra Landtmanna varor betalas väl. — Ehuru jag för Herr Asessoren, som icke har den vigtiga förmån at sitta i Con:s Acad. (hvarom vi Consistoriales oss emellan stundom, med skäl, tvistä) ej borde squallra Collegial-hemligheter, h:ka annors innom våre väggar så troligen pläga gömmas: så kan jag dock icke hålla mig, (för at låta Herr Assessorn förstå hvad betydligt folk vi äre) at nämna, (i förtroende, det förstår sig), at Cantzlers-syslan öfv vår Academie, är en post, som ej ringa väcker de stores upmärksamhet. Jag har flere gånger blifvit frågad, hvem Acad. tänker *välja*? En Herre recommenderade B. Fred. Sparre, såsom den där af oss borde anses för sjelfskrefven; af en annan fick jag veta, at Gr. Oxenstierna gerna såge, det han blefve begärd; af en tredje hörde jag sjelfva B. Armfelt föreslås, som jag tyckte, honom ej ovitterl:n. Man sade mig, at vår Biskop rådfrågat sig hos Schröderheim; och äfven fått denna anvisning! Männe det är sant? Är det icke lustigt nog? Jag behöfver ej nämna, hvad Herr Assessoren sjelf nogsamnt finner, at detta ej bör sägas utan för pålitlige vänner. Gr. O. står annors nu i stor nåd hos K:n; hvarföre han ock var i stånd at få sin Bror in i Högsta Rätten, ehuru R. Drotzen ej var för honom. — Gr. Bonde har gjort en disposition, hvarigenom sönerne få den största delen af dess egendom, och döttrarna en ringa summa (man säger 4 à 5 tusen Rd) hvardera: Riks-Drotsen är deras förmyndare. Äldsta dottren blef med Fadrens tilstånd, förlofvad med Bar. Lehusen, en någorl förmögen Landthushållare, men låghalt och oansenlig; nu sägs, at g:la Fru Bonde, som reser hit upp, vil göra partiet om intet, emedan mannen ej är af nog hög famille: försöket tros dock blifva fåfängt.

Som jag under min resa skrifvit åtsk. bref til Finland; så väntar jag med nästa post några igen, emedan jag gifvit tilkänna, at jag den tiden skulle vara här tillbaka. Under det Ass. Juslén med sin Fru gjorde en resa til Upsala och Bärby, har en låda mig tilhörig

blifvit hos honom aflämnad ifr Åbo: men däri fans ej allt hvad jag af min broder begärt. När jag går ned åt Staden (om det häftiga regnet sådant tillåter i dag), skal jag höra efter, om något mera må blifvit någorstädes deponeradt.

P. S. D. 2. Sept. I går hann jag, för regnets skull, ej mycket uträtta; och nu, morgonstunden, regnar det så häftigt, at jag knapt lär våga mig ut. Til middagen råkar jag, hos Ass. Juslén, Pres. v. Post med sin Fru, Cammarh. Carleson etc. Alla vänner hälsas!

Prof. Calonius hälsas. Mag:r Cygnæus, som nu på stunden var hos mig, berättade at Calonius med honom ärnat skicka til mig et paket, men sedan lofvat sända det med fartyg. Något sådant har jag ej hört af, ej heller fått underrättelse när el med hvem det blifvit afsändt.

De 4 Ex. af Åbo Tidn. som skulle skickas til Ass. Juslén, har han fått, til och med N:o 32. Men jag har ej erhållit mer än til N:o 31 af mit Exemplar. Bonsdorffs oration, et häftadt Exemplar, var ock hos Juslén aflämnadt, förmodel genom min broders anstalt; men ej det paket han skrifver skulle följa med Lådan: hvarom jag likväl ytterl skal ransaka. Om han (Sigfridus) ännu är i Åbo, så hälsas han. Emellan d. 10 och 15 ärnar jag anträda min resa til Finland. När Herr Assessoren råkar Secr. Alanus; så fråga honom, om han redan expedierat våra Dispp. til de andra Academierne? Jag har svårt, at träta på de andra Acad. Secreterarne, så länge jag icke vet, om vår varit ordentligare.

Till P. Jusleen.

Åbo d. 14 Mart. 1793.

Min K. Bror.

Hosfölj. 40 Rdr äro nu för denna gången de sidsta jag öfversänder; med nästa poste kommer underrättelse om deras disposition. Flera tilstötta hinder hafva vållat, at jag ännu ej tils i dag dermed kunnat blifva färdig. — Den nyl utkomna Förordningen om Sabbathens firande, är förträffel tjenlig ad captandam benevolentiam: också är den väl skrefven: hvars styl är det? Men om den väntade Yppighets-Förordningen lærer omdömet ej blifva lika enigt (i Provincerne näml:n; ty i Stockh:m kan jag nog tro, at man ock ej är upbyggd af Spectaclernes inställande om Söndagen etc?). Här vete vi, at Hofr. Hisinger rest ifr Wasa til Stockh:m; och gissas mycket om hans ärende: at

endera af Svågrarne *bör* blifva President, den andre Landshöfding, el i nödfall Ledamot i Högsta Rätten, tyckes vara sannolikt! — Lustigt är, at Landsh. Låstbom ej får hyra, för sina pg:r, af De Geer det Hus i Heinola som den sidstnämnde äger och ämnade sälja til Kronan för at beständigt blifva Residence-Hus: Låstbom skal varit den, som förnämligast til intet gjordt denna De Geers plan: och ehuru Ramsay fått hyra huset, så låter ägaren nu häldre rummen stå toma, än hyr dem åt Låstbom, som derigenom lär få svårt om Rum, i fall han ärnar ditflytta: en Major Ramsay skal för mycket lindrigare hyra, än L. bjuder, få bebo De Geers Hus! Jag har här 2:ne ynglingar, som jag gerna önskade kunna förskaffa Conditioner i Stockholm: den ene är Mag. Frantzén, en både snäll och beskedlig yngling, som har lust at litet se sig omkring i den stora verdens granskap, men för öfrigt ärnar blifva Academicus. Den andre en ung student, vid namn Hällström, ock en snäll, beskedlig och hygglig gosse, som har synnerl både lust och talent at rita. Om Bror kan gifva råd, el recommendera dem, i sin afsikt, så vore det just en god gerning: särdeles önskade jag få rum för Hällström. — Har Borgm. Fagerström någon annan commission, än at sitta i Riksgälds-Contoiret? Sitter han t. ex. i allm. Beredningen? Derom berättas här olika. — Bror vet at Assr. Br. vers-ådra längesedan blifvit uttorkad. Den sidsta vers jag vet han skrifvit är hosföljande: Bror ser lätt tilfället och anledningen: versen var, efter vanligheten, en frukt af et litet rus. Adieu! Min compl. till Frun och Mamsell.

[Utan underskrift.]

Till P. Jusleen.

[Utan datum, men antagligen *Åbo*, April 1793.]

Min K. Bror.

Af en plågsam flussfeber hållen vid sängen sedan påsk, orkar jag knapt så länge uppehålla hufvudet som jag skrifver dessa rader. Köp för de 100 Rd Banco Bror för mig har i förvar, en växel på Bokhandlaren Gottlieb August Lange i Berlin, och öfversänd honom den, med några ord på Tyska el Fransyska, at det är för min räkning, och at jag snart både skrifver til honom och sänder mera pg:r.

Mina öfriga dispositioner orkar jag ej göra. Huru går det med Brors affairer? Om Bror skal återkomma, så försumma ej at straxt låta veta det: Du vet huru ondt är om någorl dugliga rum i *Åbo*,

och det blir oss omöjligt at skaffa Dig någre, om Du ej straxt gör derom anstalt: ty Påsk-tiden påtingas alla quarter. Calonius har uthyrt sin gård til Fru Fredensköld. Nu förmår jag ej mer skrifva. Anmäl min respect hos Cousine!

[Utan underskrift.]

Till P. Jusleen.

Åbo d. 6 Maji 1793.

Min K. Bror.

Ännu är det ej afgjort, hurudan utgången på min sjukdom blifver. Bergman har såsom vänn och Medicus soignerat mig med högsta flit och sorgfällighet. Sidst förledne vecka har han 4 g. afhämtat mig i sin vagn, at promenera: denna motion tyckes varit nyttig. Men sömnlöshet om nätterne, jag får sömn blott en timme först om quällen: resten skal procureras med opiat, hvars bruk fordrar så mycken moderation och varsamhet, samt brist på matlust, har allt mera uttömt alla mina krafter. Jag har ej heller kunnat få rätt godt Pyrmonter vatten. Vår Herre styre allt til det bästa!

Jag skulle med mera intresse gratulera Bror til erhållen befordran, om jag visste hurudan Brors finance-ställning nu blifver: hvad lön Bror säkert får, hvad sportler blifva at räkna på. Huru skal det bli en inkomst af, svarande mot 1400 Rdl årl, af h:ka Bror ingen besparing gjordt? och jag tviflar, at Bror är stark nog, at i sin lefnad införa en besparing, (afskaffa den artigare luxe etc.), som sätter Bror i stånd, at som g:la ordspråket lyder, ställa munn efter matsäcken. Skal gäld göras, så öppnas en afgrund, ur h:ken ingen räddning är. — Men jag uphörer med dessa en sjuk mans sträfva reflexioner.

Bror har varit väl obarmhertig, som under min sjukdom ej tilskrifvit mig en enda rad. Jag har deremot, med mina ringa krafter, bestyrt om de vanliga sändningarnes öfverstyrande til Bror, med Skepparen Petrell, såsom bifogade Nota utvisar. Han lade ut ifr. ån d. 2 Maji. Men denna årstid är ondt om Nordan och Östan vindar, så at resan til Stockh:m går gemenl. långsamt. Deremot hafva våre vinterliggare derifr. snällt återkommit; ibl andre Ginman, en bekant Skeppare, med h:ken jag väntade något paket, men förgäfves.

Nyl skickade H:r Bergström mig några Exemplar (jämte et litet bref) af Kallundborgs-Chrönika, til utsäljning. Hade jag fått dem i

sommars, då jag var frisk, så hade jag snart nog bårtsåldt dem: nu går det krångligare till.

Hafva våre scriblerer, Philipson etc., aldeles tystnat? Och af hvad orsak? Efter befallning?

Syns vår Bisp ute, at göra sina svängningar, och krumsprång? Hans son Magistern skal fått philos. Adjuncts caractere; det kan tålas. Låt se, at Du med honom får öfver min Barometer i sommar; om Bror hör at jag kommer til lifs.

Har Bror ej genom Rosenstein etc kunnat få höra, hvad vår förlupne Rector gör i Stockholm? Sedan Acad:s fundation, har ej maken exempel tildragit sig. Cons:m Ac. lär snart åter genom Cantzlern låta slå efter honom.

Jag skulle skrifva om en hop förändringar här; men dels är jag redan trött, dels lär Åbo småningom falla Bror ur minnet! Min respect til Frun och Mamsell!

Jag tyckte, at berättelsen om Brors befordran, var i Post-tidningen så skrufvad och krånglig: hvad skulle det betyda?

Om min Växel, har jag ingen underrättelse fått: jag brukade förr taga sådane hos Arvidsson genom Mårt. Joh. Caloander (Tull-förv:s son härstädes) som på hans Contoir är Bokhållare (den äldre brodren) och fick dem prompt.

Skulle den ej ännu vara köpt, så torde jag skicka pgr, om jag häldst litet bättras, til en ännu lika stor. Låt mig imedlertid åtminstone få veta:

1:o til hvad pris den fås (på Hamburg), om för det på avisan utsatte värdet, el för huru mycket mer?

2:o Hvad alla de små afgifterne dervid, mäklar-Courtage, och hvad de heta, bestiga sig till per Riksd:lr Banco? Jag behöfver dessa underrättelser, för at kunna liquidera med interessenterne i min Bokhandel, och för at kunna sluta den [?].

Var god och sänd mig af Warmholtz Biblioth. VI:e Delen (1 Ex.) och om den VII:de utkommit, deraf 2 Exemplar.

[Utan underskrift.]

Till P. Jusleen.

Åbo d. 13 Maji 1793.

Min K. Bror.

Min sjukdom har, Gudi lof, så vida lindrats, at jag tyckes åtm. hafva at förmoda et uppskof öfver sommaren; men sjelfva det onda är långt ifr icke fullt. häfvit. Dock hafva mina krafter så repat sig, at jag kunnat börja gå ute, ehuru sparsamt och med möda, i stället at jag knapt orkade gå ifr sängen til soffan. — Bror lär undrat, at Smöret var blott 19 L $\mathcal{R}$ i stället för de begärda 20: men som jag ej var rätt frisk då lassen anlände, kom bestyret om vägning etc. an på Drängarne, h:ka Borgaren så luxade, at de fingo 3 L $\mathcal{R}$ under-vigt, ehuru de säkert hade 3 L $\mathcal{R}$ öfvervigt: derigenom blef delningen felaktig. Detta, och at smör-priset i Åbo i vintras ej var högre än i Österb. städerne (1 Rdl, med möda fick jag 19 dl för mit goda smör), gör at jag högel fruktar, det min Fars dräng nästa vinter ej får några rese-camerader hit, då alla mina safter och burckar få bli liggande i Witasari; ty omöjligt är för honom at ensam ge sig til vägs. Skilnaden på priset för kram-varorna, som är en object för Stånds-personerne, regarderar Bonden icke: han har 20 mil til GCarleby ock 50 til Åbo; en plåt, ja 3 dl mera för smörpundet, som vanl gifvits i Åbo, har gjort at han rest 30 mil längre, (ty penninge-fångsten är där uppe så svår). — Huru mycket kersbären vägde, vet jag ej, jag skref 15 $\mathcal{R}$ på höft: de böra upvägas. Et annat mindre kärl till, skulle fyllt pundet; men under min sjukdom, och förlägenhet om någon slags dryck som ej smakade odrägl illa, grep jag ock til kersbären, — af h:ka jag lät koka en del, och hann sedan icke, under min matthet, låta väga huru mycket i mindre burcken var quar: afsände således blott den större. Af samma grund var en af åkerbärs-saft burckarne ej full: jag hade nyttjat en del deraf, jämte par hela burckar, at slå i min dryck. Min törst, särdeles om nätterne, var odräglig; och endast syrliga saker kunde något lindra den. — Moserne och insyltande bär-burckarne glömde jag aldeles; de skola härnäst öfversändas. För smörets conservation, måste jag köpa 2 tuunor (som kostade tilsammans 11 dl); och låta afsåga den ena, hvori blott några pund voro at lägga. — Med commissioner skonar jag Bror denna gången; ty jag orckar ej tänka

på dem. Med Ginnans fartyg fick jag de böcker M. Laurell i höstas etc köpt, och deribl 3 Ex af Thunelds sidsta Del, som han af Bror mottagit. Hälsa alla vänner: allt som jag hinner repa mig, skal jag skrifva til dem som jag är svar skyldig. Min respect til Cousine och Mamsell.

P. S. Jag har bedt Mag. Gadolin mottaga min Barometer til hit-transporterande. Var god och lämna den til honom.

[Utan underskrift.]

Till A. N. Clewberg-Edelcrantz.

Åbo d. 17 Julii 1793.

Välborne Herr Kongl. Secreterare.

Brefhafvanden Magister Docens här vid Academien Frantzén, som nu gör en resa til Stockholm, är en både til sine talenter och sit uppförande så berömvärd ung man, at jag tager mig frihet honom til Herr Kongl. Secreterarens ynnest i bästa måtto recommendera. Han har nyss fyllt 21 år, och har redan af sit snille och sin flit gifvit sådane prof, som visa at han är värdig vidare upmuntran. Äfven i poésien har han gjort några icke olyckliga försök; hvaribland Gratulations-skriften vid sidsta magister-promotion, ehuru et hastverk, men framför allt hans oration öf. sal. Konungen, som han höll här på Academien, sig utmärka. Den sednare applauserades mycket, hvartil väl hans ovanligen lyckliga Declamation ej litet bidrog: men ock sjelfva talet har ogement vackra ställen. Jag har tilstyrkt honom, at innan det tryckes, hvarmed ej är någon hast, ytterligare öfverse och städa verserne; och dermed är han värdig syslosatt. Men om Herr Kongl. Secreteraren ästundar läsa manuscriptet förut och i sit nuvarande skick, torde han ej göra svårighet at lämna det til påseende; varandes det honom dubbelt både upmuntrande och nyttigt, om han deröfver får höra Herr Kongl. Secreterarens yttrande.

Af Herr Kongl. Secreterarens ynnest utbeder jag honom ock den förmån, at icke allenast få se inrättningen af Spectaclerne, utan ock igenom Herr Kongl. Secreterarens gunstiga förord och bemedlande få bese Haga och Drotningholm: äfven at erhålla recommendation til berömda Artister, at få se deras arbeten och samlingar, hvartil han får god tid öfver sommaren. Såsom han i flere år varit

hos mig i pension, så intresserar mig hans framgång högeligen, och jag räknar den grace som honom bevises, såsom emot mig ertedd. Han har med sig en liten discipel ifr. Fredrichshamn (son af en min gode bekant derstädes), som äfven är en gosse af särdeles lyckliga naturs-gåfvor; för honom, och en Mag:r Estlander ifr. Österbotten som nyl. här blef präst, utbeder jag likaledes Herr Kongl. Secreterarens gynnande biträde i deras afsikt at bese det märkeligaste i Stockholm.

Hos Herr Kongl. Secreteraren Kellgren täckes Herr Kongl. Secreteraren vid tillfälle anmäla min högaktning. Prof Calonius, som nu lärer vara til Stockholm ankommen, har mycket i början at där beskåda, emedan han tilförene aldrig varit utom Finland. Få se huru han kommer at finna sig vid sin nya ställning.

Med fullkomligaste högaktning har äran at framhärda

Välborne Herr Kongl. Secreterarens

ödmjuke tre

H. G. Porthan.

[Till Nils v. Rosenstein.]

[Ingen datering; trol. från 1795].

Joh. Henr. Kellgren, blef i Åbo Student 1786 (d. 15 Octob.) Magister 1772 (d. 22 Julii).

Poëseos Docens 1774.

Responderte 1771 för 6:te Delen af Prof. Bilmarks Historia Regiæ Academiæ Aboënsis (d. 11 Decemb.).

Diss. Gradualis, Historiam Magnorum Ducum Finlandiæ leviter breviterq. adumbrans (under Prof. Bilmarks präsidio) 1772 (d. 4 Julii).

För Docenturen präsiderte han 1774 (30 Apr.); Disp. handlar de Poësi, Philosophiæ ubivis gentium obvia, Particula Prior. (Hans skilsmässa ifrån Academien, hindrade honom at utgifva det sednare stycket.)

Öfver K. Gustaf III:s Kröning, höll han 1772 en Oration på Svensk vers, på Åbo Academie.

Det Sällskap som 1770 i Åbo förenade sig til vitterhetens upodlande etc. (under namn af Sällskapet Aurora) lärde af denna hans Oration först känna hans hog och talent för Poësin.

Det valde honom fördenskull til Ledamot i sin vittra Class; och han riktade de Tidningar som b:te Sällskap utgaf, med de första tryckta Poësier af hans arbete, åren 1773—1776, tils han 1777 flyttade öfver til Stockholm. Under den tiden tiltog hans granskning och smak ganska mycket; och torde detta Sällskap icke varit utan nytta at formera honom och någre andre lycklige Poëter hos oss. Huru mycket granskningen sedan fullkomnade hans talent, visar sig, då man med hans sednare arbeten jämför den poëme som han 1775, vid K. Gustafs första besök i Finland, i b:te Sällskaps namn författade, och som härhos bilägges. Jag kunde ock uppge h:ka stycken i ofvannämnde Tidningar äro af hans hand; men det kan ej behövas. Dessutom kan Hr Canc. R. Edelcrantz om alt sådant gifva all nödig uplysning.

Hans Gradual-Disp. är väl mäst Präsidis arbete. Men hans Docent-Disp. (hvartil jag föreslog honom ämnet) är både hans arbete, och vitnar om et godt hufvud, genom läsning riktadt.

[Utan underskrift.]

Till A. N. Clewberg-Edelcrantz.

Åbo d. 15 Maji 1797.

Välborne Herr Cancellie-Råd.

Såsom sedan den nye Bibliothecarien, Hr. Frantzéns, återkomst i förl. höstas, väderleken ej tillät at förr än in på sommaren företaga Bibliothekets inventering; så har jag, såsom tillförene, mäst fortfara at hafva hos mig Bibliotheks-nycklarne. Då nu väderleken börjat blifva blidare, skulle väl inventerings-arbetet omkring Pingest-tiden kunnat företagas. Men Prof. Tengström, som är förordnad til den ena inventeringsmannen (Bilmark blifver den andra), måste den tiden göra en resa, tillika med mig, upp til Kyro och Ikalis, i Academiens ärender. Derföre har inventeringen mäst uppskjutas intil Junii månads slut; och är d. 26 Junii utsatt at börja arbete på. För at upfylla allan rättfärdighet, blir då nödigt, at Herr Cancellie-Rådet hitsänder fullmagt at någon, at dervid å Herr Cancellie-Rådets vägnar vara tilstädes: hvarom Bref til Herr Cancellie-Rådet med det första lärar ifr. Consist. Academicum ankomma. Detta har jag trodt mig skyldig, at förut tillkänna gifva. Täckes Herr Cancellie-Rådet öfversända Fullmagten til mig (utan at utsätta den fullmäktiges namn) så skal jag lämna den til någondera af amanuenserne, at presentera: hans göro-

mål blir väl ej annat än at vara alla förrättningsdagar tilstädes, h:ket desse unge män i allt fall, för egen nyttas skull, böra vara.

I höstas hade jag den äran at erhålla ett Exemplar af Herr Cancellie-Rådets interessanta arbete om Telegrapher; hvarföre jag aflägger ödmj. tacksägelse. Jag hade redan förut hunnit köpa et exemplar, det jag afstod til Mag. Mether. Af Tidningarne hafve vi sedt, at Telegrapherne vid Grisselhamn och Ekerö redan i vinter visat sin nytta.

Det var skada, at Lector Nordberg dödde så tidigt: han hade mycken hog och skickelighet att arbeta i Exper. Physiken: hade ock förskaffat sig en artig apparatus, h:ken Prof. Lindquist nu skal inventera och värdera, hvarefter vi torde lösa in den för Academiens räkning.

Profr. Gadd är af sin vattusot så svårt angripen, at jag icke tror det han kan densamma öfvervinna: han blifver dagligen svagare. Det var lycka för hans Hus, at han dock öfverlefde den 1 Maji.

Med fullkomligaste högaktning har jag äran at framhärda

Välborne Herr Cancellie-Rådets

ödmj. tjenare

Henr. Gabr. Porthan.

Till G. F. Tihleman.

Åbo d. 7 Sept. 1797.

Högädle Herr Kongl Secreterare.

Mina flack-resor, sedan Läse-Terminens slut, hafva hindrat mig at lägga sidsta handen vid min Memoire angående K. Alfreds Geographiska Fragment, innan i dessa dagar. Vid renskrifningen finner jag, at den så växt i ark-tal, at den ej lærer kunna få rum på en gång i Kngl. Acad:s Handlingar, utan lærer böra delas i 3 stycken, af h:ka det första innefattar Nordens allmänna Geographiska beskrifning, det andra Others Resa, och det tredje Wulfstans Resa. Öfver bägge de sednare hafve vi en skäl. god Commentarius (som dock ej är utan fel) hos *Langebek* (Scriptores Rer. Danicar. Medii Ævi) T. 11; men de äro i ans. til Texten vidlöftigare. Hvaremot det första stycket icke förr än af *Barrington* blifvit allmänt gjordt, och derföre behöft så mycket nogare studeras och uplysas. För at icke altför länge dröja, har jag nu äran at öfversända nästan hela

detta första stycke; och skal med nästa post bifoga det lilla som deraf fattas, jämte et Häft af Others Resa. Gerna hade jag önskat få denna Memoire uplyst genom en Charta; men är nu ej i stånd at få den i ordning; skall dock framdeles öfversända et försök dertill. Jag hoppas Herr Kongl. Secreteraren får rätt på min Handstyl; Angel-Saxiska texten har jag budit till at skrifva både correct och läslig. — Härnäst skal jag hafva äran at ännu om några omständigheter vid tryckningen påminna. Som afhandlingen tvifvelsutän (af några åtm. ibl. Acad. H:rr Ledamöter) innan aftryckningen behöfver pröfvas, lærer jag med dessa påminnelser ej komma försent.

Med fullk. Högaktning har äran at framhärda

Högädle Herr Kongl Secreterarens

ödmj. tje

H. G. Porthan.

Till G. F. Tihleman.

Åbo d. 19 Oct. 1797.

Högädle Herr Kongl Secreterare.

Några dagar efter det jag hade äran at til Herr Kongl Secreteraren öfversända början af min öfversättning och förklaring af Alfreds beskrifning om Norden, fastnade jag för en plågsam sjukdom; complicerad af Gikt och Hämorrhoider, och förmår ännu, då jag detta skrifver, ej sitta länge uppe. Til bevis, at jag höll på med fullt alfvar at fortsätta b:te min memoire, då jag af sjukdomen anfölls; öfversänder jag nu det stycke jag redan hann få färdigt; och skall, så snart jag orkar så länge sitta uppe, renskrifva och öfverstyra det öfriga.

Som jag fruktar, at jag lærer af glömska utslutit eller uprepat några ord af texten i början af det nu medföljande papperet; så bilägger jag et annat, deri series riktigt är afskrefven, på det Herr Kongl Secreteraren derefter må kunna rätta hvad kan vara feladt. Item anmärkas några observanda vid memoirens aftryckning.

Med fullk. högaktning har äran at framhärda

Högädle Herr Kongl Secreterarens

ödmj. tjenare

Henr. Gabr. Porthan.

Till G. F. Tihleman.

Åbo d. 20 Nov. 1797.

Högädle Herr Konglige-Secreterare.

Ändteligen får jag nu den äran at öfversända slutet af Alfreds Geographiska stycke. Det är nog vidlöftigt; och jag är så mycket mindre skickelig at skrifva det rent (ehuru jag nog finner at sådant behöfdes), som Gikten ännu gör mina händer nog styfva. Kanske, at mit Manuscript ändock kan läsas, sådant som det är, ehuru någre ställen i Noterne äro något krånglige, genom de i brädden tillskrefne raderne. Sjelfva den Angel-Sachsiska texten i det nu bilagde stycket, har jag skrifvit så tydeligt och läsigen, som för mig möjligt varit (efter dess accurata aftryckning är mycket angelägen), och hoppas at den skal utan någon förlägenhet kunna läsas. Men som i de förut öfversände stycken några ställen torde vara mindre sorgfälligt skrefne, så bifogar jag nu en ny afskrift af texten til dem, efter hvilken Herr Kongl. Secreteraren täckes corrigera hvad som kan förut vara felaktigt eller mindre läsligt: ty denna nya afskrift har jag med mycken sorgfällighet reviderat; hvarföre jag ock beder, at interpunctionen och textens afbrytning i vissa sectioner, måtte efter denna afskrift inrättas, och äfven Svenska öfversättningen i likstämmighet dermed, interpungeras och afbrytas.

Vid ytterligare revision af mit concept, ser jag, at följande små rättelser i *öfversättningen* tarivas, om hvilkas anbringande i manuscriptet, jag derföre supplicerar:

1:o Litet innan noten (sss) indiceras, bör denna mening: *förutan på någre få ställen — — — hvilka jaga etc.*, sålunda jämkas: förutan at på någre få ställen ^(sss) *Finnar tidtals sig uppehålla, hvilka jaga etc.*

2:o Där til noten (bbbb) anvisas, sättes för *stor flod, stor Elf.*

3:o Et litet stycke efter det noten (dddd) indiceras, rättas och de (Other etc.), til *men de.*

Likaledes supplicerar jag, at i Noterne tilläggningar måtte gunstigt insättas:

1:o Not. (c) orden: *så kallas det här af K. Alfred Garseg*, böra sålunda jämkas och förökas: så kallas det af K. Alfred

(hvilken här öfversätter *Orsi Septentrionalis oceanus*) *Garseg* o. s. v.

2:o Noten (*), midt mot noten (dd) så lydande: *Förmodligen* — — *Greca-land*, utslutes aldeles, och teknet (**) görs til (*), samt (***) angående *Dalomensans* til (**).

3:o i noten (vvv) sättes för *ungefärl 66*, *ungefärligen 65 eller 66*.

4:o i noten (xxx) för *vid pass til 72 graden*, sättes *vid pass til 71 eller 72 graden*.

Som jag på flere ställen i noterne, citerat det föregående i denna afhandling, så beder jag at numerus paginarum måtte ut sättas (som jag måst lämna tomt rum före) efter som de efter tryckningen upkomma; och i fall, at någon not blifvit galet citerad (som lätt kan finnas), at dess rätta bokstäfver måtte i sådant fall uttryckas.

Jag gör väl Herr Konglige Secreteraren genom dessa rättelser mycket besvär; men beder at jag måtte ursäktas: hade jag varit frisk, så hade jag nog skrifvit om altsammans, och öfversändt et renare och accuratere Manuscript. Men jag har ej velat manquera Kongl Akademien, utan så vida det stått i min förmåga, ehuru krank, sökt fullgöra dess åstundan.

För det öfversände Exemplaret af den sidst utkomne Tomen af Handlingarne, lærer jag försummat at aflägga min skyldiga tack-sägelse: hvarföre jag det nu har äran at göra.

Så fort min hälsa tillåter, skal jag nu arbeta på fortsättningen af min afhandling om de Finska folkslag som i äldre Nordiska Historien omtalas, hvartil materialierne äro til större delen samlade.

Om våre Högtidligheter härstädes, öfver Konungens förmälning, meddela Åbo Tidn. til och med omständligare underrättelse än nödigt varit. Jag har ej kunnat taga del i dem, utan måst hålla mig inne i min kammare. Det bör jag endast nämna, at Bibl. Frantzéns tal med allmänt bifall blef uptagit, och at han låtit öfvertala sig at lämna det til tryckning. — Af Stockholms Produiterne til detta höga tilfälle, har jag hört en Prolog berömmas, hvilken jag dock ännu ej fått se.

Med fullkomlig högaktning har äran att framhärda

Högädle Herr Konglige Secreterarens

ödmjuka tjenare

Henr. Gabr. Porthan.

Till G. F. Tihleman.

Åbo d. 25 Jan. 1798.

Högädle Herr Konglige-Secreterare.

Om mine Anmärkningar öfver Alfreds Nordiska Geographie ännu ej äro tryckte, såsom jag förmodar; så anhåller jag ödmjukast, at de på bifogade papper antecknade rättelser och tilläggningar måtte vid manuskriptet på sine ställen in-signeras och tillskrifvas. I annat fall, torde de kunna baktill införas. Herr Kongl Secreteraren täckes ursäkta det myckna besvär jag genom mina efteråt öfversände ändringar förorsakar; men sedan jag af min sjukdom hindrades at straxt vederbörligen fullända afhandlingen, undföll mig, vid det jag ville skynda med dess renskrifvande och afsändande, åtskilligt som jag annars skulle noggsamt i akttagit. Hvarföre jag hoppas af Herr Kongl. Secreterarens vänskap, at det mig förlåtes.

Med fullk. högaktning har äran at framhärda

Högädle Herr Kongl. Secreterarens

ödmj. tjänare

H. G. Porthan.

[De bifogade „rättelserna och tilläggningarna“ införas icke här, utan återgivas reproducerade på kemigrafisk väg efter fotografiska kopior i slutet av arbetet. Utgivarens anmärkning.]

Till G. F. Tihleman.

Åbo d. 19 Julii 1798.

Högädle Herr Kongl. Secreterare.

Så smickrande den Hedern för mig var som Kongl. Witterhets Hist. och Antiquitets-Academien täckts mig visa; så gerna hade jag denna sommar rest öfver til Stockholm, där jag fått muntel:n förklara min erkänsla. I anseende til någre bristande documenter, hörande til mit arbete i Finska Historien, hvilka jag ärnar bifoga mina anmärkningar öfv. Juustens Chronicon Episcopor. Finlandensium, men ännu måste i Stockholm afskrifva (äfvén som jag där måste låta gravera et par Tabeller til samma arbete), var jag ock värkel. sinnad at nyttja våre nuvarande ferier til denna resa. Men som Prof. Planman undanbad sig det Acad. Rectoratet, som nu i ordningen tilföll honom, så måste jag det emottaga, och altså i Åbo quarstadna. Herr Kongl Secreteraren täckes således hos Kongl Academien göra min ursäkt, och tillika förklara min tacksamhet.

Som jag ej vet, om Herr Kongl. Secreteraren på annan hand erhållit del af det vackra poëme som Hr Biblioth. Frantzén utgaf i anl. af sidsta Magister-Promotion härstädes; så bilägger jag et exemplar deraf.

Med fullkoml. högaktning har jag äran at vara

Högädle Herr Kongl. Secreterarens

ödmj. t're

H. G. Porthan.

Till J. Tengström.

Åbo d. 19 Julii 1798.

Högvärdige och viddberömda Herr Professor.

Af bilagde Transsumt utaf Kongl. Maj:ts Nådige Skrifvelse til Hans Excellence denna Kongl. Academiens Cantzler, tackes *Herr Professoren* inhämta, huruledes Hans Kongl. Maj:t, til afhjelpande af den förlägenhet hvari Academien, i anseende til sin otillräckeliga Byggnads-Fond, och det nuvarande trängande behovet af hennes offentliga Byggnaders i stånd sättande och utvidgande sig befinner, ibland andra utvägar äfven nådigst tillåtit Academien, at til et så angeläget och för Fosterlandet nyttigt ändamåls befrämjande, anlita patriotiske Finske Medborgares enskilda frikostighet.

Academien är öfvertygad om sine Landsmäns välvilja för detta värk, af hvilken hon rönt de hugneligaste vederbörliga; hon vet huru lifligt de känna vigten och angelägenheten af Ungdomens sorgfälliga upfostran, samt kunskapers och uplysningens bidragande så til allmän som enskild båtad; hon hoppas, at ingen eftertänksam Medborgare finnes, som icke inser hvad hufvudsakligt inflytande detta Lärosättes flor, hvarifrån ljus och nyttige Vetenskaper såsom ifrån en medelpunkt åt alla kanter böra utspridas, har på hela Fosterlandets anseende och välförstånd. Hon gör sig fördenskull försäkrad, at denna inrättnings uphjelpande, förkofran och förbättring, af alla uplysta Landsmän anses såsom en gemensam angelägenhet, hvartil de med nit och nöje lära efter råd och ämne vilja bidraga.

När för halftannat århundrade tillbaka, midt under et kostsam och förödande krig, denna Finlands Högschola först grundlades, voro tillgångarne til dess i stånd sättande och underhållande så knappa, at endast de aldraförsta och oundgängliga behoven kunde påtäckas. Nögd at kunna tillförordna och hit församla någre skickelige Lärare, samt låta til Hörsalar och Församlingsrum, efter tidens lägenhet uplaga någre för hand varande gamle Byggnader, måste Regeringen til mera gynsamma tider uppskjuta nästan alla andra anstalter, som til et sådant Lärovärks fullkomliga inrättande tarivas, och hvilka förutan, det icke förmår tillräckeligen uppfylla sit ändamål, eller nogsam gagna Fädernesland och Medborgare. Men på dessa gynsammare tider har Finnland länge fått förgäfvets vänta. Långvarige

och förstörande krig, med mångfaldiga andra olyckor, hafva utblottat det allmänna, och satt det utur stånd at så kraftigt och tilräckeligen understödja denna angelägna inrättning, som behovet fordrat.

Imedlertid kan dock Finland ifrån sit Universitets stiftande räkna et nytt Tidehvarf i sina häfder. Skickeligare Ambetsmän, och dermed följande förståndigare, billigare och lagligare förvaltning i alla styrelse grenar, samt större och allmännare uplysning, med derigenom småningom utspridda redigare och värksammare begrep om skyldigheter och rättigheter, hafva efterhand gjort Folkets öde lyckligare, befordrat skick och ordning, främjat landets uphjälpande, och gifvit anledning til förmerande och stadgande af dess sällhet. Medborgare, som dertil haft vilja och ämne, hafva ej saknat tillfälle at i ungdoms tiden upodla sina snillegäfvor, samt til enskildt och allmänt gagn samla sig ljus och insigter: en förmån, som tilförene tilföll endast få ibland våre Landsmän.

Regeringen har ock, så vida tilgångarne tillätit, i sednare tider ädelmodigt understödt denne anstalt; hvarmed enskilde Patriots nit och gifmildhet sig så berömligen förenat, at med sanning kan sägas, at detta Lärovärk på de sidsta Femtio åren fått et nytt och til sin fördel mycket förändradt skick. Lärarens antal är förmeradt. Et vida förökadt offentligt Bibliotek, en Botanisk Trägård, Anatomie-Sal och Chemiskt Laboratorium, Mathematiska och Physiske Instrumenter, Naturalie och Konst-samlingar, förutan hvilka undervisningen omöjlig kan blifva fullständig och fruktbar, hafva dels genom publika och dels genom privata medel och tilskott tilkommit. Til den studerande Ungdomens understöd, hafva flere Stipendier genom åtskillige Landsmäns enskilda frikostighet blifvit inrättade; af hvilken förmån, hvarmed Rikets öfrige Universiteter så rikeligen voro försedde, Åbo Academie tilförene var aldeles i mistning.

Men altsom Academiens Samlingar tilvuxit, har bristen på rum til deras säkra och vederbörliga förvarande samt nyttiga bruk, blifvit mera känbar. Icke engång de gamle, obeqväme och otillräckelige byggnaderna kunna med de dertil anslagne, ringa medel underhållas och nödortfigt förbättras, mycket mindre de i sednare tider upkomne nya behof bestridas. Detta har tvungit Consistorium Academicum at hos Kongl. Maj:t i underdånighet föreslå åtskillige utvägar, då af det så högt betungade Statsvärdet nog kraftigt understöd svärligen kunde väntas, at afhjelpa denna Academiens besvärliga brist: hvartil Kongl. Maj:t med en landsfaderlig huldhet i nåder bifallit, som af Finlands Invånare intil de sednaste tider med underdånig tacksam vördnad skall erkännas och beprisas.

Det förtroende Consistorium Academicum hyser til alla sina Landsmän, hvilka både äro i stånd at inse Academiens behof af deras välvilliga understöd, och äga en varm känsla för en sådan Fäderneslandets och efterkommandes angelägenhet, hvilka sjelfve med en liflig erkänsla lära ihogkomma de förmåner, som denna Landets Högschola dem tilskyndat, och önska at desamma i ännu större mån måtte vederfaras deras barn och efterkommande: detta förtroende ger Consistorium Academicum det angenämaste hopp, at af dessa uplysta och patriotiska tankesätt, äfven vid detta tilfälle erfare de ojäfaktigaste vedermälen. I förlitande derpå, tror sig Consistorium Academicum äfven af *Herr Professoren* kunna tilförsä sig den bevågenhet och vänskap, at *Herr Professoren* med sin kända både drift och ömhet så väl för det allmänna bästa i gemen, som för Landets Undervisnings anstalter i synnerhet, täckes åtaga sig den mödan at denna Academiens angelägenhet hos sine respective patriotiske Soknemän af Ståndspersoner och Possessionater, til det bästa anmäla, och til deras välvilliga behjertande, enligt Kongl. Maj:ts nådigste afsigt, gynnsamt recommendera, samt hvad de hvar för sig behaga sammanskjuta, och med sina namns egenhändiga inskrifvande i härhos bilagde Subscriptions lista anteckna, med säker lägenhet, så snart sig göra låter, til Consistorium Academicum härstädes benäget insända.

Consistorium Academicum, som med den yttersta sorgfällighet skall sig derom beflita, at de til et sådant offentligt behof samman-skutne medel, blifva til sit ändamål, under offentlig tillsyn, på det noggrannaste och eftertänksammaste använde, skall anse en sådan *Herr Professorens* vänskap och bevågenhet för et nytt och evärdeligt skäl til den högaktning, hvarmed Consistorium Academicum framhärdar

Högvördige och Vidtberömde Herr Professorens

På Consistorii Academici vägnar

hörsamme tjenare

Henr. Gabr. Porthan.

Kongl. Acad:s nuvar. Rector.

Henr. Alanus.

Till J. Tengström.

Stockholm d. 16 Julii 1799.

Magnifice Herr Rector.

I bref til Secr. Alanus nämnde jag, at Herrarne icke behöfde brådska med Expeditionen ang. vår tiltänkta byggnad, emedan Cantzlern dock ej innan de sidsta dagarne af denna el de första af nästk. månad hit til staden återkommer. Jag hade dertil jämväl det skäl, at jag imedlertid kunde vinna rådrum at meddela Herrarne en och annan nyttig idee i den vägen. Jag har nu conferert med Öfver-Intendenten (och skall vidare conferera med någre Artister) ang. åtskilliga hithörande ämnen. Af honom har jag fått höra, at til Linköpings Gymnasii Hus ritning redan blifvit nedsänd, hvaraf jag skall få se copia, äfven som af ritn öfv. Gymnasium i Hernösand. Men imedlertid har jag studerat på de särsk. förslagen som förevarit ang. Lunds Acad:s tilbyggnad, hvilken ock nu som bäst bedrifves; och af dessa förslag sänder jag nu någre i hast gjorda slarfvisa esquisser, til Herrarnes tjenst och uplysning: Herr Rector ser, at hvarken om ritningar, proportion på fenster etc. härvid får väckas fråga, utan blott om indelningen, samt rummens belägenhet och mängd. N:o 1 A, B, C, D, E, F är g:la Acad. Huset (Bakom hket Acad. trädgården ligger, och frammanföre *Lunda-gård*, en vacker stor med vilda trån planterad plats). Dertil föreslog Öfver Int-ämbetet 2:ne flyglar i samma linie, såsom af ritningen ses. Men 1:o stod ej huset midt på platsen, 2:o fanns muren ej vara solid, utan fyllmur, så att den ej kunde vidröras, 3:o fruktade Lundenses at de nya flyglarne skulle ge Trädgården för mycken skugga. Altså öfvergafs detta project, och man beslöt bygga 2 flyglar frammanföre på gården, såsom N:o 2 utvisar, af hka den vänstra A nu är under arbete, och den högra B lämnas til framtiden. Imedlertid indelas nedra våningen litet annorlunda (såsom fig. C utvisar), och öfra våningen (D) af det gamla Huset, lämnas orörd, hvarest Bibliotheket står, så stäldt som ritningen utvisar. Då omöjligt är at akta böckerne, om de studerande etc. i salarne insläppas (i fall ej skåp och dörar inrättas), så måste de stadna i medlersta rummet, och dör dit ifr förstugan inrättas, samt dörarne til bägge sido-salarne hållas stängda, så at böckerne endast

derifr afhämtas af amanuenses efter begäran at i kammaren nyttjas: förutan då få personer, fölgde af Bibls betjeningen, tillåtas at bese dem. Vid denna g:la byggnad bör märkas, at frammanföre står et g:lt rundt torn, hvarti trappan är til öfra våningen, och hvarigenom ingången är til den nedra våningen. Af den nu under nybyggnad varande flygelns bägge våningar har jag tagit en litet sorgfälligare copia, N:o 3: ritningen är af Öfv. Int.ämbetet uppsatt, och jag skall af Kgl. Secr. Kökerits skaffa mig afskrift utaf Consistorii Lundensis expedition, deri de upgifvit sina behof, likasom vi beslutit göra. Herr Rector lærer vid denna ritning lätt falla på åtsk. reflexioner, som jag ej behöfver nämna: t. ex. at där finnas 2 archiver, och särskildt rum för Secreteraren, utom Cantzliet; men intet rum för Contoir och Camererare med dess statsböcker etc. 2:ne pedellkamarar, en i hvardera våningen, kunde ombytas til modell-kammare etc. Ideen om auditorium för Hist. Nat. Professor mellan Cabinetterne är vacker. Men Physicus behöfde lika förmån? Etc. — För ro skull bifogar jag ock ritningen N:o 4 på nedra våningen och souterrainen, efter den plan som Intend. Ämbetet först upgjorde, då flyglarne skulle stå i samma linie med hufvud-byggnaden: Herr Rector ser lätt, at jag raspat ihop detta blad utan iakttagande af några proportioner, blott at ge idéé om indelningen och rummens antal. Det torde ej vara onyttigt, om Herr Rector sänder mig privat den plan som Herrarne tycka at vi, project-vis, borde falla på: nog skall den sedan här ytterligare fullkomnas och förbättras. Men ännu angelägnare är, at grunden på de projecterade platserne, så mycket möjel. är utrönes: det kunna ju dervarande byggmästare säga, i anl af förra bygnader, gräfningar etc? Därom frågas straxt, innan til saken vidare tilgöres. Ibl. annat säger man, at om grunden är sank, hvad konst man må bruka at försäkra densamma, rummen i nedra våningen blifva fuktiga; och är altså ej at tänka på Bibliothekets upställande derstädes (utom de förut af oss ventilerade skäl, at det då måste stå i mörker med tilstängda luckor, som är obeqvämt vid nyttjandet och förorsakar unkenhet). Man fruktar, ej utan skäl, at denna olägenhet vid hvad plats som häldst i Åbo lærer möta, ehuru ock byggnaden må uphöjas? — Af de upgifne platserne behagar Hieltska gården mäst, allenast priset kunde bli drägligt. Om ej längden pröfvas tilräcklig, kunde byggnaden flyttas in på tomten och 2 flyglar mot torget byggas, hvarigenom byggnaden vunne anseende af et Hotel: då kunde först hufvud-byggnaden och ena flygeln byggas, t. ex. den högra, då kanske Pastor Hielts trädhus kunde få stå tils vidare? Funderen ytterligare härpå, och gören försök at få priset til drägligt. I den händelsen kunde och den g:la Acad. byggnaden få stå kvar, hvartil man här mycket inclinerar: man säger, at slike g:le murars

nedrifvande kostar mycken möda, om stenen skall kunna nyttjas; och tror at Huset väl skall kunna framdeles omplaneras. Somlige mena, at Scholan kunde ditflyttas, och Schole [?] med g:la Bibl:s husen af Acad. employeras etc. Andre at g:le Acad. husen väl kunde bringas til en slags systeme med Anat. huset, o. s. v. — I anl. af Lundska ritningen påminnas vi, at ock tänka på en vedbod. Ändå rum til carcer? Om ej något af de öfrige rummen kunde tillika dertil inredas? Spruthus torde ej behöfvas, då vi förena oss med staden. I Lundensernes andre flygelbyggnad blifver rum för Exercitie- (Dans-, fäkt- etc) salar.

Jag har härtills föga hunnit uträtta, mer än något orientera mig. Den regniga väderleken i dessa dagar, har varit hinderlig för mit springande kring staden. Jag har nämnt för Calonius om M. Lencquists present: den förekom honom mägta sällsam, och det förstas lätt, at han, utan at se pappren och hafva inhämtat underrättelse om saken, kan derom ingenting säga. Frågan är, om Dr. Ekenberg var värlig ägare af sedlarne (el blott fullmäktig), om han ägde dem ensam eller jämte sina samarfva etc. Först blir nödigt at veta, huruvida Lencquist är auctoriserad at bärtgifva mera än sin lott i dem, o. s. v. Grefve Meyerfeldt skall nu vistas i Sverige. Har Herr Rector om denna sak något skrivit til Georgii?

Är Schol-Rectoratet i Åbo besatt? — Modéen är illa sjuk. Om han dör, så kunde hända at Rutström aldeles ej kommer til Åbo, ehuru han nu lofvar följa med mig: samme gubbes sjukdom gör ock, at han nu behöfs här, såsom secreterare i Patr. Sällskapet imedlertid. Detta *inter nos*. Men hvem hade vi at tänka på til Secr. i vårt Hush. Sällskap, i fall Rutström går ifrån oss. Derpå bör man väikel. i tid vara betänkt. Männe af våra Magistrar någon dertil kunde uppammas? Skada, at ingen af dem är öfvad at skrifva med besked. Detta blir en brydsam sak! Fru Gadd med sin dotter, jämte Georgii och hans Fru, Hallenborg etc. råkade jag på et calas hos Gummer: it. Prof. Lebell med sin Fru, Lagm. Smalén med sin Fru, Probst Polviander etc.

Få se, om Alanus nu under ferierne hinner bli färdig med den återstående grenen af Rossiska processen, som så oförsvarl. länge legat i Consistorio: nog behöfver han påminnas derom! Gjörwell sände til mig efter et paket ifr Herr Rector, innehållande exemplar af Läse-Öfn. för barn: men derom kunde jag ingen uplysning gifva honom. Prof. Haartman hälsas: han lofvade sända mig et bref til Melanderhielm, men lærer ej hunnit blifva färdig dermed. — Furst Hessenstein reser härifr. i dessa dagar. På förslag til Prof. efter Christernin äro Höjer, Flintenberg, (han som var Vitterh. Acad:s Secr.) och Gezelius: det klagas (af Köhlmark etc.) öfver förslaget.

I morgon har Vitt. Ac. sammanträde; då fråga torde bli om en ny Ledamot efter Dr Älf.

Är Franzén quar i Åbo? Fru Nylander reste härifr i sällskap med v. Glan och Fattenborg, at bosätta sig på Haga. Månde någon Uläensis kan säga, när Öfv. Sköldebrand med sine Cisalpinare rest ifr. Uleå, och när de hunnit upp til Lappmarken?

Hälsa oändel. alle vänner och bekante!

Magnifice Herr Rectoris

ödmj. t:re

H. G. Porthan.

P. S. I anseende til kopparens nuvarande höga pris, jämväl i proportion mot silfret, är här ännu svårare efter skiljomynt än i Åbo. Man får ej en gång växla sig dertil mot silfverpgr utan mellangift.

Nu på stunden, då jag skall försegla detta bref, får jag höra at Modeen i dag afsomnat. Näppeligen återstår altså för oss något hopp at Rutström kommer til Åbo.

Jag har ej ännu träffat Prof. Masrelier för at kunna med honom öfverlägga om reversens insättning til Hush. Sällskapets medaille. Men med Enhörning har jag talt: han har et vackert hufvud af Konungen under arbete, til en medaille som Manufactur-folket låter slå öfv. Lurendrägeri Förordningen, och jag tycker at hans arbete väl duger jämväl åt oss. Men som vi nödvändigt behöfve 2 stampar til Reversen, en på Svenska och den andra på Finska; så kunna de ej fås under circa 200 Rdl tilhopa: bed nu Sällskapet deliberera härom. Sedan vi begärt och fått Kungens lof at slå Medaillen, läre vi ej mer kunna reculera: när man sagt A, måste man ock säga B. Men nödigt är, at härom snart tages et finalt beslut; så at jag, innan min afresa, hinner både anmäla saken i Witterh. Academien, och afsluta accordet med Medailleuren: då reversen kommer at bli så ganska simpel, hoppas jag ännu kunna pruta af något på priset. Grandel begär för blott 2 stampar 6000 D:r[?] såsom vanligt pris, jämväl i förriga tider, då myntet var i helt annat värde än nu! — Må väl!

Till J. Tengström.

Stockh. d. 13 aug. 1799.

Magnifice Herr Rector.

Ehuru väl Consistorii Expedition under min Upsala resa ankom, så har jag dock ej ännu kunnat aflämna den hos Cantzlern, emedan han ej varit inne i staden, mer än i söndags, helt incognito. I morgon väntas han in; och kommer han ej då, så reser jag ut til honom til Ulriksdal, tillika med secr. Wilhelmson. För öfrigt har jag redan förut låtit veta, at Cantzlern redan i förväg, på de af mig mundtel. anförde skäl, af Chartan och grund-ritningarne understödde, tagit det beslut, at Hjeltska platsen häldst skall väljas: och oförtöfvadt skall Expeditionen derom utfärdas. Innan jag afreser, skall allt vara i ordning. I nästa vecka hoppas jag mera härom och närmare kunna berätta. Jag öfverlämnar, inter nos, en pro-memoria om saken, så väl til Hans Excellence, som til Cantzlers-secreteraren, och det i samråd med Prof. Calonius. Som jag här funnit (inter nos), at Öfver-intendenten (h:ken ock nu på någon tid fått permission, på sin begäran, ifr. den currenta delen af sina sysslor, på et år) icke står synnerl. hvarken hos Cantzlern el Rosenstein etc, i anseende; så tar jag mig frihet at ej til honom ännu öfverlämna Herr Rectors bref: jag märker, at man anser honom såsom det 5:te hjulet under vagnen; dessutom har jag så fullleligen hans ynnest, at jag kan svara för allt hvad på honom ankommer. Hvad som i saken göras skall, ankommer för öfrigt på de egentel architecterne, ibland h:ka Cantzlern har mycket förtroende för Gjørwell: Sundwall anses mera för Archit. Ritare, än egentel Byggare. Detta allt blott inter nos! Jag skall dock tala med Sundwall; men tror ej at någon Architect behöfver resa öfver, förr än arbetet skall börjas, häldst en så förnäm Architect: Cantzlerns och Öfver-Intendentens tanka var at öfver-sicka blott en af Conducteurerne vid Öfver-Intendents-Contoiret. Men härom mera och närmare härnäst.

Ännu är ej visst, huru det går med Rutström. Blir han quar, så få vi bryderi både at utfinna en skicklig Demonstrator och en duglig Secreterare i Hush. Sällskapet. I Upsala berättades, at Prof Ekman derstädes, ville taga afsked, och med bibehållande af sin

Professors-lön tillika söka sig til första Secreterare i Patr. Sällskapet (lika som Melanderhielm i Wet. Academien): är det sant, och han deri reusseras [?] så kommer Rutström til oss: Innan kårt skall väl saken afgöras.

Hvad Meyer angår, så kommer han förmodl aldrig tillbaka. Men af Cantzlerns diskurser har jag märkt, at han anser fäktmästaren för en vid Academien outhärlig person. På Upsala Disp. trycket, äfven som ang. deras auctions-inrättning etc. har jag förteckning och under rättelse med mig. De hafva aldeles ej förvandlat Bibls afgifterne til Banco-mynt: och harmades sjelfve öfver sin oeftertänksamhet i den delen, då jag berättade om hvad vi gjort. Det som prästerne i stiftet, enl Gymn- och Schole-ordn. skola betala til Bibliotheket, går til Gefle Gymnasii Bibliothek, och ej til Academiens.

Herr Rectorns både bref och reflexioner har jag nyttjat vid min pro-memoria. Sändes ej någon Architect öfver i höst, så skall jag dock foga den anstalt, at innan project-ritningen til fastställande framgifves, den skall med oss i Åbo communiceras: Äfven som jag med den Architect, som til dess författande utses, skall communi- cera nödiga uplysningar.

Sedan nu Georgii inflyttat til staden, skall jag i dessa dagar ytterligare tala med honom om Albedilska saken. Sidst sade han, at Ribbings förklaring ej igenfunnits: han lofvade dock ytterligare låta se derefter.

Til Widenius skrifver jag nu tillika, at han ej brådskar med sin gårdshandel. — Rätt väl vore det, om Gadolin och Choræus ville bereda sig på Partes Oratoria til Drottningens förväntade nedkomst. Någon hygglig student blir väl tilgång på. Någon sade mig nyl. at Choræus fått anbud af Landsh. De Geer på den Condition M. Back- man (som blifvit Bat. Predikant vid Arméens Flotta på Sveaborg, med löfte om succession efter Reg. Pastor Sjöberg, som skall få et patronellt gäld på Svenska sidan), med löfte, at efter en tid få resa med disciplarne til Åbo, och för öfrigt förmånligare vilkor än han nu innehar: jag tycker dock, at han ej borde så hastigt lämna sit förra ställe.

Det vore underligt, om öfver Dir. Bremer ej skulle besvära sig öfv. Hofrättens utslag? — Hos alla de Beredningens Ledamöter som jag känner, har jag recommendert Philos. Adjunctens Sundwalls sak til det bästa: men Gummer agerar emot honom, såsom Contra- fullmäktig. Få se, h:ken Revis. Secreterare får saken om händer. — Jänijärvi saken utlottas ej förr än inpå Hösten, sedan ferierna til ända lupit. Cantzlern intresserar sig deri nitiskt för oss.

Hälsa Alanus. Med nästa post skrifver jag til honom. Jag tog riktigt upp Brefvet til Cantzlern, för at vara om både Consistorii och

Biskopens tankar noga underrättad. Ifrån Boktryckaren Marquardt skall jag hafva med mig förteckning på hans Boktryckeri-priser. Upsala Boktryckeri är mäta ståtligt logerad och inrättadt: det är aldeles et slags Tempel, innan till. Han har fått understöd af Acad:s Cassa. Den kassan är betydlig; men så har den ock mångfaldiga och underl. utgifter. Emellan deras och vår Statsbok är ingen jämförelse. Kungen har nyl. befallt Acad. at af sin Cassa förskjuta til hjelp vid den (onödigtvis) präktiga och dyra Orangerie-byggnaden 2000 Rdl. Nu begynte man täcka den med koppar. Med all dess vidlöftighet, har den ganska otillräckel. rum för Natural-samlingarne; och många, men små rum, för Professoren. — Ödmann lät hälsa Herr Rector. Jag souperade hos honom; midt i Rötmanaden hade han eldat sina rum; vistades i sin säng, men var munter och såg ganska frisk ut. Han och Tingstadius (som ock var tilstädes) jämrade sig mycket öfver Holmensium gräl så vid Bibel- som Psalmboks- och Handboks-arbetet: de anförde otroliga exempel på deras dumma nit, som gjort de öfrige ledsne vid hela verket, och tvungit dem til många upoffringar af smak och förnuft! — Kryddkrämaren Bolin (som vi valde til Ledamot i Hush. Sällskapet) dödde af slag, oförmodl: våra förslager gingo således i rök. Han höll på at bygga et stort och prägtigt Hus, ifr Drottninge-Gatan til Brunkeberg; få se, hvem som nu får och fullföljer det. Det sägs, at enl hans g:la disposition, en hans betjent får ansenl, hans hushållerska en listids-pension, och 2 hans döttrar med henne vackra legater: de äro ännu helt unga och satta i pension. Etc. Etc. — I söndags var jag på Calas hos Edelcrantz på Skuggan, där han byggt till, et stenhus, i hvars nedersta våning är et orangerie: där var ock Georgii med sin familie (jämte Fru och Mams. Gadd), Ass. Lenngren med sin Fru, etc. — Prins Fredric har fått recidiv af sin sjukdom (strangurie etc.), som anses för så farlig, at det tviflas om hans upkomst. — Af Tyska Aviserne ses, at bägge Prinsarne af Baden, som voro kallade til Petersburg, där hastigt fallit i onåd, och blifvit afsatte ifr sina nyl erhållna Milit. Ämbeten: orsaken skall varit, den convention Reg. Marggrefven gjort med Franzoserne, och ej velat bryta. Soml tro, at den yngre Prinsen, vår Drottningens broder, skall komma hit. — Hof-Cantzl. Engeström är hemkommen, med permission, blott på en visite. — I morgon lär Witterh. Academien uprätta förslag til en Ledamot efter D:r Älf. — Nyl ramlade en del af den g:le fateburen som är Enkedrottningens och Prins Carls tvätthus, ute på Riddarholmen, ner i sjön: pålarne hade rutnat, förmodl emedan Mälarens högd sänkt sig: detta ger anledning til mycken eftertanka för en del Stockholmare. — En slotts-Rätts Dom öfv Unger, som örfilat Cantzli-vaktmäst. Packalen, blef i går i Högsta Rätten uphäven, af den

grund, at Landsh. Residence och Lands-Cantzli ej är konungens Borg, utan bör saken uptagas i Kämners Rätten. — Mera härnäst! Hälsa alla vänner.

Herr Rectoris Magnifici

ödmj. tre

Henr. Gabr. Porthan.

P. S. I morgon skall jag med Enhörning ytterligare accordera om Hush. Sällskapets medaille.

Till J. Tengström.

Stockh. d. 23 Aug. 1799.

Magnifice Herr Rector.

Såsom Herr Rector förmodade, har gubben Biskopen värckel. skrivit til Cancelleren, för at understödja sin tanka om vår Byggnad: men beskedligt, (Excellencen lät mig läsa Gubbens bref), yrckandes endast sina satsar, om vådligheten af alltför vidsträckta planer, som på lång tid ej kunna vinna fullbordan, onödigheten af en kostsam pragt etc, och at man ej bör gynna dem som *olofstigen* höja priset på hvad som man vill köpa. Jag har uplyst Excellensen om sakens beskaffenhet, och gifvit honom en kårtt Pro-Memoria om rätta status Controversiæ: han blir fast vid den tankan, at Hjeltska tomten bör köpas, men at nödigt blir, til at låta besigtiga belägenheten af en Architect, som då kan tillika syna Laboratorii- och Anat. Huset, samt orangeriet. Han har gedt mig i commission, at rådgöra med Fredenheim om subjectet dertill; och har lofvat i går Torsdags, då han reste til Drottningholm, i förväg disponera Konungen at lofva oss nödig prolongation på de 6 åren, at hafva så mycket säkrare fond til Byggnadens fullbordande at påräkna. Jag tycker, at värckel den kostnad som åtgår til en architects resa, blott at bese stället, kunde besparas: få se, om jag får Excellencen ifr sin tanka häruti. Gjørwell, som han framför andra architecter ville nyttja, hinner nu ej resa härifr: och har föreslagit i stället sin medhjelpare Bassi, som skall vara practicus. At rita upp byggnaden och göra kostnads-förslaget, säger Fredenheim, at Sundwall, Tempelman och Gjørwell lika väl kunna nyttjas: och at den sistnämde, är tillika god practicus; få nu se, hvem som får denna Commission: derom nästa gång.

Georgii säger, at han ej får igen Ribbings förklaring, utan at den förmodl. är fogad til den skrift som blifvit Meyerfelt communicerad. Om således vi bli ägare af saken, måste ny skrift upsättas, och Meyerfelt meddelas, för at få höra hvad han säger, och altså få saken i gång. Kunde icke imedlertid i Ekenbergiska sterbhusets namn, och af dem, detta första steg tagas, så at man finge se, hvad som kan blifva at hoppas el icke?

Nu har Prof. Jo. Gadolin hitkommit, för sine egne oecon. affärer; af honom har jag i bygnads-saken intet motstånd at frukta. Han lofvar i nästa vecka bli resefärdig, då äfven jag tror mig kunna slippa härifrån.

I går göt Appelqvist K. Gustaf III:s statue: man hoppas at det gått lyckel. Men det ledsamma regnet hindrar Carroussellen på Drottningholm, som annars i Torsdag vid pass torde ske.

Koppar-priset i Hamburg har nu åter ansenl. fallit, så at det ej lär löna mödan at vidare ditföra våra slantar.

Hälsa Alanus (hvars bref af d. 15 jag fått) och andra vänner. Jag skall i morgon bittida träffa Enhörning, at höra om Herrarnes förändring rörande Medaillen ej kommer försent. — Smalén väntar blott på vind at resa härifr: men Fru Gadd lär ej bli färdig i morgon, och lär altså lämnas af sin Skeppare. Ännu är ej decision bekant om Högsta rättens Ledamöter: men alla påstå, at Calonius skall bli quar. Jag har åter i dag spisat hos Gubben Liljestråle, som hotar at med mig sända et Ms. til Herr Rector at genomläsa, som jag fått lof at göra. Jag lär redan berättat, at Iserhjelm [?] blir Referent i Jänijärvi saken (hvar til hörande Charta Gummer skaffat mig, at til Acad. återföra): han är en beskedlig Man, och känd med Calonius, Gummer etc.

Brefvet til Fredenheim har jag lämnat i hans händer. Ehuru han nu har permission på et år, lofvar han dock i alla måtto hjälpa oss. Så snart Architect gifves oss, skall jag med denne ytterl. rådpåläga, i fall han ej sändes til Åbo. När Cantzlern härnäst kommer til staden, får jag väl höra hvad decision blifver. Må väl!

Magnifici Herr Rectoris

ödmj. tre

H. G. Porthan.

P. S. Finska posten är ej ännu anländ.

Till J. Tengström.

Stockh. d. 27 Aug. 1799.

Magnifice Herr Rector.

Herr Rectors i sit sednaste högt. skrifvelse af d. 18 hujus mig meddelade idé, var ganska riktig; och jag beslöt straxt at anmäla densamma hos Hans Exc. Cantzlern. Men som han ej förr än i dag kom in til staden, och satt uppe i Seraphimer-Gillet intil kl. half et, hvarefter han borde straxt resa ut til Ulriksdal til middagen; så hannt han ej så länge dröja, tils brefvet derom til Cons:m. kunde upsättas och med denna dags post, af honom underskrefvet, afgå. Fördenskull befalle han mig, at tilskrifva Herr Rector om saken. Var nu god, och befordra den til snar Expedition: imedlertid hvilar hans decision i Hufvud-saken, hvarom jag i morgon bittida skall underrätta Secr. Wilhelmsson, h:ken icke då var tilstädes, men redan känner denna vår idé. Biskopen lärer icke dervid göra något hinder. Prof. Gadolin, långt ifr at contrecarera, appuierade Consistorii pluralitets tanka. Cantzlern, för at sjelf gå så mycket säkrare väg, och försäkra oss så mycket mer om continuation af understödet, hemställde frågan mundtel hos Konungen, som approberade den nya platsens inlösande och lofvade oss nödig prolongation af upbörd: således är nu allt på god väg, och så snart den nödig befundne under rättelsen anländer, få vi Cantzlerns svar och tilstånd at köpa Hjelts och Widenii tomter. Til Bispen svarar han särskildt. Wilhelmsson skall i morgon börja med Expeditionens författande. Vår Charta öfv. situation, jämte ritningarne öfv. de g:le byggnaderne, har Archit. Gjörwell (som egentl. ej är Conducteur vid Öfver-Intend. Contoiret, utan Palmstedts medhjälpare vid Stads-architecturen) fått om händer: honom har jag instruert om hvad nödigast är at dessutom veta. Han upsätter nu först en provisionel ritning, som communiceras Academien, och derefter, jämkad efter behofvet, underställes Öfv. Intendents-Contoirets pröfning, och där godkänd, öfverlämnas til Konungens fastställande. Cantzlern har sjelf haft mästa förtroendet til Gjörwell, såsom tillika både Teoriticus och Practicus: Fredenheim har ock alldeles gillat hans skicklighet, och anmärkte, at hans ritningar

lättare kunna få ändras efter behof, än de förnämre Architecternes. Altså behöfver ej heller nu någon hans öfverresa til Finland, blott för at bese grunden, påkostas; utan då arbetet skall företagas, blir först tid at han kommer öfver, och ställer det i gång. Jag hoppas at Herrarne med denna min åtgärd vid saken, skola vara belätne. Sant är det, at Gjörwell skall betalas för ritningen och kostnadsförslaget; men den depensen blir måttlig: och det är alltid bättre, när de blifvit gjorde af samma person, som sedan skall sätta arbetet i gång. Fredenheim har väl nu permission på et år (och Piper är imedlertid hans vicarius) men han lofvar dock nitälska för vår sak i hvad på honom kan ankomma.

Jag skref et särskildt ostensibelt bref, ang. priset och vilkorens bestämmande för Hjelts och Widenii tomter: söken nu, gode Herrar, at få dem så dräglige som möjligt är, och tagen de säkraste steg som tagas kunna, at ej sedan vidare prejas. Architecterne vilja häldst råda straxt om hela tomten: vill past. Hjelt genast bårtflytta, är det altså så mycket bättre. Hans project at få hyra fatighuset, må ju kunna genomdrifvas? Det vore ganska väl för oss. Cantzlern bifaller ock det förslaget, at vi till byggnadens fullföljande låna pgr, och af inflytande byggn. medlen så väl betale räntan, som efterhand Capitalet. Altså böre vi, tycker jag, vara betänkte på at i tid dertil kunna nyttja våra egna Capitaler (stip. fonder etc.). — Omöjligt blir väl för mig, at här nu dröja så länge, tils Cantzlerns Expedition blir färdig: men jag skall dock se till, at Conceptet blir färdigt, så at jag får se och hjelpa til at jämka det. Wilhelmsson tyckes vara en beskedlig och foglig man; han låter mig se det.

Fredenheim låter hälsa, fast han nu ej hinner besvara Herr Rectors bref. — I Lördag lär det visa sig, om Rutström blir förste Secr. i Patr. Sällskapet, och således här quarstadnar, eller ej. Om hans efterträdare hos oss, då vi råkas. Om Docenternes bref, skall jag vigilera. D:o om Jänijärvi saken. Hush. Sällskapets medaille var redan af Witterh. Ac. approberad och stamparne bestälde, innan jag fick Herrarnes ytterligare erinringar dervid, som altså kommo försent. Då den tillika är ämnad at bäras, så kan den ej gerna vara större. Men mera härom då vi råkas. Imedlertid lærer den nu föga blifva färdig til d. 1 Novembris, i ans. til dessa villrådigheter. Angående nådår af de Pastorater som bli vacante genom transporter, skall jag tala vid Cantzlern. Har Herr Rector frågat Lindblom, huru Lincopenses förstå den saken? Den ser kinkig ut. — Väderleken synes nu vilja blifva litet mera gynnande för Landtmannen. I hela Wästerbotten har sommaren varit ganska torr.

Förmodl får jag resesällskap af Prof. Gadolin; item af Fru och Mamsell Gadd, som intingat sig på samma sump med oss. Var gunstig, och vid tillfälle berätta mina Systrar, at i Lördag, el sidst i Tisdag, ämnar jag resa härifrån, med Åkerbloms sump. Må väl!

Magnifici Herr Rectoris

ödmj. t:re

H. G. Porthan.

Till P. J. Alopæus [?]

[1799?]

Pro memoria.

1:o. Hos våra Historici (Wilde, Dalin, Lagerbring, Botin etc.) är förgäfvets at söka några förnuftiga upplysningar om den så kallade Forniotherska Ätten; ty de hafva alle varit så blinde, at de ej sedt, det hvad derom berättas, är altsammans en blott Mythologie. — Ihre är den förste (i sit bref till Lagerbring om Eddan) som härutinnan öpnat oss ögonen. — Man märker dock, at Benzelius och Botin, som gått hela denna Mythiska Kunga-Längden förbi, ej trodt derpå. — Utom den allmänna observation, at Historien ej kan vara äldre än Skrifkonsten och Monumenter (det föreg. är blott Tradition, som är oviss och mörk), så är ej svårt at finna, det hela denna Mythiska längd är ny, och ej heller har annan källa (el pålitligare stöd) än den absurda sagan *Fundin Noregs* (som fins i *Björners Kämpa-Dater*) hvilken i så många delar är uppenbart osann, och dessutom interpolerad. Där omtalas t. ex. Lappar, hvilket namn *Sturleson* ännu ej kände, som beständigt kallar den Nationen Finnar.

Så skarpsynt Lagerbring var i Medeltidens Historia, så ocritisk och lättrogen var han i den äldsta.

Med första lägenhet skall jag sända *Ihres* Bref, och det häldre på Tyska, emedan Öf:sättaren HofR. Schlözer dertill fogar många uplysande (ehuru mycket fria) anmärkningar. Ingen granskande Historicus bör numera uptaga sådant Grillfängeri uti Historien.

2:do. *Nordin* är i vår Historia en arg Scepticus, och går stundom utan tvifvel för långt i sin Scepticismus. Han har dock ännu ingenstädes sjelf utfört sina tvifvelsmål i tryck; utan hafva de endast efter Hans mundteliga yttranden, dels af Prof. *Fant* i åtsk. Disp. dels per traditionem kommit i omlopp. Han attackerar i synnerhet

authentien af åtsk. gamle Auctorer och Documenter t. ex. *Adamus* Bremensis och *Saxo* Grammaticus: emot h:kas riktighet han upgifvit åtsk svåra tvifvelsmål. — Nu grundar sig hela kunskapen om Ansgarii resa till Sverige på Adamus och Rimberti Vita Ansgarii (hvars authentie han likaledes bestrider); undanrödjas de, så förfaller hela detta factum. Hvarken Danska eller Tyska Kyrcko Historien har annars minsta spår till Ansgarii resa längre norr än till Dannemark. I anledning af Bremiska (el Hamburgiske) Årkebiskoparnas pretension till Primatet öfver alla församl. i hela Norden (jämväl i Estland och Lifland), är deras Clericie beslaget med flere falska Documenters förfärdigande: misstanke är således, at de likaledes efteråt, i samma afsigt, sammansmidt hela den föregifne *Adamus* och Rimbertus eller åtminstone interpolerat och förfalskat dem? Åtskilliga Vestigia fraudis har ock Nordin uptäckt, t. ex. at staden Trondheim i Norge af Adam omtalas, då likväl detta namnet är mycket yngre än Adami tid: staden hette förut blott *Nidaråås*. Om hans *Birca*, Sveriges Hufvudstad, vet ingen af våre Nordiska Häfder det minsta, och at han ljuger, då han beskriver dess pragt och yppighet, är otvifvelaktigt. — Deremot vet han ej af *Sigtuna*: Regenternas namn hos honom stämma ej heller öfverens med våra Nordiska Konunga Längder. — Om det förgyllda Upsala Tempel ljuger han ock uppenbarl. *Adamus* bör granskas, Mspt pröfvas till ålder och beskaffenhet etc., så at Critiquen har ännu här et öppet fält. — Visst är, at hvad våra inhemske Häfder intyga om Christend. inkomst hit ifr. Norrska sidan (först till Westergothland) genom Engelske Lärare, ej med Adami berättelser om Bremiska Missionerne, sammanstämmer.

Till R. Nyerup.

Åbo d. 22 Sept. 1800.

Högtärade Herre.

Jag står hos Min Herre i en långvarig skuld, ej allenast för Min Herres ynnestfulla och angenäma Bref, samt annan mig ertedd benägenhet, utan ock för den sköna lilla Boken *Udsigt over Nordens äldste Poesi* hvilken Min Herre täckts mig förära, ja til och med göra mig den oförtjenta heder at mig densamma tilägna. Jag kallar denna smickrande heder oförtjent, emedan anledningen dertil ofelbart lärer böra förnämligast tilskrifvas Herr Afzelii under mit inseende utkomna Disputation de *Poesi Gentium Septentrionalium antiquissima, Specimen,*

hvari jag äger ganska ringa del, vidare än at jag med honom samtalade om en och annan dithörande idé, samt påminde honom om några skrifter som dervid borde rådföras. För öfrigt var denne mycket hopp om sig gifvande unge man sjelf auctor til hela arbetet, hvilket jag endast hastigt genomsåg, emedan den då för hand varande Magister-Promotionen, hvartil han derigenom skulle sig legitimera, och trängseln på Boktryckeriet, hindrade mig at disputationen nogare nagelfara, hvarföre jag ej heller gaf akt på det fel hvilket sig derstädes (p. 4) insmygt, at näml. Herr Leopold angifves såsom författare af *Ode til Svenska Folket*, som dock är af Herr *Edeleeranz*. Om detta misstag, så väl som derom, at Disputationen icke bör mig, utan Herr Afzelius tillskrifvas, hoppas jag at min vänn Herr Doctor Rutström i Stockholm, redan lärer underrättat Herr Höst, så at han blifvit i stånd satt at derom upplysa det Lärda Allmänna. Trängseln på Boktryckeriet, och tidens kärthet, hindrade ock Herr Mr. Afzelius at här låta trycka hela det stycket af Disputationen som han då redan hade färdigt, och gaf mig at genomse; hvarföre han sedan i Upsala utgaf, under eget präsidio, det följande (som jag hoppas at Min Herre fått del af), samt ärnar på samma sätt ytterligare fullfölja sit arbete. — Hos oss är icke sed, at Professores som präsidera för Academiska Disputationer, särdeles dem som utgifvas af Candidati Philosophiæ pro Gradu, alltid helt och hållet dem utarbete (ehuru det ofta nog händer), utan inskränka sig stundom inom Planens reglerande til arbetet, anvisning på nödige böcker som dervid böra konsuleras, och et sluteligt genomseende samt hyfsning af Afhandlingen: på sådant sätt har jag vid åtskilliga under mit präsidio utkomna disputationer föga tillgjort, när Respondenterne varit snälle. Jag håller sådant för tjenligt at på en gång både upmuntra och öfva dem.

Det gamla Nordiska Språket och Poesien har jag ej nog flitigt och sorgfälligt studerat, för at i det ämnet våga mig at utarbete något värk af värde: jag hör derutinnan blott ibland Dilettanti. Uti Finska Poésien deremot, har jag studerat mig in med flit: detta språk är mit egenteliga Modersmål. Men där är endast en mager skörd at hämta. Jag har dock föresatt mig, at ånyo utgifva och komplettera mit ofullkomnade lilla arbete de Poësi Fennica.

Jag vet ej genom hvad missöde communicationen emellan Köbenhavn och Åbo, som kunde vara så quick, vill vara så trög. Min Herres bok om Nordens äldste Poësi erhöll jag först mot slutet af år 1799. Sällan gå väl skepp härifrån directe til Köbenhavn. Men om någon vänn i Helsingör vore benägen at lämna til Svenske General Consuln (Glörfelt) de paketer som ämnas til Åbo, samt emottaga hos honom til affärdande dem som härifrån sändas; så

kunde det ske utan mycken tids utdrägt. — Ännu hafve vi af *Skandinavisk Museum* här ej fått se mera än Förste Bind, och Förste Häftet af Andet Bind. Af Herr Hösts *Svenske Blade* äger jag blott det Förste Bind.

Sedan jag ej allenast erhöll de felande arken i det Exemplar af Min Herres interessante Biographie öfver Danmarks Store Historiograph den i hela Lärda Verlden saknade Herr Suhm, hvilket igenom Min Herres benägenhet mig först tillsändes, utan ock sedan et annat komplett exemplar deraf; så har jag til Herr Franzén lämnat det sednare Exemplaret. Hos Min Herre aflägger jag för så mycken ynnest min skyldigaste tacksägelse, och beder at min erkänsamhet äfven hos Herr Höst måtte vid tilfälle benäget anmälas.

Af Månadsskriften Nordia (år 1795) fick jag genom Herr Silfverstolpe i Stockholm efterhand et exemplar; men Månaden *Juni* kunde jag af honom ej erhålla. Männe det ännu är möjligt, at få köpa denna mig bristande Månad af samma arbete?

Af mine anmärkningar til Juustens Chronicon Episcoporum Finlandiensium hoppas jag at Min Herre fått, genom Herr Rutströms försorg, et komplett exemplar, med behörigt Titelblad och Register försedt. Men som någre ofullständige exemplar af detta arbete förut af mig blifvit til Köbenhavn öfversände, och

[Brevet avbrytes här och har ingen underskrift.]

Till J. Tengström.

Åbo d. 17 Sept. 1801.

Högvärdige Herr Doctor och Professor.

Det var oss alla fägnasamt at förnimma, det Herr Professorn, jämte sit Resesällskap, så lyckeligen framkom. Mycken tack för brefvet af d. 8 hujus, och de deri meddelade interessanta under rättelser! — Bägge Krono-Fartygen med åtföljande Herrar hafva hit anlänt. Men termin til Badiska Herrskapets ankomst, hafve vi icke ännu erhållit. Wibelius har med denna förnäma visite nog at skaffa: jag hörde honom ibl annat beklaga sig öfv. bristen på presentabla Fruntimmer som kunna tala Fransyska (el Tyska). — Visst var det i alla mätto oskickligt, at gifva Ahlgren Borgmästare-Förslag, och än mera första rummet derpå! — Brefvet til Wibelius aflämnade jag straxt. — Ännu vete vi ej, huru med Hatanpä handeln skall gå. Men redan gjorde Capit. Toll, Fru Ahlmans måg, på hennes vägnar,

pretension på halfva hennes lott i Banco! Om pgrnes öfversändande för stål och stenkol har jag påminnt. Då Huida [?] Bönderne i går voro framme med sin tvist inför Consistorium, tilspordes dem om Stock-lefverantsen. Men de påstodo at den backiga vägen hindrade dem. Af Dir. Gottskalk skole vi nära Björneborg köpa några, och Widenius expedieras til Sastmola etc. at skaffa flere. Men jag fruktar de blifva dyra. Kisko-boarne begära en plåt för famnen då de aflämna stockarne vid Haliko viken! Frakten, upflötningen til ån, och upkörseln ifr kloster-tracten, där virket måste upläggas, gör dem ännu dyrare! Det hade varit ingen nöd, om vi fått köpa dem ifr Wirmo etc skogarne. Men derifr töras bönderne numera ej sälja stockar. — Material- och kostnads-förslaget har jag til Cons:m aflämnat. Jag fruktar, at ock åtsk. af de där uptagne artiklar bli oss dyrare än som förmodades. — Oförmodel vandrade Chronander af ifr oss: han hitkom blott för at dö! En under resan ådragen och här förmodel ökad förkylning, förorsakade en diarrhé, som negligerad förvandlades til en svår Colik, med inflammation i magen. Om Fredags-aftonen var han ännu i sällskap med mig, utan at något nämna om sin olägenhet. Natten derpå sjuknade han, utan at jag fick veta deraf förr än om söndagen; och Tisdags-morgonen dödde han. Det var stor skada: jag är försäkrad, at hon gjort nytta til at förbereda Scholans uphjelpande. Mennander skall nu tils vidare styra den. Få se, hvem som får Rectoratet! Selander har begärt en månads permission, för at utreda sin fars sterbhus, och til sin vicarius föreslagit en usel student af Bor. Nation.

På Tidn. är intimeradt, at Sköldebrands Resebeskrifning utlämnas til Pränumeranterne hos vaktmästaren Friis i Bondiska Huset vid Rosenbad, 2 trappor upp. Jag sänder derföre härhos 45 Rdl [?] för 3 Ex. af första häftet, til Acad. Bibliotheket, Grossh. Rosendahl och mig. Var gunstig och tag dem ut, samt sänd dem hit med säker lägenhet. Man lär väl få quittance, för at verifiera Handeln? Som Herr Professorn måste vara mycket sysselsatt, så torde M. Alopäus kunna tjena med denna Commissions uträttande. Jag skrifver innan kårt honom till. Jag bilägger ock nu tillika 8 Rdl, at til M. Alopäus aflämnas för ännu 2 Ex. (utom mit eget) af sidsta häftet utaf Läsning i Bl. ämnen, samt at försöka för resten, ej fulla 2 R ungefärl, skaffa mig Rg poletter: vi äre här just i bryderi, för brist på skiljemynt, i all slags handel.

Philos. Adj. Bonsdorff har tydel förklarad, at han häldre ville hafva Bibl. Syslan efter Franzén (i fall Consistorii idée bifalles) än Lectoratet i Borgo: det har jag längesedan förmodat. I honom får altså Lagus en svår competitor! Men jag har ock märkt på Wallenius, at jämväl han har lust at söka bte syssla! (Detta dock ännu, inter

nos!) Hvad skall man säga derom? Är deras mening, at likasom Franzén, tillika få löne-tour i Philos. Faculteten, så skole vi af alla krafter arbeta deremot: då vore ju hela idéen med Franzéns flyttning fåfång! Lagus ärnade resa öfver til Stockh. men jag afrådde honom, åtm. innan Cantzlers återkomst. Han fruktar, at genom Dompr. Alopäi bearbetande, hans klagomål öfr Heurlin skall åtföljas med någon slags näpst: jag har ej sedt hans besvär; men Borgoenses äro onda öfver dem. Han besvärade sig på sin faders befallning, som var rätt onödigt, då han ändock ej fullt alfvare med ansökningen hade. — Nu hafva åtsk. Töfsala bönder inkommit med anhållan om deras hemmans och räntors förmedling: så mycket svårare blir, at finna utväg til den af Wilhelmsson sökte löne-förökning. I går bårt-auctionerades S. Bilmarks hemman: de stego, såsom all hans quarlåtenskap duktigt. Huhko hemman, nära staden, gick til 64 tusende Rd k:mt och inropades af Landbonden: bägge Reko hemmanen i Kimito, til 31500 Rdr hvardera: det ena inropades af Bokhåll. Ahlman, det andra af en klockare och Brofogde i compagnie. — Vid det Grefve Creutz ifr Porlom reste härigenom, blef afgjort, at unge Edgren blir informator för hans söner och med det första ditreser. — Jag nämde för Herr Professoren, at jag sänt til M. Utter, några Ex. af min edition af Juustens Chronicon, at försäljas: men har sedan ej förnummit, om han kunnat några föryttra. Var gunstig och 1:o hör åt derom? 2:o fråga M. Silfverstolpe, om ej han ville mottaga några, ex. g. 10 til försäljning utomlands, à 2 Rd Banco, som ej är förmycket, förmodar jag. Til Köpenhamn ville jag sjelf sända några til Rothe. En och annan ifr Tyskland har bedt mig om exemplar, (t. ex. nyl en Rüh's ifr Göttingen för hvars räkning Herr Professorn täckes förvara ett, hvarom jag härnäst skal ytterligare skrifva), så at et så litet antal väl torde finna afgang: detsamma torde gälla om lika många Ex. af Accessio til Celses Bullarium. I fall så skulle fordras, kan jag ännu härifr aflåta några Ex. jämväl af Chronicon: til Bullarium skall jag foga et Register.

I ans. til det utomordentligt höga Spanmåls-priset (våre Tiondebetalare pruta ej på $5\frac{1}{2}$ d:r kappen, men alla ha ej pg:r nog!), måste vi åter begära anstånd med strömrrensningen, ehuru erfarenheten, jämväl i år, nogsamt ådagalagt nödvändigheten deraf: det är platt omöjligt (och vore ogudaktigt at yrka) at soldaten nu skall komma til rätta med 4 sk. om dagen, då han ej får bröd tillika! — Nu har förbudet at besöka främmande Academier blifvit i Ryssland uphäfvet; och vi vänte i vinter derifrån någre studerande. — Gen. du Roc, Bonapartes Adjutant, är nu här, stadd på resan ifr Petersburg til Stockholm. Et sällsamt rykte går här (för hvars sanning jag likväl ej vil svara), at Prins Constantin i Ryssland skiljer sin gemål ifrån

sig, för befunnen otrohet! Man får väl snart höra, hvad grund denna historie må hafva! — När nu Kungen snart hemkommer, så blifva väl ock de stora problemenre uplösta, som sysselsatt folket denna tiden. Kanske ock då orsaken til hans resa, och långvariga vistelse på Bäckaskog, småningom blir bekant. Gud låte allt betyda godt! — Alla vänner låta hälsa!

S. T.

ödmj. t:re

H. G. Porthan.

Till J. Tengström.

Åbo d. 5 Octob. 1801.

S. T.

Så väl Herr Doctorens och Professorens Bref af d. 25 sidstl. som de öfversände sakerne, Acad. Ritningarne, stålet och stenkolen, paketerne och Sköldebrands resa, som M. Alopäus bestyrt om, hafva snällt och lyckel hit anländt. När Widenius, som nu är bårtta på den honom updragne commissions-resan til Björneborg etc. at up-tinga Bjelkar, återkommer, så skall han få notorna om händer. Får nu se, hvad han uträttar. Det lilla förråd som Gottskalk hade quar, tage vi af honom: resten skole vi dels ifr Ulfby, Lätala och Kisko samt Karis-Lojo, dels och til en liten del ifr Pöytis upnegotiera. Men för det goda pris som vi erhålla dem ifr Virmo, få vi ej många; frakten och transporten ökar ännu priset. Svårt blir ock om rum at uplägga dem, tils de skola användas. Flyttningen upför ån blir dryg etc. — Nu behöfs ej vidare några stenkol. Stenhuggarena hafva antagit 5 lärlingar, så at de nu äro 8 som arbeta på berget, utom smederna. — Vi äro Herr Professoren förbundne för bestyret om så väl stål som stenkol. Säckarne, som toma medföljde, komma nog at behöfvas. Widenius fick ock i Commission at närmare under-rätta sig om Huida-boernes föregifvande. — I går aftons afreste Badiska Herrskapet härifrån; de anlände hit natten mot Fredagen, kl. 12 vid pass. Vi voro samlade i Hush. Sällskapets nya rum, tils signal gafs om Deras ankomst, då vi upträdde i det för dem utsedde Logis, uti Brinkala Huset, som Borgerskapet til den ändan hyrt af Jos. Bremer och vederbörligen meublerat. Vår Rector befattade sig med ingenting; Biskopen måste bestyra om allt; ej en gång

Cursorerne voro til biträde, utan Biskopens drängar och pedellen nyttjades. Hvarken besågo det höga Herrskapet Academien, el Biblt. el Trägård. Endast kyrkan besökte Förstarne; och som derom ej förut var tillsagdt (ehuru Gen. Klingspor försäkrade Biskopen at skicka bud förut) så var hvarken Oekonomen el någon annan dervid tilstädes, utan den halfgalne studenten Hornborg agerade Cicerone. Assemblée hölls om Lördags-afton i Frenckellska Huset, h:ken ock Förstinnorna bivistade. Men Arf-prinsessan var den öfriga tiden (el gjorde sig, såsom af soml tros?) opasslig, för at ej följa prinsarne til slottet; Amiralskan lär ej blifvit accepterad? Också passades det så, at de hunno blifva färdige at bortfara vid det laget då hon ankom! Sed haec inter nos! — I dag inlämnade Becker en skrift, deri han afsäger sig Hatanpää handeln, af den grund at 2:ne i Birckala belägne hemman Kavola och Mattila äro Krono, och det förra har immitterad Åbo som ej betalar ränta til Hatanpää. Sådant kunde man förut gissa. Således blir nu åtgärd nödig. Huru kan han få ur Disconten låna på Tevala? Böra ej slika lån användas at meliorera egendomarne, men icke til nya gårdars uphandling? — Huru med min actie i disconten må stå till, vet jag sannert icke. Jag lämnade hela den saken til Prof. Schulténs vård. — Sedan Mennander afsade sig Rectors-vården, har Cons:m åter förordnat Brander til Vice-Rector. Kekoni (som åter börjat suppa) och Lohman anmälde sig ock dertill. Cajander har haft anstöter, som ge anledning at befara svår utsigt för hans tillkommande redighet i längden! Här har ock omtalats såsom säkert, at Cafféets bruk skulle tillåtas; men sedan har detta prat åter uphört. Som Landsh. Munck föregaf sig vara illa mående, och i stället sände sit ämbete de höga främmande til mötes; så förordnade Gen. Klingspor Öfv. Lieut. B. Leijonhufvud, Bror til honom på Mustiala, til Vice-Landsh. imedlertid. Detta kan hafva suiter! — Ännu är Frantzén ej återkommen! Methar har permission, i ans. til sin Faders dödsfall. Rector anslog Catalogen först i går: men vi (den delen af Proff. som äro flitiga) intimerte tillika, och hafva i dag börjat läsa. Choræus är återkommen til Academien. — Sköldebrands planscher äro artiga; men Resebeskrifningen mager och slarfaktig; jämväl — vanställd af fula fel! — Torckan fortfar. De höga resande ha ej gynnande vind. Må väl! Härnest mera.

S. T.

ödmj. t:re

H. G. P.

Till J. Tengström.

Åbo d. 12 Oct. 1801.

S. T.

I den sammankomst som Hush. Sällskapet hade i sidstförl. Torsdags, i ans. til Beckers svinhunderi, beslöts at låta handeln med honom blifva til intet, efter genom process skulle hända, at Gården imedlertid blefve osäld, h:ket skulle medföra ofelbar förlust, så vida Fru Ahlman då et helt år komme at fortfara med dess besittning. Wibelius hade accordert med Lefrén, (den ende som vid auction gick öfver 50 m Rdl med sit bud) at utom auction få nu köpa egendomen: men som Wibelius åter vidhäftat åtsk. vilkor vid köpet (om Spanmåls magasin etc) bød nu Lefrén ej mer än 54 m Rdl. Sällskapet antog ock detta hans anbud för basis til nytt köp (efter 1:o ej är probabelt at mera bjudes, såsom vid auctionen nogsamt visade sig, och 2:o detta pris sannerl är drygt nog), med förbehåll at oec. deputationen skulle jämka de öfriga vilkoren, i conformitet med Testamentet och publikens bästa nytta. Til följe deraf, reste Lefrén upp til Hatanpää, at förmå Fru Ahlman til at ej yrka längre besittnings-rätt än til nästa fardag: få se hvad hon säger; ty detta köp slutes nu ej inom 2 år efter Testators död? At processa med Becker, ansågs ej mödan och kostnaden värdt. Vi hade straxt bordt akta oss för den krånglaren och bedragaren. Lefrén har presentert sina Föräldrars borgen, som jag dock ej anser för mycket betydlig! De hemman Becker fäst sit gräl vid, lära värkel. vara Krono: men at bonden fått lösa någotdera til skatte, är ej sant; ehuru han det försökt. Antingen nu Sällskapet el köparen betalar skatte-lösen, gör ej til saken: Lefrén vill ej gräla dervid. Så snart han återkommit ifr. Hatanpää, visar han sig i Stockh:m: få nu se, om hans morbror [?] kan skaffa pg:r. Lagman Holmberg ville ej gå öfver 50 m Rdl. Lefrén höll på, at falka på Willnäs, som ägaren vil sälja. — Wallenberg lofvar åter söka Schol-Rectoratet i Åbo; kanske ock Appelgren och Åkerman anmäla sig. Franzén hade sin yngsta helsyster och sin svåger Malms dotter (af förra giftet) ifr Jakobstad med sig til Åbo. Åtskillige fartyg ifr Portugal, Holland etc. har staden fått hem. Få se, om det som väntas ifr Medelhafvet har undsluppit Tripolitanerne! Vi hoppas, at det Badiska Herrskapet lyckel kommit

fram. — Här glunkas nu, at vederbörande skola fundera på en ny Realisations-plan, skild ifr den som på Riksdagen gillades? Kan det vara sant? Må väl!

H. G. P.

P. S. Widenii resa svarade ej mot vårt hopp. At Björneborgs stad upbrann, gör timret dyrare och mera eftersökt. Eura-å-minne kyrka skall ock byggas af träd! Granstockar bjudas nog, men Furu hålles dyr. Något partie få vi dock, och om mera göres ytterligare anstalt. Männe ej grof Gran skulle duga til grundval?

Till J. Tengström.

Åbo d. 19 Oct. 1801.

S. T.

Med sidsta post hade jag det nöjet at emottaga Herr Professorens bref af d. 12 (och 13) hujus; hvarpå jag nu skyndar mig at svara. Acad. Ritningen hafve vi nu, sedan den förut blef granskad och nu är faststæld, endast besedt dels af blott nyfikenhet, dels såsom en föreskrefven lag, utan at vidare raisonnera om dess lämplighet. Vi synas ej heller hafva skäl at inficera den: allenast den nu vore väl exsequerad! Men i trängsel kommer Byggnaden dock at stå: och väl vore, om mot alla sidor platsen vore öpnare! Männe ock de små Borggårdarne gifva nog ljus åt de fenster som vetta inåt emot dem? Men härutinnan liter jag på Architecten. Bonsdorff, som efter vanligheten har hundrade järn i elden och sällan hinner vara inne (och befatta sig med sin sysla), har ej ännu fått se Ritningen, och göra sina lärda anmärkningar deröfver. Också jag har hört, at han ärnar resa öfver til Stockholm. Preveniera för all ting vederbörande så, at han ej utvärkar sig någon vigtig upsigt öfver vår blifvande byggnad: annars spår jag (utom hans för egennytta ej fria character) et evigt tracasserie med Byggmästaren och Consistorium, i ans. til hans despotiska och sjelffrådiga förfarande. Men ville han (också mot arfvode?) blifva pådrifvare, under Bassis och Consistorii fulla auctoritet, ville jag ej vara deremot: det lär åter hans ambition ej tillåta? — Jag lærer redan berättat, at Widenii expedition ej lyckades väl. Fölgdén blir, at vi få öka priset: ty i alla fall skole vi hafva bjelkar. Om Gran-bjelkar dugde, vore det

ingen nöd. Vi få dock ej låta modet falla. Såg-ägarena kring Björneborg, i synnerhet B. Carnall, göra oss allt hinder som de förmå. Blir ej annat råd, så måste Trän köpas på stubben, och särskild betalning bestås för deras nedsläpande til stranden. Björkbom har inkommit med lika svar ifrån Huida boerne som det de här aflämnade: kanske nödigt blir, at låta syna så väl skogarne som vägarne, genom någon tjenlig utskickad. Gottskalk, som dessutom nu af egna byggnader är hindrad, vill ej åtaga sig någon entreprenade; sägandes sig hafva tappat på sin leverans til Stockholm, och at nu alla priser stigit enormt. Probsten Sundwall erbjuder sig, at emot erhållande af 500 Rdl. förskott, ifrån Pöytis förskaffa oss 500 bjelkar, som han NB genom flötning längs med Aurajoki skulle nedskaffa: men vi tvifla på möjligheten för honom at hålla ord, han är en homme à projects, och i behof af pg:r. Nog kunde vi genom borgen förvissas om pg:rne, men ej om bjelkarnes erhållande å sagdan tid: t. ex. om vår-floden blefve ovanligt låg, som stundom händer. — Emot bjelkarnes upläggande på kyrko-gården (hvarest och rummet i alla fall blir trångt) protesterar M. Hjelt ej mindre än åtsk. andre vederbörande. Få nu se, hvad utväg kan påfinnas. Nedre auditorium läre vi få upoffra til Tegel-magazin? Alla våra förra gömställen äro nu upfyllda. — Nu har Hush. Sällskapet formel antagit Lefréns anbud; Fru Ahlman gör ej krängel ang. Fardagen. Men hennes måg har mundtel. hos mig och någre andre gjort anspråk på halfva summan af hennes legat i Banco; och Salberg, har genom en ansökning hos Landsh. ämbetet (som til förklaring blef oss öfverlämnad) yrkat detsamma, samt at straxt undfå sin del, emedan gården vitterl. blifvit såld til Becker. Såsom han af mig, å Sällskapets vägnar, erhöill det svar, at handeln råkat i tvist och han ej kunde få pg:r innan vi fått dem om händer af köparen, så har han begärt execution på Sällskapet: derpå har Sällskapet förklarat, at i Test. ej talas om något Banco, at han ej kan få pg:r innan handeln värckel. gått i värkställighet och at testator ej sagt, det han just dagen efter skall få ut sin lott. Oeconomæ-utskottet har i sit betänkande lämnat Lefrén upskof med första betalningsposten til Thomasmässan; med andra hälften til Junii månad. Han tar mot godsens sådane de nu äro och til Ahlman såldes: men om stadsgården i Tammerfors frångår Sällskapet (h:ket jag ej tror), så vill han ha 500 Rdl i ersättning, som tyckes vara nog mycket. Magasin om 100:de tr åtar han sig at inrätta, under Sällskapets uppsigt; at bestå tomt ock planterings-jord åt Skolmästaren (men är ej detta stridande mot Ahlmans förbehåll?), och vara villig at med hushållsförsök gå Sällskapet tilhanda, dock mot ersättning för kostnader. Hvad magasinet angår, lærer Sällskapet ej, emot Testamentets uttryckliga åläggande, derigenom kunna befrias ifr det onus, at vid

svåra missväxts-år undsätta folket gratis? Men NB de böra vara *svåra*, och ej vållade af hoglöshet ell. lättja (annors vore Testamentet absurdt.): således måste slika casus sällan inträffa; och då säden på sådana vilkor ej lätt erhålles, samt tilgång til lån finnes, lärer Sällskapet deraf föga hafva någon olägenhet. Saken ligger nu på bordet til nästa sammankomst. — Samma dag Badiska Herrskapet inkom, hade vi sammankomst, hvilken ock B. Hamilton bivistade; men den var ej interessant: et långt och torrt anonymiskt memorial uplästes, i tvisten mellan Beredn. utskottet och Hofr R. Sylvius (dess Ledamot) ang. den fameusa pris-skriften, hvilken dock slutel. dömdes prisvärdig, med vilkor at vissa uttryck få mildras el. bårtlämnas. Det svenska svaret på Frågan om Läroboken, blef ock ansedt prisgiltigt, med förbehåll at få efter behof suppleras, förkortas el. jämkas: och åt bägge de Finska tillades, för auctorernas besvär och goda mening, en silfver-Medaille, at ej afskräcka flere försökare. Kungens remiss om Klockarens plikt at lära koppypmningen etc. är nu hos Beredningen. Männe ej skilnad borde göras på de Klockare som ha betydligare lön (t. ex. 20 tr och derutöfver?) samt dem som ej med sin lön engång kunna lefva? De förre kunde väl åläggas at fuska med medicinen (el rättare Chirurgen), men ej så de sednare? — Efter Calonii tanka (inter nos!) är ej Kökerits vänn af Academierne; ej heller Riks-Drotsen stort, ehuru Cantzler! Jag fruktat mycket för deras project til Lagar för Academier och Scholar. Högst nödigt vore, at de som dermed befatta sig, skaffade sig underrättelser om de inrättningar som vid de bästa Scholar, Gymnasier och Academier i Tyskland äro vidtagne, och med hvad framgång? Item Hannoverska och Sachsiska Scholordningarne; de för Pädagogium i Halle, Gymnasierne i Berlin (af Gedike etc.), Scholan vid Kloster-Bergen vid Magdeburg etc. Oumbärligt är, at någon skickelig och pålitelig person enkom utskickas (såsom Danska Regeringen gjort) för at samla sådane kunskaper, och verificera dem in loco. Annars blir arbetet säkert et fuskeri. Det gamla ordspråket: *en god Domare är bättre än en god Lag*, gäller, mutatis mutandis, ock om Scholorna. At välja goda Lärare samt upmuntra dem, blir altid det värksammaste medlet. Genom trug uträttas, de må controlleras huru som häldst, i den vägen föga. De tryckta Cons. Upsaliensis Protocoller, i anl. af s. konungens såsom dåv. Cantzler gjorda proposition, förtjenar mediteras, hvad Academierne angår: särdeles Linnäi votum etc. Rätt är, at börja med de nedra Scholorne, och sedan gå fram i ordning, så at emellan alla Lärovärken blir sammanhang och en och samma plan fullfölgd. Jag har hos mig et exemplar (af Öfv. Int. Fredenheim skänkt til Bibl:t.) af det project til ny Scholordning som Ständerne läto trycka på 60 talet, interfolieradt, med

åtsk. tillskrefne anmärkningar, i anl. af Consistoriernas Betänkanden: något förtjenar regarderas; men i det mästa är Hannoverska och Sachsiska Schol-ordningen ojämförligt bättre. Jag tror dock, at de speciella föreskrifterne om undervisningens detaljer, icke höra til en förordning, utan at anstalt borde göras, at Lärarena derom undervisas vid Schole-Seminarier, sådane som det Göttingiske; då ingen borde vara competent sökande, som ej där förut inhämtat methoden. Detta institut blifver ibl. de angelägnaste at vid Academierne inrätta. — Som hvarken periculum är in mora, eller vederbörande må vara så tanklöse, at de ärna lägga hand vid någon Schol- eller Gymnasii-ordning, samt Acadd. Constitutioner, utan at förut hafva ålagt någre skicklige Scholmän (som böra sorgfälligt väljas) och Gymnasii-Lärare och academici, at utarbete och insända projecter dertil, lämpade efter närvarande tids behof och skick, (sådan de ofvannämde Resare jämväl hunnit återkomma); så håller jag ej för nödigt at öfversända den volumen af våre Acta som rör vid den saken; icke heller har Herr Professoren tid i Stockholm at examinera den efter behof: jag tror ock, upriktigt sagdt, at just ej mycket är derutur at hämta: utan när Herr Professoren lyckel hemkommer, skole vi genomgå dem, och excerpera hvad dugligt kan synas. De Cantzlers-Gillet adjungerade Ledamöter hade visserl. behöft Rosenstein med sig: ville han ej synas, el. är han så åsidosatt? Men skall det komma sig til ut[?]-arbetning af Schole-Ordning; så behöfs visserl. hjälp och adjunction af gode Schol-män: annors är ej något i practiken dugligt at vänta: öfverse och granska kunna sådane Herrar, men ej utarbete en lämpelig plan; dertil fordras egentelige practici. — På hvad sätt blef Upsala Vice-Cantzlern tillsatt? Nämdes han af Kungen el. Cantzlern? Jag må ej tro, at Acad. el. ätm. Erkebiskopen hördes? — Det var mycket amicabelt, at ej mine actier ogillades, efter emot min förmodan deras vederbörl. bevakning ej blifvit i akttagen. Nu berättar Prof. Schultén, at han mottagit sedlarne på dem. — Det hade ock varit så genomdåraktigt, at våre Excellencer (ej numera sådane Grefvar som i Drotn. Christinas tid, ej regerande Senatorer en gång) skulle pretendera paritet med regerande Förstar, at slika griller ej borde falla på andra än kollriga käringar! Var ej Riksdrotsen tilståds vid Badiska Herrskapets ankomst? — At hvar och en Opera, då sången ej är förträffelig, måste väcka ledsnad, är naturligt. Få nu se, om Gustaf Vasa bättre reusserat? — Prof. Haartman lärer, efter löfte hafva öfversändt bevitnad afskrift af Resolutionen om Jämjarvi saken? — På Wibeliis förslag (och i anl. af flere klagomål, äfven af hitkomne Bönder, ifr. de socknar som lidit svåraste missväxten) deröfver, at folket ej känner Islands-Mässan, har Hush. Sällskapet nu afsändt (mot erhållande af skjuts och 32 d. i Dagtractamente) Candid.

Sahlberg, samt Studenterne Laurell och Hierpe, kring Länet, at lära allmogen 1:o känna, 2:o koka b:te måssa, samt Ren-Mässan. De blefvo förut sjelfve underviste och examinerade deri; fingo recomm. bref af Sällskapet och ordres ifr. Landshöfd. Ämbetet til Krono-Betjeningen: item skriftelig instruction. De skola hålla Journal; recommendera potatoes planteringen och höra åt huru långt dermed kommit: om tilfälle blir, låta baka bröd af Mässan, men öfva gummorna at koka bägge slagen etc. — Prof. Joh. Gadolin (ni fallor, ty mem. är anonymt) har inkommit til Sällskapet med et memorial, at på visst sätt förena Läse-Sällskapet med Hush. Sällskapet, derigenom upamma studerande til kunskap och deltagande i Hushållningens befordran etc. etc. Det fordrar öfverläggning: kan ge anledning til goda idéer, men låter ej i allt antaga sig: få se, hvad Beredn. utskottet säger derom? Winter vill nu för alfvar skilja sig ifr. skattmästare-sysslan: det blir et led-samt öfverläggnings-ämne. Då en gång Ahlmanske pgr:ne inflyta, item de Bilmarkske etc; så blir i sanning den syslan besvärlig: frågan blir, om vi ej med tiden få lof at löna denna ämbetsman? Vi hafva nu mycket med valen den 1 Nov. at fundera. At Gen. Aminoff blir ordf. lär vara otvifvelaktigt. Nu har ock Amir. Steding betalt sin quota: nog lär ock han böra framdeles väljas til ordf. — När Herr Professorn råkar HofR. Juslén, så påminn honom, på mina vägnar, om sin rest til Sällskapet: it Edelcrantz. Men hvad skole vi göra med de flere förnämde Ledamöter som ej betalt sin afgift? B. Hamilton erlade här riktigt sit debet. Deremot har B. Aug. Armfelt i bref til mig afsagt sig ledamotskapet: han har, kan tänka, ej råd at så förspilla sina 3 Rdl årligen: hvilken snålhet? Imedler-tid skall han ifr. Förteckningen afföras. Här pratas nu åter, at hans Bror skall til Riket återkomma, samt employeras: då blir R. Drotzen etc. visst nödsakade at retirera sig. — Hvarföre har vid Riksg. Con-toiret et sådant slarf vid Betjeningens val och anställande ägt rum? Är då under, at skälmstycken där yppas? Kända Banquerouteurer och bedragare kunna ju ej förändra sin natur til bättre, då de sättas i tilfälle at handtera stora pge-summor! Hvad sorgfällighet har icke, i det stället, vid Banko-Betjeningens tillsättande blifvit iakttagen. — Å propos af oredlighet, här berättas, at den Åström som var Revisor här vid Armeens Flotta, och såsom Fleut-traverist vid våre Con-certer biträdde, men blef befordrad til Reg. Commissarius vid Enke-drotningens Lifregemente på Sveaborg, funnit sig befogad at eclipsa [?]; och som til långa resor fordras pgr:r, har han bemäktigat sig, jag vet ej huru, et til Gen. Klingspor adresserat recommenderat bref, hvari skola legat omkring 1400 Rdl: om det varit private el. publike pgr:r vet jag icke. Detta låter underligt: huru skall han kunna employera de utan tvifvel stora sedlar, som utgöra denna

summa? Imedlertid sägs Klingspor hafva skickat expresser åt alla håll, at upfiska honom. Denna syndare är Amir. Hielmstiernas systerson, som lär bringa Amiralen, h:ken för honom står i borgen för en och annan summa, i mycken förlägenhet!

Så långt hann jag, då jag blef hindrad d. 19:de at fullfölja och afsända brefvet. Nu continuerar jag det den 22. I går gafs första publika Concerten af Music. Sällskapet: få nu se, om Seipellska salen återvinner sig credit, som en tid varit kränkt, igenom Camelernes inquartering derutinnan i sommars: många säga ännu, at stanken efter deras urin etc. ej aldeles förgåtts. Det fordras tid at öfvervinna sådane impressioner. I går afreste Prof. Bonsdorff värckel. åt Stockholm med Lindquistens sump; såsom han sade, för œconomiska raisoner. Få se, hvad mera han funderar på. Med honom sände jag til Herr Professorn 10 Ex. af mit Chronicon: huru många vill Silfverstolpe mottaga? Jag skall härnäst föranstalta om deras lösgifvande som M. Utter mottagit: det är prof. Schultén som ditlämnat dem. Någre af dem ärnar jag sända til Köpenhamn. Rothe har hitsänt en hel hop af de til Läse-Sällskapet requirerade Böckerne, Resebeskrifningar, Segurs bägge (mycket interessanta) verk m. m. När han svarar på pge-Remissen, täckes Herr Professorn derom underrätta Boxström, såsom nuv. Directeur vid detta Sällskap. Genom Wibelius lär Gen. Aminoff vara engagerad för Past. Bäck vid ansökningen om Rectoratet vid Åbo schola: styrk honom i den tron! Han har lofvat attackera både Biskopen sjelf och Herr Prof. Gustaf. Prof:r Joh. Gadolin är mycket för Bäck. Haec inter nos! Hvad säger gubben Liljesträhle om sin Bok? Jag fick ej sedan veta hvad exemplaret kostar: några lär jag kunna pracka bårt: låt mig få veta priset. Var god och aflämna M. Silfverstolpe af hosfölj. pg:r 3 Rd. 36 sk. mot hans quitto på den nota han under d. 30 aug. mig tilsändt: de öfriga 12 sk. gömas til nästa gång. Må väl!

S. T.

ödmj. t:re

H. G. P.

Till J. Tengström.

Åbo d. 2 Nov. 1801.

S. T.

Nu har jämväl Ahlman inkommit til Hush. Sällskapet med en likadan skrift som hans Svåger Sahlberg; och ehuru deri kan synas vara någon billighet, at de, emot samma vilkor som Sällskapet be-tingat (näml at pgrne få blifva innestående), skulle få hälften in Banco af sina legater, så likväl, då de medelst process och ovelt visat sin obeskedlighet, har Sällskapet jämväl denna förmån, och sagt (i sin förklaring til Landsh. Ämbetet) at som ej i Test. något Banco dem blifvit tillagdt, utan blott en summa i odeterminerad mynt-fot, så kan dem ej annat än gångbart mynt gifvas. Då Testator utsätter värdet på fastigheten, så ses klart, at han räknar i Riksg. mynt; och legaterna kunna ej heller i annat mynt vara beräknade. Det vore orimligt, at legatarii nu skulle utfå sin hälft i Banco, det är, Sällskapet skulle under närv. höga agio nödgas köpa det, och sedan sjelf först ej få commendera sin hälft, och sedan kanske nödgas (efter lyckel. såsom man hoppas, fulländad realisation) mottaga den-samma efter långt lägre beräkning. Om Sällskapet hade såldt egen- domen för blott Riksg. mynt (hvertill det hade rätt); så hade ju legatarii ej heller kunnat dervid något påminna, at de fingo sin del i samma mynt. Om Sällskapet, för öfrigt, såldt den för 40 el 50 el 60 tusen Rd:r, angick ej legatarierne; ej heller om Sällskapet be-tingade sig Banco för halfva köpeskillingen, mot vilkor at ej få commendera den, utan lämna den innestående. Om vi för vår del vexlat oss ducater; hade legatarierne därför rätt at ock begära ducater för sin andel? Fru Ahlman har blott i bref til Wibelius dragit på samma sträng: hon lär få til svar, at de andras prentension blir afslagen; och at, om de genom process vinna, så skall och hon få sin hälft i Banco (dock mot samma vilkor som Sällskapet, näml at den blir innestående): derom skall i dag öfverläggas. Utan tvifvel väljes i dag Gen. Aminoff til Ordförande: om ej Winter låter öfver- tala sig at ännu vara Skattmästare, tror jag, at Prof. Pipping väljes dertill. De tilförordnade Revisorerne, (Pipping, Haartman, Bäck etc.) gråla mycket mot Vallenius: i somt hafva de rätt, somt tycker jag vara gräl, tjenligt at blott ledsna ut honom. De klaga, at rummet

ej hållits nog varmt och nog eclaireradt: de vilja således taga ifr honom det bestyret, och ålägga det samma vaktmästaren; de klaga deröfver at han ej hållit Diarier (enl. stadgarne); at rum ej varit öppet, varmt el. uplyst Club-dagarne (hvartil W. svarar, at på lång tid ingen Club existert, emedan ingen infunnit sig, och at altså det varit utan ändamål, at han då skulle likväl passa upp och genera sig); de vilja hafva kammaren til vänster om salen förbehållen til rum för Clubben och utskotten; när då et rum tages til Modellerne, så behåller han ej quar mer än sin sängkammare och förmak, och får intet särskildt rum för sina böcker? De klaga öfv. brist på utlåningsbok, hvori de hafva rätt: Om allt detta hafva de författat et memorial; första frågan blir, om det skal remitteras til Beredningen (h:ket de ej vilja tillåta), och den andra, om detta mål straxt skall i dag afgöras (h:ket de yrka) el läggas på bordet til nästa gång, at Sällskapet imedlertid må hafva rådrom at besinna sig. Jag tycker ej just om denna modus procedendi: få nu se, hvad Sällskapet gör. Detta gräl drifver Wallenius at med så mycket större alfvar söka Bibl. syslan, om den blir ledig; hvarföre han ej heller synes vilja ingå i Prof. Haartmans idé at blifva adjungerad Ledamot i Med. Faculteten, efter på Bonsdorffs biträde ändock ej blir at räkna, h:ken vid präsidier el utarbetade föreläsningar: derigenom vunne Wallenius ingen ting uti inkomst, men finge mera arbete. Såsom Bibl:s tror jag at han, efter ofvannämnde obehagligheter, afsäger sig Secr. sysslan i Sällskapet; och då vet jag ej, i sanning, hvar Herrar Rigoristerne vilja taga en man som fyller hans plats! Jag hade önskat, at man häldre saktel. och lindrigt hjälpt hvad hjälpas bordt, och ej grälat med mindre hufvudsakliga frågor, samt så publikt väckt dem. — Nog påminner jag mig, at Winter anmärkte, det någre af Hatanpää hemmanen i Jordeb. hette Krono: men man trodde sig böra lita på köpebrefven etc. Men underligt är, at han låtit lysa kring häradet, at Bonden, som var blott Ahlmans Landbonde, anmält sig til Skatteköp. Lycka är, at deraf ingen vidare följd kan blifva. — Här pratas, at gubben Lefrén skal begära afsked, och med hela familjen flytta til Hatanpää? Linnunpää och stadsgården skola derföre til salu utbjudas. — Cons:m mottog Sundwalls (som jag tror [oläsligt ord]) project at ifr Pöytis skaffa 500 stockar: han får förskott, med vilkor 1:o at prästera nöjaktig caution 2:o at om ej stockarne äro här inom Maji månad, upsägs straxt capitalet, och interesse för lån-tiden betalas. Likaledes gafs förskott, mot lika vilkor, at unge Sjöstedt, som lofvar 200 bjelkar. Et partie äro vi försäkrade om ifr nästa soknar, men ifr S:t Märstens och Kisko är ej ännu finalt svar ankommet. Ifr skären skall ock höras efter ytterligare. Etc. — Det var ej aldeles Alani fel (utan så vida, at han ej expediert därom Prot. utdrag) utan Widenii, at

Kökeritz quartal ej blifvit öfversändt. Nu lär det väl skedt. Men det af Herr Professoren saknade documentet skall längesedan blifvit til Cammar-Coll. öfversändt; hvarom Alanus lofvat sjelf berätta. Haartman säger sig ock öfversändt den saknade vidimerade Copian af utslaget i Jäm-grälet. — I lördags gjorde en hop köpmän och unge Hofrättskarlar etc. et Calas öfv den allmänna freden. Köpmännen ha synnerl skäl at glädjas deröfver: de vänta sig förmänl frakter. Men just derföre lära vi andra få vidkännas dyrt pris på utl. varor. Må väl!

ödmj. tre

H. G. P.

Till J. Tengström.

Åbo d. 9 Nov. 1801.

S. T.

At dömma efter den vind som här varit rådande, lærer Prof. Bonsdorffs resa til Stockholm varit mycket långsam. — På Hush. Sällskapets Högtids-dag, blef såsom förut förmodades, Gen. Aminoff med ganska stor pluralitet ordförande, och Pipping skattmästare, sedan Winter skriftel undanbad sig at blifva continuerad i denna sysla. Alfving och Wibelius bibehöllos såsom Ordf. i utskotten. Revisorernes memorial (som nästan helt och hållet drabbade Secreteraren) bifölls: Wallenius är nu reducerad til 2 kamrar, rummens värmande och uplysning honom fräntagne etc. Til och med vaktmästaren begärde afsked, och nu skall en annan antagas. — Expedition til Mässarnes befordran til bruk, lyckades ej väl. Vintern kom för hastigt. Blott Cand. Sahlberg, som var til Ikalis, är härtils återkommen: han fick dock tilfälle at på ditresan något uträtta, men de soknar som på återresan skulle besökas, måste lämnas obesökte. Han berättar, at pot. planteringen i Karku och Ikalis mycket utbredt sig: dock ästundas ännu fröpotater til den sednare soknen. — Wallenius fortfar i den idéen at söka Bibl. syslan, om den blir ledig: Stecksén skall ock spänna derefter, ej viljandes resa upp til Torneå. Lagus lär altså få svåra Competitorer. Den förstnämde synes ej vilja gå in i Haartmans idé: hvad förmån kunde han ock deraf hafva? Förökadt arbete, utan ökad inkomst. Nog är det likt, at i fall Oec. Professionen blefve ledig, Bonsdorff ville hafva transport (för at missvårda den, på samma sätt som nu Anat. Professionen): men

frågan blefve 1:o om han finge denna transport? Ty jag vet ej, huru Cons. skulle täckas dertil recommendera honom 2:o om Wallenius ville hafva syslan efter honom? — Nu lär väl vår Cantzler vara återkommen, så at frågan om Franzéns transport kan komma före. Demonstrera nu den saken ytterligare för Cantzlern, och förebygg at Bibliothecarien ingalunda får löne-tour i philos. Faculteten. Då blefve Franzéns transport orimlig. — Hush. Sällskapet har bedt Stats-Secr. Rosenblad at presentera Ahlmanska Jettonen i Gull åt Kungen, och gedt honom sjelf en i silfver; it. en åt Gummer. Men framhärdat i sit förra beslut, at ej låta slå flere än dem det sjelft utdelar (t. ex. nu åt academiernes Cabinetter). Männe Bankens Cabinet borde få exemplar? Där lär ej samlas andre än dess egne Medailler? Åt Fru Ahlman skola 10 ex. i silfver skickas. Hör åt, om det är grundadt, som Gummer berättar, at stämplarne rostas om de ej smörjas? I h:ket fall han är anmodad at låta dem smörjas och ånyo förseglas. Hvar förvaras de? — Som Hof-Calendern lär hinna tryckas til Herr Professorns afresa; så beder jag at Herr Professorn täckes för min räkning taga med sig et Ex. af alla 3 Calendrerne. — M. Winge har sagt mig, at han ärnar besvåra sig hos Konungen öfver et Hofrättens utslag, rörande beräkningen af Thalerus i Constitt. och i följe deraf summa approbabilis [?] ifr Cons. Minus. Männe det är å propos? Underl är imedlertid, at denna sak är så litet utredd: hvarföre Flintberg i sin bok (äfvén som flere förut) förklarar, utan alla skäl, *Thalerus* (som, då ej moneta cuprera el argentea tillägges, på Latin altid är en Rd, liksom Thaler i Tyskan) för 1 dl smt; hvi ej så gerna för 1 D:r kmt? Hofrätten har ock ofta förut antagit den idéen som i Cons. allmänt varit gängse, at Thalerus är 1 Rd. Annars borde marca ($\frac{1}{8}$ Thalerus) i Const. betyda blott 1 sk. (eller efter sednaste mynt-valvation, 2 sk.): så at då Rector och Dekanus (för Student Examen) skall få 3 marcas (C. V art VII [?] mom 5; och C. XVI mom 6), så skulle det intil 1778 varit 3 sk. och nu 6 sk! — Jag har ej kommit at se på lilla almanackan för nästa år; men nyl sades mig, at enl den skall Fastlags marknaden (så vigtig för Åbo, då menföre, som ofta händer, i Jan. tilstötter) blifvit afskaffad, och i stället en (högst onödig) marknad i Julii månad inrättad: kan det vara rimligt? Jag skall se och höra derefter. — Cainberg, som arbetar på Sergels värkstad, har i et bref beklagat sig, at han af Sergel behandlas mycket despotiskt, och ej har at vänta något biträde af honom til erhållande af understöd och upmuntran. Hör oförmärkt derefter, data occasione, och då Fredenheim kan träffas, recognoscera huruvida han ej kunde få något af de stipendier som Målare och Bildhuggare-Academien plägar gifva goda ämnen, til at få resa utrikes? Haec inter nos. Jag önskade

at vi på något sätt kunde förskaffa honom något understöd. — Ännu höres ej, då jag detta bref sluter, af Svenska posten: den vinter vi haft i några dagar (men som nu åter håller på at retirera sig), jämte de starka stormar som denna tiden vankats, lära förhindrat dess ankomst. Må väl, och helsa vänner och bekanta!

S. T.

ödmj. tre

H. G. P.

Till J. Tengström.

Åbo d. 23 Novemb. 1801.

S. T.

Många härstädes voro redan bekymrade öfver posten af d. 26 octobris, med h:ken mycket pg:r fölgde: så mycket gladare voro de, då den ändtel. kom til rätta. Förmodl. har den blifvit väderdrefven ifrån sin rätta kosa? — I dag ha vi åter litet snö; få se, huru långvarig den blifver. Våre skär-bönder spå ej varaktig vinter innan efter vinter-marknaden: så mycket angelägnare blir, at Fastlags-marknaden bibehålles. Jag begriper ej, hvad skäl kunnat vara til dess orimliga flyttning på d. 13 Julii, då höbergningen hindrar folket (hvilket nyss varit til sommar-marknaden): öfre landet kan då aldeles icke vara med.* ConR. Cajanders sak har varit före i Cons. minus: utredt är, at han i sin hetta obeskedligt handterat någre poikar, som efter vanligheten, kommit ur Avellans Class så råa, at de intet gagn af hans undervisning kunnat hafva. Få nu se, hvad DomCapitlet gör. Lefrén skall tala om, at taga afsked och flytta til Hatanpää: men huru skall hans Fru kunna så skilja sig

---

*) Sedan detta var skrefvet, fick jag ändtel. uplysning om denna sak som brydt oss; näml. at altsammans var en mesentendu, härrörande dels af et tryckfel (Åby förvandladt til Åbo, med tillagd stierna, i Julii månad) och Nicanders infall, förmodl af vanlig lättja, för at ej behöfva utsätta datum på Fet-tisdagen i marknads-förteckningen, hvarföre han utslutit Fastlags-Markn. ur förteckningen och i en appendix nämndt därom.

ifr alla systrarna? — Winter erhöj af Hush. Sällskapet (likasom Wibelius) 2 medailler och compliment genom en Deputation. — I vissa soknar häromkring, blir helt visst nöd om föda i vinter och vår at befara: imedlertid runno bränvins pannorna flitigt, och införseln til staden af bränvin har varit så ymnig, at priset ifr 1 Rd. 16 sk. fallit til 40 sk., eller 42 sk. 8 %. Denna förestående nöd, har väckt så mycken upmärksamhet på Hede- och Renmåssans bruk, at våre utskickade Studenter på många ställen vunnit både bifall och åstadkommit efterfölgd af de gifna råden: åtskillige hafva redan samlat förråd deraf. Herr Professorens värksamme Paulin i Paatis, har insändt en relation om besöket derstädes, för at i Åbo Tidn. införas. I staden calasserar man under allt detta flitigt, och på våra granna bord visar sig ej tecken til brist. I Haliko hafva några yttrat sig (gissa hvarifrån de lärt detta), at som Hungersnöd är et Guds straff för synden, böra msk:na tåla och lida, i stället för at tilgripa måssa, som i Bibeln ej föreskrifves msk:na til spis! Åt Forsman i Bierno, som vill sysselsätta de fattige i soknen, at de måga kunna förtjena födan, har Hush. Sällskapet, til understöd för denna anstalt, lånat 150 Rd utan ränta. — Befalln. Enbergs änka i Haliko har erbudit Acad. 2 å 300 stockar, mot förskott; som blifvit beviljad, med nödig cautel, och contract derom, mot advoc. Aimelæi (hennes slägtinges) caution uprättadt. På några hundrade stockar af bönder omkring staden, kunne vi ock göra räkning: men vi måste höja priset. Ifrån Hinnerjoki fås ock något. Af Sundwall hafve vi sedan ej hört. Ifrån Kikala väntar jag svar af Länsmannen, som var här inne. — Få nu se, när Hist. Professions saken hinner afgöras. Philos. Adjuncten Bonsdorff gör sig mycken apparence om Bibl. syslan: hans bror lär väl ock bevaka hans sak. Han yttrade lust, at tillika behålla Philos. adjuncturen: men jag försäkrade honom, at vi af alla krafter skole arbeta deremot. — Sedan Fausts lefverne hörts vara förbudet, tittade ock jag på et Ex. deraf: det är en gemen bok i flere afseenden! — Hällströms introduction skedde i Thorsdags: därtil hade vår Rector utfärdat et högst uselt program. — Hafva nu ej Upsalienses distinguerat sig, under Kungens därvaro, i nit och artighet? Åtskillige tro, att Gr. Fersen ej brått lærer återkomma; och han lærer af dem ej saknas! — Vi hälle nu ifrigt på med Cand. Examina och Praesidier. — Lustigt var, att Kumo-Fisk-arrendet, som vi fruktade skulle falla, sedan bekant var gjordt, att kungsådran i Lammais borde öppnas, i stället steg til nästan 3 gånger högre än förut! Under är, om det folket ej bedraga sig i sin uträkning? Åtminstone lär laxpriset i orten stiga. En capit. Lebell, Lieut. Morén etc. fastnade för högsta budet. — Bränvins priset har fortfarit at hålla sig vid 15 å 16 dl. kannan; fast allmänt klagas öfver

sådes-brist; så at våra räntor och tionde här å orten ej går allestädes ut. — Om 4:de Bandets XI [?] Häfte af Silfverstolpes Journal, med något följ. utkommit; så var god och tag dem med til Åbo. Item det utkomna stycket af Svenska Acads. nyaste Handl:r (el. om Svenska Orthographien). —

Åter blef jag hindrad, at sluta och afsända detta bref d. 23. Nu sänder jag det af, i dag d. 26. Imedlertid har här intet märkligt nytt händt. Ferling får en Concert i söndag. — En besynnerl. man reste här igenom, som sade sig vara Baron och Holstenare, (Roll eller Derolles, Ni fallor): han drögde här 8 dar; var kunnig i Franska och Tyska vitterheten, talte väl; hade sin Fru (kanske maitresse?) med sig, och reste til Ryssland. Någre säga, at han är en Finance-speculante, varit under Riksdagen som snarast i Norrköping etc. Må väl, och hälsa alla vänner!

P. S. Tack för brefvet af d. 20:de. Det innelyckta afsände jag straxt.

ödmj. t:re

H. G. P.

Till Kanslersgillet

Åbo den 11 Febr. 1802.

Högvälborne Herr Grefve, Svea Rikes Drotset, Academie Canzler, Riddare och Commendeur af Kongl. M:sts Orden.

Högvälborne Herrar Grefvar, Rikets Herrar, Academie Canzlerer, samt Riddare och Commendeurer af Kongl. M:sts Orden samt det Höglofliga Canzlers-Gillet.

Det nådiga och ynnestfulla förtroende, hvarmed Edre Excellencer och det Höglofliga Canzlers-Gillet täckts hedra mig, i det jag blifvit befalld at vara Canzlers-Gillet's correspondent, bör af mig med djup vördnad och beredvillig lydnad erkännas. Så mycket min ringa förmåga vid tiltagande år, och en af flera göromål uptagen tid, någonsin tillåta, skall jag bemöda mig at fullgöra de plikter som det Höglofliga Canzlers-Gillet täckes mig ålägga, och vill med nöje söka at tjena fäderneslandet, i ett så angeläget ämne, med den kunskap

och erfarenhet jag kunnat förvärfva mig under en flerårig befattning med undervisnings-värket, och den upmärksamhet som jag budit till att derpå använda.

Med djup vördnad framhärdar

Edre Excellencers
och det Höglöfliga Canzlers-Gillet

allerödmjukaste tjenare

Henr. Gabr. Porthan.

Till D. Evers.

Ämnadt att afgå till Theol Prof. D. Evers i Dorpat, men quarstannat här af okänd anledning. [Påtagl. anteckning av Tengström].

Åbo d. 21 Sept. 1802.

Högvärdige Herr Doctor och Professor.

Genom Herr Pastor Carlbloms i Nuckö benägna åtgärd, hade jag för några dagar sedan det nöjet, at jämte hans skrifvelse af d. 9 sidstl. augusti, st. v. erhålla et paket, hvori de vid det nyl. inrättade Kejs. Universitetet i Dorpat derintils utkomna tryckta monumenta literaria voro inlagde, och för hvilken oss mycket angenäma skänk han berättade at vi voro i synnerhet Herr Doctors och Professors ynnest förbundne. Nu såsom et godt tillfälle yppas med Herr Lithander, (hvilken såsom Studerande vid vår Academie varit inskrefven, men sedan han öfvergedt sit första upsåt at slå sig til Handeln, förnämligast sysselsatt sig med Musiken, hvori han förvärfvat sig vacker färdighet, och nu ärnar besöka det nya i hans födslebygd inrättade Lärosätet), at för en sådan benägenhet betyga min högaktningfulla erkänsla, och ytterligare fortsätta den gemenskap som emellan bägge dessa så långt mot Norden och Östern belägna Universiteter, så lyckeligen tagit sin början; så försäkrar jag härmedelst, på egne och

mine ämbetsbröders vägnar, at vi med all flit och åhoga skole söka at densamma underhålla: hvilket så mycket lättare kan ske, som emellan åtskillige våre sjöstäder, häldst de nyländske, (såsom Helsingfors och Ekenäs), samt Reval, är en beständig handels-sjöfart. I sidstnämde Stad äger jag en pålitelig vänn och Landsmann, Herr Pastor Böning, (vid Svenska Församlingen derstädes), som icke underlåter at framskaffa alla de litterera saker som til elr ifrån endera Academien til den andra försändas. Det lände oss ej heller til ringa fägnad, at genom Herr Pastor Carlblom, som här studerat, förnimma, det vi uti Herr Doctoren och Professoren, såsom född i Carlsrona, äge en värdig och hederlig Landsman, af hvilkens ynnest vi så mycket säkrare kunne hoppas vännskap och beredvilligt biträde.

Såsom af bilagde Kungörelse kan ses, hafva åtskillige denna Academies lärare, af de där anförde orsaker, trodt sig föränlatne, at med nästa års början utgifva en Lär-Tidning, för vår allmänhets behof och til dess tjenst. Derutinnan önske vi högeligen, at kunna göra jämväl de bemödanden bekante, som til litteraturens och kunskapernes befrämjande i det vidlöftige Ryska Riket förehafvas. Underrättelser ifrån Academien i Dorpat blifva oss fördenskull ganska kärkomne. Vi hafve correspondenter i St. Petersburg, och jemväl i Moskau (ehuru ej så tjenstvillige som vi gerna önskade). De bästa Lärda Journaler ifr det södrare Europa hafve vi tillgång till, och på en och annan ort correspondenter. Om hvad i den Literäre vägen i Sverige sker, fattas oss ej kunskap. Vi få nu se, om vår allmänhet, som begynt blifva nog sömning, vill vederbörligen biträda oss och hjälpa at underhålla vår anstalt.

Såsom vid vår Academie Rectors-Ämbetet (svarande mot Pro-Rectoratet vid de Tyske Universiteterna), endast en gång om året ombytes, och Prælections-förteckningen tryckes blott hvarje höst (til Octob. månads början), så kan jag nu ej meddela den nyaste, hvilken som bäst är under Tryckpressen; jag skall göra det vid nästa tillfälle, och sänder imedlertid, för at visa h:ka lärare här äro, den som i förl. år utgafs. Herr Doctoren känner Läsnings-sättet vid de Svenska Academierna: föreläsningarna äro ej så trägna som vid de Tyska, utan kommer mycket an på de Studerandes egen flit at läsa goda böcker. I den tryckta Catalogen pläga de private föreläsningarna sällan uptagas; likasom lärarena ej heller äro pliktige at för dem göra redo, såsom det sker med de publika Lectionerna. Många Lärare hålla likväl 2 elr 3 slike privata Lectioner, jämväl vid vår Academie.

Et Dagblad utkommer här i Staden, 2 gånger i veckan, under namn af Åbo-Tidning, som nu redigeras af Profess. Franzén. Dessutom är här et Hushålln-Sällskap, til Finska Oeconomiens uphjelpande

inrättadt, som mycket vunnit vår Allmänhets, och jämväl Regeringens, bifall. För at underrätta sina talrika frånvarande Medlemmar om sina göromål, utgifver det, förutan andre skrifter til allmänhetens tjänst, (en del ock på Finska, för den Finska allmogens skull), en Dagbok; hvaraf jag, för ro skull, bilägger et Exemplar, för at om detta Sällskap gifva något begrep.

Enligt plägseden vid de Svenska Academierna, anställas ock hos oss, merendels hvart tredje år, Magister-Promotioner. Af bilagde tryckta Gratulations-skrifter, vid de 2:ne sednaste (h:ka skrifter för sit poetiska värde förtjena attention) får man begrep om de många disputationer, (bättre och sämre) som de nye Magistrarne försvarat och på trycket bekostat, en del ock sjelfve författat. Skulle deribland någre framdeles åstundas, så vill jag ock derom draga försorg. Jag har bibehållit den g:la seden, at i stället för den första Disputationen låta ungdomen försvara suiter af Historiska arbeten, som jag sedan, (med utslutande af de particuliere titelbladen och dervid bifogade Theses) utgifver på en gång til samlares tjänst. Af sådan beskaffenhet är bilagde arbete, hvaraf jag sänder 2 Exemplar, det ena til Herrarnes Universitets Bibliothek (men då bör von Celses Bok, hvartil det är et Supplement, bindas framföre; af hken bok exemplar ifr Stockholm kan fås: jag har nu ej något til hands) och det andra til Herr Doctorens och Professorens tjänst: som något deri förekommer jämväl äldre Lifländska Historien rörande, så torde älskare af slika saker vilja äga detta lilla arbete, då gerna del deraf skall gifvas. — I fall Herr Lithandar har tillfälle at taga med sig et paket till, så skall jag deri innesluta några flera af våre disputationer, som jag råkar hafva til hands: ty H:r Lithanders resa var mig så oförmodlig, at jag helt nyligen derom erhöill kunskap.

Ibland andre ämnen hvarmed jag sysselsatt mig, är utarbetandet af en Grammatica och et Lexicon öfver det Finska språket. Til den ändan har jag ock förskaffat mig kunskap om den dermed beslägtade Estniska Dialecten, och är försedd med flere dithörande hjelpredor, (såsom H:r Hapels Grammatica och Vocabularium); men i denna samling fattas mig *Stahlis Introductio in linguam aethonicam*, utkommen (om jag rätt mins) i Dorpat, 1635 eller så vid pass. Denna bok ville jag gärna äga, och betalar den långt öfver dess värde, om jag kan den erhålla. Om någon ägare deraf ville genom utbyte mot någon annan, i vårt land tillgängelig bok, densamma aflåta; är jag ock til et sådant byte beredvillig.

Herr Pastor Carlblom nämner, at Herrarne i Dorpat önskade få en Copia af Ritningen öfver vårt nya under byggnad varande Academie-Hus. Sådant som Architecten Gjörwell (son till vår bekante Literator) författat densamma, med alla sina tilhöriga partier, utgör den et helt

Band. Men Grund- el Planritningen til bägge våningarne, Genomskärningen, och Facaden, utgöra blott några blad; och endast om dem lärer vara fråga. Enligt vår begäran, blir denna byggnad ej *prächtig* (det medgaf ej vår fond), utan är endast på nödiga behof, bequämlighet och snygghet afseende gjordt. Under-Architecten Bassi, (Italienare til Nation, men upfostrad i Sverige, äfvensom han på Svenska Målare- och Bildthuggare-Academiens anstalt och med dess understöd, sedermera perfectionerat sig i sin konst i Rom) som här har uppsigt öfver byggnaden, kan twifvelsutän, om så åstundas, göra af b:te Ritning en sådan Copia som är pålitelig.

Af vår utgifvande Literatur-Tidning, skall jag vid tillfälle framdeles sända Exemplar: jämväl, om så åstundas, af den så kallade Åbo-Tidning (egentel et Intelligents-Blad för Staden, men hvori hvarjehanda andra saker derjämte inflyta). Finska Hushållnings-Sällskapets Handlingar, som i Höst skola utkomma, samt om så åstundas dess Stadgar, kan jag ock framdeles meddela.

I fall Herrarne ej hafva i Stockholm någon pålitelig Commissio-nair, och derifrån, el ifrån Upsala, någre literaria åstundas; så åtager jag mig at ock derom, i fall så begäres, draga försorg.

Med fullkoml. högaktning har jag äran at framhärda

Högvördige Herr Doctoren och Professorens

ödmjuka tjenare

Henr. Gabr. Porthan.

441.
Nu wille we ymbe Europe land gemære recen, swa mycel swa we hid
forne willow. From thare ea Danais west oðr Rhin þa sea, (so wylde
of þam George the man Alpis gæt, & wylde thonne norðwylde
on this gæfeged eorn the þal land þutan ymblyth the man Bryt-
tannia had) & est fyllt oðr Donaa þa ea, (þare dywylme is
neah thare ea Alines, & is flikþan. east yrende wylde northan
Creca lande ut on thone Wendel fæ), & north on thone gæfeged
the man ~~þam~~ Ewen fæ had: binnan þam syndon manes a
theoda, ac hit man had call Germania. ^{westward} thonne wylde northan Donaa
dywylme & be eafan þine, syndon Eastfrancan. and be fyllan þim
syndon Swagas, on oðre heafde thare ea Donaa. and be eafan
northan him & be eafan, syndon Mæth-ware, se dal the man
Regnes burh had. and wylde be eafan him syndon Reme, and
aþ north syndon Thyringas. and be northan him syndon Gryfan.
~~the be fyllt~~

and be westan eald Seaxum is aþfe mutha thare ea, & Grys-
land. and thanon west north is þal land the man angle gæt, &
wylde, & ~~þam~~ ^{þam} ~~þam~~ ^{þam} dal Dena. and be northan him is ap-
rede. and eaf north wylde, the man Afdian gæt. and be eafan
him is wineda land, the man gæt-Sysyle. and eaf fyllt ofer
þam dal Maroaro.

and hi Maroaro gabbath be westan him Thyringas & Mæth-
was, & Mæthware heafde. & be fyllan him on oðre heafde
Donaa thare ea, is þal land Carendre, fyllt oðr the beorgas
the man Alpis gæt. To þem ilcan beorgum litgath Mæth-
wara land gemære, & swifa. and thonne be eafan Carendran
lande, beþeondan þam westenne, is fulgara land. and be
eafan þam, is Creca land. and be eafan Maroaro lande, is

Wisle land. and be castan thaim find Dacia, tha the i² wa
ron Gotten. Me northan castan Maroara fyndon Dalamen-
jan. and be castan Dalamenjan, fyndon Horidhi. and be
northan Dalamenjan, fyndon Turpe, & be westan him fin
don Lyfele.

Me northan Horidhi is Magghaland, & be northan mag-
ghaland is Hermende oth tha Georgas Riffin.

and be westan full denum, is tha's gasceges earm the
lith ymbutan thait land Britannia. and be northan him
ist tha's fa's earme the man had Off fa. and be castan
him & be northan him, fyndon north den, agther ge on
thaim maran landum, ge on thaim islandum. and be castan
him fyndon asfede; & be fulgan him is alfe mitga the
re ca, & cald Searna sum dal.

North den habbath be him northan, thone ilcan fa's earm
the man fa had Off, and be castan him fyndon
offi tha leode; & asfede be fulgan.

Offi habbath be northan him thone ilcan fa's earm, & wa
nedas & Murgendas. and be fulgan him fyndon Hufel dan.

Murgendan habbath thone ylcen fa's earm be westan
him, & Sweon be northan. and be castan him find Sermen
and & be fulgan him Turpe.

Sweon habbath be fulgan him thone fa's earm Offi; & be
castan him Hermende; & be northan him ofer tha westenne is
Owen land; & be westan northan him fyndon Seride-finnas,
& be westan Northmenn.

4
Oððhære sæde his hlaforde Alfrede Kyninge, thæt he ealra North-
manna northmest bude. He wæst, thæt he bude on tham lande
northweardum mid þa west sæ. He sæde thæt, thæt thæt land
syt swyðe north thænon. ⁊ he syl is call weste, buton on feorum
storum. siðð mælum wiciath ginnas, on huntath on wintra,
& on sumera on fiscolpe be thære sæ.

He sæde thæt he ad sumum cyre wold sandian hu lange
thæt land north righte lage, oððhe swiððer anig man be nor-
than tham westere bude. Tha for he northrighte be tham lande;
⁊ let him ealne weg thæt weste lind on thæt fleorbord, & thæt
mid sæ on bær-bord. þæt he wæs, tha wæs he swa feor north, swa
swa swað huntan fyrðest fardath. Tha for he, thæt gyt north
ryhte, swa þæt swa he mihte on tham oðrum thrim dagum ge-
segliaþ. Tha beah thæt land thæt easte ryhte, oððhe sið þæt in
on thæt land; he ryhte swiððer. buton he wiste, thæt he thæt bid
westan windes, oððhe swone northan, & seglede thænon east be
lande, swa swa he mihte on feower dagum geseglian. Tha secolde
he thæt biden ryhte, northan windes; ~~þæt he~~ forþan thæt land
beah thæt ~~fyrðest~~ ^{subpente}, oððhe sið þæt in on thæt land; he ryhte swiððer.
Tha seglede he thænon northrighte be lande, swa swa he mihte on sið
dagum geseglian. Tha lag thæt an mycel ea up in on thæt land.
Tha cyðð he up in on thæt ea; for thæt he ne dohton forþ be
thære ea seglian, for unfrigte; for thæt thæt land wæs call ge-
bon on oððre healfe thære eas. He mette he ar nan gebund
land, syððþan he fram hys agnum hame for. ac hem wæs
ealne weg weste land on thæt fleorbord, butan fifteoran & segetoran.

411
119
112
I hreowan: & spæd wæron ealle Giinnas. and þim wæs a wif þa
þæt bæc-bord. & þa Meornas hæfdon swiðge well gebun hyra land
ac hi ne dorstun spær on eorþan. ac þara þerfenna land wæs
call weste. butan þæs guntan gewitodon, oððe þe fiscofas, oððe
þe fægeleras.

þæt þrealla him fædon þa Meornas, ægðer ge of hyra æg-
nam lande, ge of þam lande þe ymb hyf eorþan wearan. ac he neft
hwæl thæs folces wæs; for þam he frot sylf ne gefeah. þa
Giinnas, him thurhte, & þa Meornas, þarafor neah an getpeode
swiðost he for thyder, to eacan þæs landes fæamunge, for
þam þæt thær-wælum; for þam hi gabbeath, swiðe adel-
ban on hyra eorþum. þa toh hy eorþum brodon
fume þam eorþinge. and hyra hyd biððe swiðe god to fæam-
ungum. se hwæl biððe micle lassa thære oððe thwælas; ne
biððe he lengra thære swifan eorþa lange. ac on his eorþum
lande is se besta hwæl-guntath; þa beoð eacra & geower-
sigeas eorþa lange; & þa mæstas swiðe eorþa lange. þara he
fæde þæt he swifan sum ofþroge etc etc.

1. Noden (m), där oden --- uti Holstein, Slesum
Herr. Gorfes (nad fler) synes gora, förekomma, faldy
vill i stället för synes.

Öf fluted af samma nod, efter oden --- juia
bekanta polig, tillägges: Och om Ptolemai indy-
ganda / Geogr. 2. 11 C. 11) ad Sarmatiae bodde (i hand tid,
Slesum et lited af foga bekanta foek) norr om Elben,
fröjensar något förbrunde; ja gäller detta ybrande
äminstone icke om den siden tid de (i 4te seclad)
gode sin bekanta utfärd til England, och där deras
gränser sträckte sig til Thüringen och ald anda til
Rheinflommen. — Detta de Engelke Sachsen for-
na Gædernes land, heter och hos Ptole (Hist. Geog-
raf. Gentis Anglor. 2. 1 C. 15) "regio quæ nunc antiquo-
rum Saxonum cognominatur."

2. Vid nob. (r) tillägges i fluted, efter oden ---
nutarande Schleswig: Huruvida Ptolemai utläd-
telse / a. b. / "insum vero peninsulam (nam Cimbri-
cam), supra Saxonas, tendit Angulones" må kun-
na til länkas, länkas jag dock; Slesum och
stad i Anonymi vita Ludovici III (hos Palkos-
us, Annal. et Historia Francor. Scriptores 11 cod-
icæ, Franco. 1594, 4to p. 364) berättas, "cum
Epidorum fluvium transisset / nam de Kaj-

faren undergifne Sackfiske af Obolitiska hä-
rnarne), de venereal in coram Normannorum (S.
2. Karfarnes), in coram ruzij vocabulum
est finlandi.

3. I roten (z), efter orden --- benämnde fred (uti
mequid och Mittel-Mark), tilläggas: och
Witichind (Annal. 2. 1 p. 679) (hos Meibom
Res. Germanicar. 1. 1) berättar om K. Henric 15 krigs-
tag emot dem, framunder och deras stad Bren-
haburg (kejsarveloban Marsdenburg?) blef in-
tagen.

4. I roten (y), efter orden --- offer eller fyd-
och om Habelerne, tilläggas: I Kais. Ludvig
den Femmes lidtar 369, gjorde forberne i för-
bindelse med huelerne, Normerne och andre
närliggande Wender, et infall i Thuringen.

5. I roten (h), efter orden --- och i en del af
Kaupfild? tilläggas: Om Herzog Ottos och dess
forst K. Henric 11 krig emot dem talas Witi-
chind anf. s. p. 674, 675 och 679; hvarvest han be-
rättar, et Konungen, sedan han öfvervunnit dem
och intagit deras stad Grona, vidare med sin
här framryckte till Mag i Thürmen. Han kal-
lar detta folk Dalmanci, och deras land ha-
lamantia; hvar emot Dilmur (Chron. 2. 11) ka-

gen. i orten af Lyfkarne, kallades Balemine,
men på latiniska heter Gomaci.

6. I samma not, efter orden --- af det efter-
följande tydeligt, tilläggas: För öfrigt vägar jag
ingalunda påstå, att Kongens kunskap om de för-
skilde Wendische folkslagens och ländernes läge,
var nog redig eller pålitelig.

7. I noten (kkk), efter orden --- en stor ödemark som
hilde påskänkt landskap pån bränge, tilläggas: I
berättelsen om Norske Kongen Sverre Sigurdssons be-
svärda tag pån Wermeland till Frondheim, ge-
nom Salarne och en del af värd Norrland (hos Peder
Clausson, Norske Kongen Chronica / 1504), omtalas ä-
nnu mot slutet af 117 ferdet, de ofantliga och obe-
rädda skogar som lägo emellan Salarne | Fornber-
gene | och Gambeland.

8. I noten (g*), efter orden --- Ward trone Husefon
(hos Wielken i de ringaste om Kvænernes förekom-
mer, tilläggas: äfven som ^{nägg} Norrmännernes utgled-
ningar öfver om ffällen (dessa för öther skände) berätt-
tar etc

9. I noten (uuuu), utstrykas efter Peder Clausson ---
nemun ordet Undal (af undalini); af i stället för af den
ytrefle, skrifves: var ännu i zans tid; samt kan idkas
förändras till kunde idkas.

ANMÄRKNINGAR.

FÖRTECKNING ÖVER BREVEN, SAMT UPPGIFT OM VAR
RESP. ORIGINALBREV F. N. UPPBEVARAS.

REGISTER.

Anmärkningar.*)

1). Sedan jag genom professor M. G. Schybergson fått kunskap om att i Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademins arkiv skulle finnas ett antal originalbrev från H. G. Porthan till akademins direktörer och sekreterare, vände jag mig till akademins bibliotekarie fröken Sigrid Leijonhufvud med anhållan om hennes biträde för erhållande av kopior av nämnda brev. Vålvilligt ombestyrde hon även kopiorna sommaren 1909. Till vilka personer resp. brev voro adresserade har jag senare, även med biträde av fröken Leijonhufvud, lyckats klargöra.

2). På Historiska sällskapets möte den 24 mars 1892 meddelade doktor Aug. Hjelt en promemoria, som i avskrift förvarades i Kuopio lycei bibliotek och var försedd med anteckningen: „Prof. och R. P—ns bref till L. Al.“ Då brevet med all sannolikhet var författat av H. G. Porthan, publicerade dr Hjelt det i Historiallinen arkisto XII, pagina 450—452, Helsingfors 1892. Brevet har avtryckts av mig med ingen annan förändring, än att jag ändrat orden *som man smidt* till *sammansmidt*, såsom sammanhanget klarligen det fordrar (se pag. 70, rad 12). Det var min avsikt att få mitt avtryck kollationerat med kopian i Kuopio; men då jag i sådant syfte sände ett korrekturavdrag till vederbörande, erhöll jag av lyceirektor K. O. G. Hannikainen det besked, att ifrågavarande promemoria icke kunde återfinnas. — Till vem promemorian var ställd har jag icke med säkerhet kunnat avgöra. Om jag stannat vid antagandet, att Porthan sänt den till sin anförfant P. J. Alopæus, som blev lektor i Borgå 1798, så beror det på att han faktiskt korresponderade med denne även i historiska spörsmål, med hans far Magnus Jakob — som för resten redan 1794 utnämnts till domprost — blott i saker rörande dennes Borgå gymnasii historia, och i annan ton. Magnus Alopæus, som var matematiker och först 1804 blev lektor, torde här icke komma i fråga. — Likaså är det icke görligt att med bestämdhet avgöra, från vilket år promemorian härstammar. Antagligen tillkom den dock under eller en tid efter det Porthan sysslade med konung Alfreds geografiska beskrivning. Den skulle

---

*) Anmärkningarnas nummerföljd återfinnes i andra kolumnen av „Alfabetiskt ordnad förteckning över de i samlingen ingående breven . . .“ pagina 103—104 i denna publikation.

sålunda ha kunnat tillkomma även före 1798; ty ovanskriften *till L*(ektor) *Al*(opæus) kan ha gjorts långt senare, på en tid, då P. J. Alopæus egde denna titel, om han dåmera ens var i livet.

Huru en kopia hamnat i Kuopio lycei bibliotek är ej gott att säga: bland de alopæiska pappren finnes den ej, såsom pastor Ad. Neovius meddelat mig. Professor M. G. Schybergson har för mig uttalat den förmodan, att kopian i tiden tagits av P. J. Alopæi kollega i Borgå, lektor S. W. Heurlin, vars efterlämnade papper förvaras i nämnda bibliotek. Då brevet är ett av de märkligaste som härflutit från Porthans penna, vore det intressant, om dessa frågor kunde tillfredsställande utredas.

3). I företalet till den av mig år 1898 utgivna första tomen „Bref från Henrik Gabriel Porthan till samtida“ uttalade jag mitt beklagande över att jag icke kunnat överkomma det av G. Rein omtalade brevet till lektorskan Alopæus, i vilket han uttalade sin sorg över sin fästmörs bortgång. Lyckligtvis hade detta brev — på sitt sätt det intressantaste, som Porthan någonsin skrev — icke gått förlorat. Sommaren 1906 presenterades det för mig av dess d. v. egare, bokhandlaren Alvar Lindgren här, vilken uppgav, att det i tiden funnits bland andra gamla papper på en vind. Refererande detta på bestyrelsens sammanträde den 20 september 1906, föreslog jag, att detta och andra Porthanska brev, vilka uppdagats sedan Litteratursällskapet utgav förra delen av Brev från H. G. Porthan till samtida, skulle av sällskapet publiceras. På sammanträdet den 18 oktober 1906 godkändes förslaget, och det nu i fråga varande brevet gav sålunda upphov till den nu utkommande brevsamlingen. — Brevet till Ulrika Alopæus utlånades av mig till professor Schybergson, som 1907 påbörjade tryckningen av sin levnadsteckning över Porthan, förra delen, och där, pagina 18—22, avtryckte det, något moderniserat. — Numera har det märkeliga brevet genom köp övergått i doktor Ernst Knapes ego. —

4). På bestyrelsens sammanträde den 17 februari 1910 gjorde professor M. G. Schybergson ett meddelande om 6 av honom uti den Porthan-Tengströmska samlingen i universitetsbiblioteket upptäckta brev från Porthan till assessor J. G. Bergman, vilka han delvis refererade. Se Förhandlingar och uppsatser 24, pag. XL—XII, där dock flere korrekturfel vad dateringen vidkommer förekomma. Obs. även, att det *tredje* brevet är utan datering av Porthans hand, icke av den $21/7$ 1791 eller $21/6$ såsom Schybergson uppger, och att det påtagligen är skrivet efter den 21 juli, då han författade det av Schybergson citerade brevet till Calonius; ty i brevet till Calonius skriver Porthan bl. a.: „Jag vet ej, vart jag förlagt Brors promemoria om den boken Bror vill låna . . . . Jag skrev därom *sist* till assessor Bergman“, och i brevet av den 19 juli till Bergman hade Porthan bl. a. skrivit: „Hälsa prof. Calonius och säg i: o att jag ej finner igen hans nota på den boken han härifr begärte“. Det framgår även av

annat, att det tredje brevet är skrivet de sista dagarna av juli eller möjligtvis 1 eller 2 augusti, ty bl. a. heter det där, att „kungen väntas hem oförtövat“, och denna hemkomst från Aachen skedde ock den 3 augusti, såsom Adlerbeth anger i sina „Historiska anteckningar“. — Schybergsons utredning av att de 6 breven äro ställda till J. G. Bergman är eljest fullt bindande.

5). De båda här meddelade breven till A. N. Clewberg-Edelcrantz erhöj jag i avskrifter av doktor Jenny av Forselles, som delvis hade utnyttjat dem i „A. N. Clewberg-Edelcrantz och hans omgifning“, Helsingfors 1903. Korrekturen ha välvilligt granskats efter originalen av doktor R. Geete.

6). Även angående detta brev gjordes ett meddelande inför Svenska litteratursällskapets bestyrelse den 17 februari 1910 av professor M. G. Schybergson.

7). Originalen till detta oavslutade, odaterade och icke undertecknade brev har jag funnit bland diverse andra brev från och till Porthan i den Porthan-Tengströmska kollektionen i vårt universitetsbibliotek. Att det är från Porthan, visar innehållet och handstilen otvetydigt. Att det är skrivet i juni 1780 synes framgå av innehållet på flere ställen. Svårare har det varit att upptäcka adressaten. Att jag stannat vid Porthans frände Elias Granroth beror på många omständigheter. Tonen är intim. Adressaten var prästman. Porthan hade sänt adressaten några disputationer, och han egde, såsom M. G. Schybergson ådagalagt i Svenska litteratursällskapets Förhandlingar och uppsatser 22, pag. LXXII—LXXIII, just med denne prästman litterära relationer. Böckerna hade han sänt med en student Forshäll, som var hemma från Nykarleby, där Granroth sen 1777 var kaplan. Och någon annan prästman i Österbotten, som dessa tider stod i liknande förhållanden till Porthan, känner man ej. — Schybergson uppvisar även otvetydigt på nyssnämnda ställe, att det brev av den 4 april 1776, som jag publicerade i Brev till samtida 1898 under rubrik „till okänd“, var adresserat till denne Granroth, en omständighet, som även den bidragit till mina förmodanden, att nu i fråga varande brev varit avsett för honom, ehuru det av okänd anledning icke „fullkomnats“ och avsänts, likasom fallet tyckes ha varit med det brev, Porthan ärnat sända Granroth samtidigt med de honom tillställda disputationerna.

8). De fyra breven till J. Hisinger ställdes till min disposition av baron G. A. Gripenberg i anledning av den uppmaning, som Svenska litteratursällskapets bestyrelse i slutet av 1906 låtit ingå i några tidningar, att resp. innehavare av brev från Porthan skulle i och för kopiering ställa dem till sällskapets förfogande. Originalen tillhöra avlidne baron Edvard Hisingers sterbhus, vari baron Gripenberg är intressent, och kopierades av mig på Statsarkivet sistnämnda år.

9). De fyra här meddelade breven till Porthans kusin och mer än någon annan intime vän Per Jusleen fann jag i den Porthan-Tengströmska brevsamlingen i vårt universitetsbibliotek. Att bestämma, till vem de voro skrivna, var icke särdeles svårt, likasom de, ehuru saknande underskrift, efter någon granskning visade sig vara av Porthan. I dennes ego hade de åter hamnat påtagligen efter Per Jusleens död, då Jusleens hustru 1796 flyttade tillbaka till Åbo och där på många sätt omhuldades av sin frände Porthan.

10). Förut tryckt av Leinberg i „Handlingar rörande finska skolväsendets historia“, andra samlingen, Jyväskylä 1887, pag. 6—7.

11). Att brevet är ställt till Lindblom framgår av Porthans eget uttalande i P. s. till det brev han avsändningsdagen, den 24 december 1788, skrev till G. J. Adlerbeth (se pag. 23 här framföre).

12). Förekomsten av detta brev torde först ha påpekats för mig av professor M. G. Schybergson, som angående även det gjorde ett meddelande inför Svenska litt:sällskapets bestyrelse den 17 februari 1910. Oavslutat, synes det ha utgjort en första redaktion till det till Nyerup den 27 augusti 1801, således 11 månader senare, skrivna brev, som av mig trycktes 1898 (pag. 257 ff.). Olikheterna i de båda redaktionerna äro intressanta att observera, särskilt tillägget i brevet av 1801 om engelsmännens våldsamheter, som hämmat segelfarten i Östersjön (obs. sjöslaget på Köpenhamns redd den 2 april 1801). Orsakerna till att Porthan icke avslutade och avsände det den 22 september 1800 påbörjade brevet till Nyerup kan jag lika litet som Schybergson uppdaga. Jag anser dock möjligt att det var icke endast „trötthet eller brist på tid“, som gjorde Porthan så trög i brevskrivning, likasom i annan litterär verksamhet, som han faktiskt var året närmast efter det korrespondensen med Calonius upphört, våren 1800. Utan tvivel lade sig Calonii oerhörda kränkningar ännu tyngre på Porthans sinne, än samtliga hans biografier hittills det uttalat, nedsättande hans arbetskraft och lust till initiativ. Jag fäster uppmärksamheten vid att konflikten emellan de gamla vännerna icke är nog skarpt belyst genom deras av min far utgivna korrespondens. Endast den, som varit i tillfälle att läsa de av hänsyn utelämnade partierna kan förstå, att de ohemula beskyllningarna måste ha verkat formligen förlamande på Porthan.

13). Att detta brev var ställt till baron Malte Ramel har meddelats mig av fröken Sigrid Leijonhufvud, som hänvisar till akademins protokoll för den 11 mars 1788. Ramel var då akademins president. När brevet trycktes, antog jag, att det, likasom skrivelsen av den 23 juli 1784, var ställt till Fredrik Sparre, varför ett fel insmugit sig i min publikation.

14). Ehuru den egentligen icke är ett brev, har jag dock i samlingen medtagit denna lilla karakteristiska rekommendationsskrivelse, som ställts till mitt förfogande av professor K. Grotenfelt.

15). Också denna skrivelse är icke ett brev i egentlig mening, men har dock för fullständighetens skull icke ansetts böra utelämnas av mig. Närmare notiser därom lämnar professor M. G. Schybergson i Finsk tidskrifts aprilhäfte 1895, där meddelandet även trycktes.

16). Om tillvaron av detta brev underrättas jag den 26 juni 1909 av fröken S. Leijonhufvud. Originalen tillhör överste W. Leuhusen på Börstorp, Mariefred, i Sverige. Avskriften är tagen och välvilligt ställd till mitt förfogande i augusti 1910 av egarens måg, kapten E. B:son Lilliehöök. — Brevet är icke ställt till Åbo akademis d. v. kansler, baron *Karl* Sparre, såsom Schybergson uppger i andra delen av sin Porthanbiografi, pagina 337, noten, utan till dennes bror *Fredrik*, som var kronprinsens guvernör och väl därför antogs ha intresse för det „utkast till föreläsningar angående informationsvetenskapen“, som Porthan sände till Sparre samtidigt som brevet.

17). De 14 i denna samling tryckta innehållsdigra breven från Porthan till Jakob Tengström bilda nog huvudstommen till den nu framträdande tomen av Porthanica. Samtliga förvaras de i den Porthan-Tengströmska brevkollektionen i vårt universitetsbibliotek och blevo tillgängliga för forskningen, när den Tengströmska depositionen öppnades år 1900. Skrivelsen av den 19 juli 1798 föreligger icke i handskrift, utan i form av ett tryckt cirkulär, som Porthan, universitetets d. v. rektor, sände till J. Tengström och väl talrika andra för universitetet intresserade personer. Endast de i min reproduktion kursiverade orden äro skrivna med Porthans hand, ehuru naturligtvis cirkuläret helt och hållet är av honom författat. Såsom utgående från rektorsämbetet, är skrivelsen kontrasierad av akademins sekreterare, Henrik Alanus.

18). Också alla fem brev till Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademins d. v. sekreterare, G. F. Tihleman, har jag erhållit del av genom fröken S. Leijonhufvuds välvilliga medverkan. De i brevet av den 25 januari 1798 omtalade „rättelserna och tilläggningarna“, vilkas avskrivning även ombestyrt av fröken Leijonhufvud, hade jag redan låtit uppsätta för att som tryckt bilaga låta medfölja brevet. Men då en pålitlig sättning och korrekturläsning visade sig så gott som omöjlig på grund af de ofta otydligt skrivna anglosachsiska orden, revs den färdiga satsen och beslöts att reproducera bilagan på kemigrafisk väg, sedan resp. blad i Stockholm fotograferats av Cederqvists grafiska anstalt.

**Alfabetiskt ordnad förteckning över de i samlingen ingående breven,
samt uppgift om var resp. originalbrev f. n. uppbevaras.**

Adressatens namn.	Anmärkning.	Brevets datum.	Pagina.	Var originalen till de här publicerade breven förvaras.
Adlerbeth, G. J.	1	22 februari 1788	19	Vitterhets-, historie- och anti- kvitetsakademins arkiv.
" "		24 december "	22	"
" "		26 maj 1789	23	"
" "		9 november "	25	"
" "		7 januari 1790	26	"
Alopæus, P. J. (?)	2	1799 (?)	69	? Se anmärkning 2.
Alopæus, Ulrika	3	28 april 1772	3	Medic. doktor Ernst Knape, Gamlakarleby.
Bergman, J. G.	4	15 juli 1791	27	Universitetsbiblioteket i H:fors.
" "		19 " "	29	"
" "		slutet av juli (?) "	31	"
" "		10 augusti 1791	33	"
" "		25 " "	35	"
" "		1 september "	38	"
Clewberg-Edelcrantz, A. N.	5	17 juli 1793	46	Kungl. biblioteket i Stockholm.
" "		15 maj 1797	48	"
Ewers, Lorenz	6	21 september 1802	91	Universitetsbiblioteket i H:fors.
Granroth, E. (?)	7	juni 1780 (?)	11	"
Hisinger, J.	8	30 juni 1774	6	Fagervik: Friherre Edv. Hisin- gers sterbhus.
" "		22 " 1776	7	"
" "		19 december "	8	"
" "		27 mars 1778	9	"

Jusleen, P.	9	14 mars 1793	41	Universitetsbiblioteket i H:fors.
" "		april " (?)	42	"
" "		6 maj "	43	"
" "		13 " "	45	"
Kanslersgillet	10	11 februari 1802	90	Riksarkivet i Stockholm.
Lindblom, G.	11	26 september 1788	20	Vitterhets-, historie- och anti-
		och P.s.24 dec. "		kvitetsakademins arkiv.
Nyerup, R.	12	22 september 1800	70	Universitetsbiblioteket i H:fors.
Ramel, M.	13	22 februari 1788	18	Vitterhets-, historie- och anti-
				kvitetsakademins arkiv.
Rein, C.	14	25 juni 1787	17	Professor Kustavi Grotenfelt,
				H:fors.
v. Rosenstein, Nils	15	troligtvis 1795	47	Univers.biblioteket i Uppsala.
Sparre, Fr.	16	23 juli 1784	16	Börstorp, Mariestad: Friherre
				Wilh. Leuhusen.
Tengström, J.	17	12 september 1779	9	Universitetsbiblioteket i H:fors.
" "		8 juli 1783	13	"
" "		19 " 1798	55	? Se anm. 17.
" "		16 " 1799	58	Universitetsbiblioteket i H:fors.
" "		13 augusti "	62	"
" "		23 " "	65	"
" "		27 " "	67	"
" "		17 september 1801	72	"
" "		5 oktober "	75	"
" "		12 " "	77	"
" "		19 " "	78	"
" "		2 november "	84	"
" "		9 " "	86	"
" "		23 " "	88	"
Tihleman, G. F.	18	7 september 1797	49	Vitterhets-, historie- och anti-
				kvitetsakademins arkiv.
" "		19 oktober "	50	"
" "		20 november "	51	"
" "		25 januari 1798	53	"
" "		19 juli "	54	"

**Kronologiskt ordnad förteckning över de åren 1898 (del 1) och 1912
(del 2) av Svenska litteratursällskapet i Finland utgivna breven
från H. G. Porthan till samtida.**

Var brevet skrevs.	År och datum.	Adressatens namn.	Del.	Pagina.
Åbo	6 oktober 1770	A. Chydenius	1	1
"	28 april 1772	Ulrika Alopæus	2	3
"	7 maj "	C. F. Mennander	1	4
"	30 juni 1774	J. Hisinger	2	6
"	9 augusti "	M. J. Alopæus	1	6
"	30 september "	C. C. Gjörwell d. ä.	1	8
"	4 april 1776	Antagligen E. Granroth. I sam- lingen benämnd „okänd“	1	10
"	22 juni "	J. Hisinger	2	7
"	19 december "	"	2	8
"	27 mars 1778	"	2	9
"	22 maj "	C. F. Mennander	1	11
"	23 april 1779	"	1	14
"	juni "	A. L. Schlözer	1	16
Göttingen	22 juli "	M. J. Alopæus	1	25
"	" "	Z. Cygnæus m. fl.	1	25
Dresden	12 september 1779	J. Tengström	2	9
Åbo	6 juni 1780	C. F. Mennander	1	29
"	16 " "	"	1	32
" (?)	juni (?) "	E. Granroth (?)	2	11
"	14 december "	C. F. Mennander	1	35
"	6 april 1781	"	1	36
"	7 december "	"	1	38
"	8 februari 1782	"	1	41

Åbo	15 mars	1782	C. F. Mennander	1	45
"	26 "	"	P. A. Europæus	1	48
"	5 april	"	C. F. Mennander	1	49
"	3 maj	"	"	1	51
"	24 "	"	"	1	53
"	1 oktober	"	"	1	58
"	29 "	"	"	1	60
"	29 november	"	"	1	62
"	20 december	"	"	1	64
"	3 april	1783	P. A. Europæus	1	66
"	17 "	"	C. F. Mennander	1	68
"	25 "	"	"	1	70
"	8 maj	"	"	1	74
"	6 juni	"	"	1	77
"	8 juli	"	J. Tengström	2	13
"	9 "	"	C. F. Mennander	1	80
"	12 september	"	"	1	81
"	10 oktober	"	"	1	84
"	4 november	"	"	1	87
"	18 "	"	C. F. Fredenheim	1	296
"	28 "	"	C. F. Mennander	1	91
"	5 december	"	"	1	94
"	26 "	"	"	1	96
"	16 april	1784	"	1	97
"	23 "	"	"	1	101
"	14 maj	"	"	1	103
"	23 juli	"	Fr. Sparre	2	16
"	24 "	"	C. F. Mennander	1	106
"	24 september	"	"	1	106
"	29 oktober	"	"	1	109
"	19 december	"	G. M. Sprengtporten	1	111
"	18 februari	1785	"	1	112
"	25 "	"	J. Hallenberg	1	113
"	" "	"	C. F. Mennander	1	114
"	1 april	"	"	1	116
"	29 "	"	J. Hallenberg	1	118
"	" "	"	C. F. Mennander	1	120
"	17 juni	"	"	1	122
"	15 september	"	J. Hallenberg	1	123
" (?)	december	"	G. M. Sprengtporten	1	126
"	24 mars	1786	"	1	127
"	25 juni	1787	C. Rein	2	17

Åbo	7 juli 1787	J. H. Lidén	1	129
"	18 januari 1788	P. F. Aurivillius	1	133
"	22 februari "	M. Ramel	2	18
"	" " "	G. J. Adlerbeth	2	19
"	28 mars "	G. C. Cederhjelm	1	133
"	11 april "	P. F. Aurivillius	1	137
"	10 juni "	"	1	138
"	13 " "	P. F. Suhm	1	139
"	20 " "	J. H. Lidén	1	140
Stockholm	4 augusti "	P. F. Aurivillius	1	146
"	25 " "	"	1	147
Åbo	26 sept. och 24 dec. 1788	G. Lindblom	2	20
"	24 december "	G. J. Adlerbeth	2	22
"	" " "	A. N. Clewberg	1	148
"	" " "	Nils v. Rosenstein	1	150
"	26 " "	J. H. Lidén	1	152
"	" februari 1789	"	1	158
"	27 " "	P. F. Aurivillius	1	162
"	26 maj "	"	1	163
"	" " "	G. J. Adlerbeth	2	23
"	9 november "	"	2	25
"	7 januari 1790	"	2	26
"	17 april "	P. F. Aurivillius	1	165
"	10 maj "	"	1	166
"	7 oktober "	"	1	168
"	11 " "	"	1	171
"	" " "	U. v. Troil	1	172
"	18 " "	P. F. Aurivillius	1	173
"	20 januari 1791	"	1	174
"	4 juli "	"	1	175
"	5 " "	E. Tulindberg	1	176
Stockholm	15 " "	J. G. Bergman	2	27
"	18 " "	P. F. Aurivillius	1	178
"	19 " "	J. G. Bergman	2	29
"	juli (?) "	"	2	31
Gevele	10 augusti "	"	2	33
Wästerås	25 " "	"	2	35
Stockholm	1 september "	"	2	38
Åbo	6 oktober "	J. H. Lidén	1	179
"	19 december "	P. F. Aurivillius	1	181
"	" " "	J. H. Lidén	1	182

Åbo	23 februari	1792	P. F. Aurivillius	1	183
"	29 mars	"	"	1	185
"	början av sept. (?)	"	"	1	233
"	20 september	"	"	1	185
"	27 "	"	N. v. Rosenstein	1	187
"	12 november	"	P. F. Aurivillius	1	190
"	22 januari	1793	J. H. Cygnæus	1	192
"	26 "	"	P. A. Europæus	1	194
"	1 februari	"	P. F. Aurivillius	1	196
"	14 mars	"	P. Jusleen	2	41
" (?)	april	" (?)	"	2	42
"	6 maj	"	"	2	43
"	13 "	"	"	2	45
"	17 juli	"	A. N. Clewberg-Edelcrantz	2	46
"	22 "	"	N. v. Rosenstein	1	197
"	15 december	"	P. A. Europæus	1	199
"	19 mars	1794	"	1	200
Stockholm	28 juli	1795	P. F. Aurivillius	1	201
"	17 augusti	"	C. C. Gjörwell d. ä.	1	202
Åbo (?)		1795 ?	N. v. Rosenstein	2	47
"	10 mars	1796	P. F. Aurivillius	1	203
"	5 april	"	P. J. Alopæus (?)	1	204
"	9 maj	"	N. v. Rosenstein	1	207
"	9 juni	"	P. F. Aurivillius	1	214
"	29 september	"	"	1	217
"	18 april	1797	Sigfred Porthan	1	218
"	2 maj	"	"	1	219
"	4 "	"	"	1	220
"	15 "	"	A. N. Clewberg-Edelcrantz	2	48
"	7 september	"	G. F. Tihleman	2	49
"	3 oktober	"	R. Nyerup	1	221
"	7 "	"	Okänd	1	222
"	19 "	"	G. F. Tihleman	2	50
"	20 november	"	"	2	51
"	25 januari	1798	"	2	53
"	13 mars	"	M. J. Alopæus (?)	1	223
"	19 juli	"	G. F. Tihleman	2	54
"	" "	"	J. Tengström	2	55
"	23 augusti	"	R. Nyerup	1	224
"	24 september	"	C. C. Gjörwell d. ä.	1	227
"	26 "	"	G. Sommelius	1	228
Stockholm	16 juli	1799	J. Tengström	2	58

Stockholm	26 juli	1799	P. J. Alopæus	1	229
"	13 augusti	"	J. Tengström	2	62
"	23 "	"	"	2	65
"	27 "	"	"	2	67
Åbo	30 september	"	C. C. Gjörwell d. ä.	1	232
"	3 oktober	"	P. F. Aurivillius	1	232
" (?)	1799 ?		P. J. Alopæus	2	69
"	25 januari	1800	P. A. Europæus	1	235
"	13 februari	"	P. F. Aurivillius	1	238
"	20 "	"	C. C. Gjörwell d. ä.	1	239
"	17 april	"	" d. y.	1	242
"	22 maj	"	J. Hallenberg	1	245
"	31 juli	"	"	1	246
"	11 augusti	"	P. F. Aurivillius	1	248
"	16 "	"	C. C. Gjörwell d. ä.	1	249
"	28 "	"	J. Hallenberg	1	252
"	22 september	"	R. Nyerup	2	70
"	10 november	"	J. Hallenberg	1	253
"	4 december	"	"	1	254
"	26 augusti	1801	C. C. Gjörwell d. ä.	1	255
"	27 "	"	R. Nyerup	1	257
"	12 september	"	P. A. Europæus	1	261
"	17 "	"	J. Tengström	2	72
"	5 oktober	"	"	2	75
"	12 "	"	"	2	77
"	19 "	"	"	2	78
"	2 november	"	"	2	84
"	9 "	"	"	2	86
"	23 "	"	"	2	88
"	14 januari	1802	N. v. Rosenstein	1	265
"	11 februari	"	Kanslersgillet	2	90
"	27 april	"	J. Hallenberg	1	267
"	10 juni	"	N. v. Rosenstein	1	268
"	29 juli	"	"	1	270
"	5 augusti	"	J. Hallenberg	1	271
"	11 "	"	C. C. Gjörwell d. ä.	1	273
Kumo	1 september	"	"	1	274
Åbo	6 "	"	"	1	275
"	21 "	"	L. Ewers	2	91
"	21 oktober	"	C. C. Gjörwell d. ä.	1	278
"	25 november	"	"	1	279
"	8 mars	1803	P. J. Alopæus (?)	1	281

Åbo	10 mars	1803	C. C. Gjörvell d. ä.	1	283
"	3 april	"	"	1	284
"	7 "	"	"	1	285
"	9 juni	"	S. Rosenhane d. y.	1	287
"	1 september	"	P. F. Aurivillius	1	288
"	5 "	"	J. Hallenberg	1	289
" (?)	september (?)	"	S. Rosenhane d. y.	1	290
"	17 oktober	"	"	1	290
"	27 "	"	"	1	291
"	1 december	"	"	1	292
"	3 januari	1804	P. F. Aurivillius	1	292
"	26 "	"	S. Rosenhane d. y.	1	293
"	2 februari	"	P. F. Aurivillius	1	294
"	1 mars	"	S. Rosenhane d. y.	1	295
"	14 "	"	Porthans testamente	1	299
" (diktat)	15 "	"	d:o, tillägg	1	301

Summa 204 brev till 40 skilda adressater nämligen till *Adlerbeth, G. J.* 5; *Alopæus, M. J.* 3 (?); *Alopæus, J. P.* 4 (?); *Alopæus, Utrika* 1; *Aurivillius, P. F.* 32; *Bergman, J. G.* 6; *Cederhjelms, C. C.* 1; *Chydenius, A.* 1; *Clewberg-Edelcrantz, A. N.* 3; *Cygnæus, J. H.* 1; *Cygnæus, Z.* 1; *Europæus, P. A.* 7; *Ewers, L.* 1; *Fredenheim, C. F.* 1; *Gjörvell, C. C. d. y.* 1; *Gjörvell, C. C. d. ä.* 15; *Granroth, E.* 2 (?); *Hallenberg, J.* 11; *Hisinger, J.* 4; *Justeen, P.* 4; *Kanslersgillet* 1; *Lidén, J. H.* 6; *Lindblom, G.* 1; *Mennander, C. F.* 38; *Nyerup, R.* 4; *Okänd* 1; *Porthan, S.* 3; *Ramel, M.* 1; *Rein, C.* 1; *Rosenhane d. y., S.* 7; *v. Rosenstein, N.* 8; *Schlözer, A. L.* 1; *Sommeliüs, G.* 1; *Sparre, Fr.* 1; *Sprengtporten, G. M.* 4; *Suhm, P. F.* 1; *Tengström, J.* 14; *Tihleman, G. F.* 5; *v. Troil, U.* 1; *Tulindberg, E.* 1; vartill kommer *Porthans testamente*.

Register.

[Siffrorna efter resp. artiklar hänvisa till de sidor uti denna publikation, på vilka namnen i fråga förekomma utskrivna eller tydligen åsyftade. En stjärna (*) före en artikel betecknar, att personen i fråga är en av Porthans adressater i denna samling, två stjärnor (**), att han är adressat i de båda av mig utgivna samlingarna «Brev från H. G. Porthan till samtida» (1898 och 1912), ett snett kors (×), att han är adressat endast i samlingen av 1898.]

Aachen, stad med hälsokällor. 28, 30, 32.

Aboa litterata, utg. 1719 av A. A. Stiernman. 14.

Acrel, gravör [?] i Stockholm. 10.

Adamus Bremensis, historisk författare på 1000-talet. 70.

* **Adlerbeth, Gudmund Jöran (Göran)**, f. 1751 † 1818, den bekante författaren. Kansliråd m. m.; var sekreterare i Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien 1786—1793. 19, 20, 22.

Adolf Fredrik, Sveriges konung 1751—1771. 35.

Afzelius, Anders Erik, f. 1779 † 1850. Stud. i Åbo 1795, utgav 1798 under Porthans presidium „De poesi gentium septentrionalium antiquissima“; slutl. juris professor i Åbo; förvist av politiska orsaker. 70, 71.

Ahlgren, på förslag till borgmästare. 72.

Ahlman, Gabriel, f. 1737 † 1799. Assessor, bekant donator till Hushållningssällskapet. 79, 82, 85, 87.

— **Ottiliana Charlotta**, f. Ladau, † 1827, änka efter föregående. 72, 77, 79, 84.

— **Jonas**, föregåendes svåger [ej måg!], bokhållare. Hans dotter var gift med kronofogden G. B. Sahlberg. 74, 79, 84.

Aimelæus (Äimelæus), Josef, f. 1746 † 1805, hovrättsadvokat. 89.

Alanus, Henrik, f. 1743 † 1810. Docent i filosofi 1766, sekreterare vid akademien i Åbo 1779—1810. 11, 41, 57, 58, 60, 63, 66, 85, 86.

Albedilska saken. 63.

Alfred den store, konung i England, 849—901, författare. 49, 50, 51, 53.

Alfving, Per, f. 1739 † 1810, överdirektör vid lantmäteriet i Finland. 86.

Allmän litteraturtidning i Åbo, 1803. 92, 94.

Allmänna beredningen. 31, 42, 63.

× **Alopæus, Magnus Jakob**, f. 1743 † 1818. Mateseos lektor i Borgå 1770, teologie lektor där 1785, domprost där 1794, biskop 1803. Gift 1772 med följande. 4, 5, 74.

* — **Ulrika, född Jusleen**, f. 1752 † 1823, föregåendes hustru, Porthans kusin. 3, 4, 5, 6.

** — **Per Johan**, f. 1773 † 1814, föregåendes son, historie lektor i Borgå 1798, domprost där 1811. 69, 70. [?].

— **Magnus**, f. 1775 † 1843, föregåendes bror, magister 1795, docent i Åbo 1797, domprost i Borgå 1817. 73, 75. [?].

Aminoff, Johan Fredrik, f. 1756 † 1842, baron, greve; överste 1790, generalmajor 1799, vicekansler för Åbo akademi 1821—1827. 31, 82, 83, 84.

Ansgarius, nordens apostel. 70.

Antikvitets-arkivet i Stockholm. 24.

- Appelgren, Simon**, f. 1755 † 1828. Docent i Åbo 1781, rektor i Gamlakarleby 1783, konrektor i Uleåborg 1793, rektor där 1801. 77.
- Appelqvist**, gjutare i Stockholm [?]. 66.
- Arboga, stad i Västmanlands län. 28.
- Arckenholtz, Johan**, f. 1695 † 1777. Bibliotekarie i Åbo, hovråd 1746, historiker, donator. 20, 21.
- Armfelt, August Filip**, f. 1768 † 1839, baron. Kaptän 1787, under kriget 1788—1790 adjutant hos Gustav III. 32, 82.
- **Gustav Mauritz**, f. 1757 † 1814, baron, senare greve. Föregående bror. Generalmajor 1790, kansler för Åbo akademi 1791—1792 (och 1812) m. m. 38 [?], 39 [?], 40, 82.
- Arvidsson**, handlande i Stockholm [?]. 44.
- Asplund, Arnold**, f. 1736 † 1814. Kyrkoherde i Stockholm, ledamot i Ecklesiastika beredningen. 32.
- Aurajoki. 79.
- Aurivillius, Karl**, f. 1717 † 1786. Professor i orientaliska språk i Uppsala 1772. 20.
- × — **Per Fabian**, f. 1756 † 1829. Bibliotekarie och professor i vitterheten i Uppsala 1787, föregående son. 31.
- Aurorasällskapet i Åbo. 7, 47, 48.
- Avellan, Gabriel**, f. 1738 † 1803. Kollega i Åbo skola 1791. 88.
- Avesta(d), socken och bruk i Kopparbergs län. 35, 36, 37.
- Backman, Daniel**, f. 1769 † 1834. Magister 1792, predikant på Sveaborg 1800. 63.
- Baden, storhertigdömet. 64.
- prinsarne av. 64.
- Badiska herrskapet: Arvprinsen **Karl Ludvig**, 1755—1801, hans gemål arvprinsessan, **Amalia Fredrika** av Hessen-Darmstadt, deras son **Karl Ludvig Fredrik**, 1786—1818, och en dotter besökte 1801 Finland och Sverige, där arvprinsen omkom genom en olyckshändelse den 16 december. Furstparets dotter **Fredrika** var sen 1797 gift med Gustav IV Adolf, deras dotter **Elisabet** sen 1793 gift med Alexander I av Ryssland. 72, 75, 76, 77, 80.
- Barrington**, engelsk geograf på 1700-talet. 49.
- Bassi, Charles**, f. 1772 † 1840. Italiensk arkitekt; vistades länge i Åbo. 65, 78, 94.
- Becker, A. V.**, lantmätare; släkting till donatorn Ahlman. 76, 77, 78.
- Bedoire, Jean Fredrik**, och hans fru. Brukspatron, egare till bl. a. Wästanfors bruk i Västmanland. 36.
- de Belidor, Bernard Forêt**, f. 1698 † 1761. Fransk ingenjör, författade det berömda arbetet „Architecture hydraulique“. 8.
- Benzelius, Erik, d. y.**, f. 1675 † 1743. Den bekante ärkebiskopen och historiske författaren. 69.
- Benzelstjerna, Lars**, f. 1719 † 1800, professor i Uppsala 1759, biskop i Västerås. 39.
- Beredningsutskottet inom Hushållningssällskapet. 80, 82, 85.
- * **Bergman, Johan Gabriel**, f. 1732 † 1793. Provinsialläkare i Åbo 1766, lasarettsläkare 1767, assessorstitel 1775. 14, 27—41, 43.
- Bergslagen i Kopparbergs län. 37.
- Bergström**, bokhandlare?. 43.
- Berlin, staden. 10, 42, 80.
- Bernoulli, Jacques** [?], f. 1759 † 1789. Matematiker, medlem av Vetenskapsakademien i Petersburg. 25.
- Beve, N. N.**, rådman. 30.
- Bilmark, Johan**, f. 1728 † 1801. Historiarum et moralium professor i Åbo 1763, rektor 1789, 1784, donator till akademien. 7, 15, 47, 48, 74, 82.

- Birka, den forntida staden. 70.
 Birkala socken i Tavastland. 76.
 Bis(p)bergs järngruva i Kopparbergs län. 35.
 Biskopsudden i Djurgården invid Stockholm. 32.
 Bjurfors, mässingsbruk i Västmanland. 36.
 Bjärnä, socken i Åbo och Björneborgs län. 89.
Björkbom, N. N. 79.
 Björneborg, staden. 73, 75, 78, 79.
Björner, Erik Julius, f. 1696 † 1750. Fornforskare. 69.
Bloch, Markus Elieser, f. 1723 † 1799. Berömd ichtyolog i Berlin. Hans huvudverk var „Allgemeine Naturgeschichte der Fische“, 1782—1795, 12 delar. 15.
Boëthius, Daniel, f. 1751 † 1813. Professor i praktisk filosofi i Uppsala. 14.
Bolin, Anders Henriksson, † 1798, kryddkrämare i Stockholm, medlem av Hushållningssällskapet i Åbo. 64.
 — Föregåendes döttrar. 64.
Bonaparte, Napoleon. 74.
Bonde, Karl, f. 1741 † 1791. Greve, riksråd och riksmarskalk 1788. 37, 40.
 — Föregåendes döttrar (**Vivica Sofia**, **Ebba Charlotta** och **Fredrika**), söner (**Gustav** och **Fredrik**) och mor („gamla fru Bonde“: **Vivica Trolle**, f. 1721 † 1806). 40.
Bonsdorff, Gabriel, f. 1762 † 1831. Anatomie professor i Åbo 1794, senare arkiater etc., adlad 1819: **von Bonsdorff**. 41, 78, 83, 85, 86, 89.
 — **Johan**, f. 1772 † 1840. Föregåendes bror. Filosofie adjunkt 1800, bibliotekarie 1802, professor i grekiska 1812. 73, 89.
 Borgå, stad, stift. 5, 73.
Botin, Anders, f. 1729 † 1790. Historiker, medlem av Svenska akademien etc. Adlad av **Botin** 1767.
de Bouillé, François Claude Amour, f. 1739 † 1800. Markis, fransk härförare, i svensk tjänst 1791. 39.
 — Föregåendes son. 39.
Boxström, Anders, f. 1760 † 1849. Militär läkare i Åbo under kriget 1788—1790. T. f. provinsialläkare i Åbo 1797, etc. 83.
Br. (= Brovallius, Johan, d. y.?, assessor i Åbo hovrätt). 42.
Brahe, Kristina Charlotta. Se **Scheffer!**
Brandel(l), Fredrik, f. 1765 † 1828. Kanslerssekreterare. 10, 13, 14, 15, 32.
Brander, Nils Gustav, f. 1763 † 1841. Docent, t. f. rektor vid katedralskolan i Åbo. 76.
Bremer, Josef, f. 1743 † 1814, brukspatron och överdirektör. 36, 63, 75.
 — fru. 28.
 Brinkala-huset i Åbo. 75.
 Britannia(e descriptio), berömt arbet av Camden (s. d.). 15.
Brucker(us), Johann Jakob, f. 1696 † 1770. Tysk skriftställare i filosofins historia. 15.
 Brunkeberg i Stockholm. 64.
Bullius [?]. 10.
 Bützow, stad i Mecklenburg-Schwerin. 21.
Bång, Petrus, f. 1633 † 1696. Bekant svensk-finsk teolog och rudbeckian. 15.
 Båta-ätten, arbete av J. G. Hallman [?]. 15.
Bäck, Henrik Reinhold, f. 1756 † 1838. Militärpräst, skolrektor i Åbo 1802; senare referendariesekreterare. 83, 84.
 Bäckaskog, kungsgård i Kristianstads län i Sverige. 75.
 Bärby eller Bärstad, egendom i Uppsala län. 37, 38, 40.
Böning, Reinhold Johan, f. 1753 † 1821. Kyrkoherde i svenska och finska församlingen i Reval. 92.

- C. [?] „landets plågoris“. 15.
- Cainberg, Erik**, f. i Nedervetil 1771 † 1816 i Åbo. Skulptör. En tid Sergels elev. 87.
- Cajander, Gabriel**, f. 1755 † 1816. Konrektor vid Åbo skola. Avskedad. 76, 88.
- Caloander, Mårten Johan**, son till tullförvaltar Karl C. Bokhållare. 44.
- Calonius, Matias**, f. 1738 † 1817. Juris professor 1778; ledamot av Högsta domstolen 1793—1800. Senare prokurator etc. 10, 14, 27, 30, 41, 43, 47, 60, 62, 66, 80.
- Camdon, William**, f. 1551 i London † 1623. Berömd fornforskare och historiker. 15.
- Carlberg, se Karlberg.
- Carlblom, Gustav**, f. 1761. Pastor i Nuckö. 91, 92, 93.
- Carleson, Adolf Ludvig**, f. 1747 † 1797. Major, kammarherre hos hertigen av Östergötland 1791; gift 1791 med Agata Bremer, Fredrika Bremers faster. 41.
- Carlskrona, se Karlskrona.
- Carlö, se Karlö.
- de Carnall, Karl Konstantin**, f. 1757 † 1832. Baron, överstelöjtnant 1793, landshövding i Vasa 1808. 79.
- Cassel, stad. 10.
- Cavander, Kristian**, f. 1730 † 1812. Rektor i Vasa 1766, teologie professor i Åbo 1780, domprost 1789, teologie doktor 1800. 10.
- von Celse, Magnus**, f. 1709 † 1784. Kunglig bibliotekarie, historiker. 24, 74, 93.
- Choræus, Mikael**, f. 1774 † 1806. Skalden. 63, 76.
- Christiernin, Per Niklas**, f. 1725 † 1799. Professor i Uppsala. 60.
- Chronander, Gustav**, f. 1734 † 1801. Rektor i Uleåborg. 73.
- Chronicon episcoporum finlandensium, av Porthan. 25, 54.
- * Clewberg (Edelcrantz), Abraham Niklas**, f. 1754 † 1821. Bibliotekarie i Åbo 1780; kongl. sekreterare etc. i Stockholm; adlad 1789 under namn **Edelcrantz**. Friherre 1815. 10, 13, 15, 16, 29, 46, 47, 64, 71, 82.
- **Carl Abraham**, f. 1712 † 1765. Föregående far. Linguarum professor i Åbo 1746, teologie professor där 1757. 20, 21, 22.
- Copernicus, Nicolaus**, den store astronomen, 1473—1543. 15, 16.
- Creutz, Gustav Filip**, f. 1731 † 1785. Greve. Den bekante skalden. 14, 15.
- **Karl Fredrik**, f. 1754 † 1814. Föregående brorson. Greve. Kapten. Dennes söner **Karl Gustav**, 1787—1851, och **Lorens Johan**, 1792—1843. 74.
- Cronstedt, Nils August** [?], f. 1753 † 1835. Greve, guvernör vid krigsakademin på Karlberg 1792, etc. 39.
- Culm, stad i Wästpreussen. 15.
- × **Cygnæus, Johan Henrik** [?], f. 1765 † 1814. Magister 1786, docent i Åbo 1787, pastor i Katarina svenska församling i Petersburg 1792. 41.
- Dalarna, landskap i Sverige. 37.
- von Dalin, Olof**, f. 1708 † 1763. Den bekante författaren. 69.
- Dalomensans [?]. 52.
- Dalälven i Sverige. 33, 35.
- Dankwardt**, tysk fältskär vid Strömsbergs bruk. 33.
- Danmark. 70.
- Dannemora, gruvort i Uppsala län. 33.
- Daschkow, Katarina Romanovna**, f. grevinna Voronzoff 1743 † 1810. Rysk författarinna, direktis för Kejslerliga ryska vetenskapsakademin och president i den av henne stiftade Ryska (vitterhets-) akademien. 14.
- Debesche, Georg Johan** [?], f. 1754 † 1814. Ståthållare på Stockholms slott etc. 32, 39.
- De Geer av Tervik, Robert Vilhelm**, f. 1750 † 1720. Friherre, senare greve. Landshövding i Heinola län 1785. 31, 42, 63.

- De Geer av Tervik, Vivica Eleonora, f. Hastfehr** 1769 † 1797. Föregående hustru. 31.
 — **Charles, f. 1747 † 1805.** Kammarherre; egare av Löfsta egendom och järnbruk i Uppland. 33.
- De la Gardie, Ulrik Gustav, f. 1727 † 1809.** Greve, landshövding i Västerås 1786—1809. 37, 39.
- Derolles, N. N.** Baron, holsteinare. 90.
 Djurgården invid Stockholm. 32.
 Dorpat, staden. 91, 92, 93.
- Drejjer, Johan, f. 1730 † 1797.** Handelsborgmästare i Stockholm. 30.
 Drottninggatan i Stockholm. 64, 65.
 Drottningholm, kungligt lustslott på Lovön i Mälaren. 28, 31, 32, 40, 46, 65, 66.
 Drottningsschaktet i Sala gruva. 37.
- E. [?], „landets plågoris“.** 15.
 Ecklesiastika beredningen. 31.
 Eckerö, socken på Åland. 49.
- Edelcrantz, se Clewberg.**
- Edgren, Johan, f. 1782 † 1837.** Student i Åbo 1801. Senare provinsialläkare i Lovisa. 74.
 Erfurth, stad i Tyskland. 10.
- Ehrenmalm, Georg, f. 1723 † 1807.** Student i Åbo 1735, kapten i fransk tjänst 1747; i Sverige överstelöjtnant på 1770-talet, adjungerad ledamot av Åbo hovrätt 1779, hovrättsråd 1783. 12, 13.
- Eichhorn, Johan Gottfried, f. 1752 † 1827.** Tysk orientalist, litteraturhistoriker och teolog. 21.
- Ekeberg, Karl Gustav, f. 1716 † 1784.** Sjöfarande, reseskildrare. 32.
- Ekeblad, Klas Julius, f. 1742 † 1808.** Greve, generalmajor, landshövding etc. 37.
- Ekenberg, Lars Anders, f. 1724 † 1787.** Vicehäradshövding, juris doktor i Greifswald. 60, 66.
- Ekenbom, bokhandlare i Stockholm [?].** 38.
- Ekenstedt, N. N.,** prost i Tuna. 37.
 Ekenäs, staden. 92.
- Ekman, Emanuel, † 1802.** Ekonomie professor i Uppsala. 62.
 Elfkarlö, se Älvkarlö.
- Enbacka, förut kapell, nu by i Gustavs socken i Kopparbergs län. 37.
- Enberg, befallningsman i Halikko, och hans änka.** 89.
- von Engeström, Lars, f. 1751 † 1826.** Baron, greve. Hovkansler 1792, minister, kansli-president etc. 64.
 England. 28.
- Enhörning, Karl, f. 1745 † 1821.** Medaljgravör i Stockholm. 61, 65, 66.
 Enköping, stad i Uppsala län. 40.
- Enlund, Mikael, f. 1760.** Student i Åbo 1778. 14.
- Ericson, N. N.,** präst i Gustavs församling i Dalarne. 37.
 Estland. 70.
- Estlander, Isak, f. 1768 † 1820.** Magister 1789, prästvigd 1793, slutligen kyrkoherde i Lappfjärd 1808. 47.
 Euraåminne, socken i Åbo och Björneborgs län. 78.
 Europa (södra). 92.
- * **Ewers, Lorenz,** teologie professor i Dorpat. 91—94.
- Fagerström, Karl Johan, f. 1751 † 1799.** Borgmästare i Vasa 1779, i Uleåborg 1788.
 Fullmäktig i riksgäldskontoret 1793—1799. 42.

- Fagervik, egendom och järnbruk i Nyland. 7, 8.
- Fa(h)lun, stad i Dalarne. 28, 32, 34, 36, 37, 39.
- Fahnehjelmare, Finska kommissariatets av presidenten P. G. Fahnehjelm under-tecknade sedlar, vilka gingo i Finland under kriget 1788–1790 och därefter inlöstes. 27, 31.
- Fant, Johan Mikael**, f. 1735 † 1813. Teologie doktor, domprost i Västerås. 40.
- **Erik Mikael**, f. 1754 † 1817. Historie professor i Uppsala. 69.
- Fattenborg, Hans Henrik** [?], f. 1769 † 1849. Docent, slutligen professor i orientaliska språk i Åbo. 61.
- Fausts leverne, förbjuden bok (av vem?). 89.
- Ferling, Erik**, † trol. 1809. Koncertmästare, skicklig violinist. Till Åbo 1790, musikdirektör vid universitetet där 1805. 90.
- von Fersen, Hans Axel**, f. 1755 † 1810 (massakrerad under det bekanta upploppet). Arrangören av Marie Antoinettes flykt. Kansler för Uppsala akademi 1799–1810 etc. 28, 29, 89.
- Finland. Passim.
- Fittie**, kommissarie i Åbo. 5.
- Flintberg, Jakob Albrekt**, f. 1750 † 1804. Lagman, författare av juridiska och ekonomiska arbeten. 87.
- Flintenberg, Johan David**, f. 1762 † 1819. Docent i Uppsala i lärdomshistoria; riksantikvarie och sekreterare i Vitterhets-, historie- o. antikv. akademien 1793–1795. 60. Fornioterska ätten. 69.
- Forshäll**, antagligen **Matthias**. Född 1760, student 1778, hemma från Nykarleby. 11.
- Forsman, Karl Henrik**, f. 1772 † 1839. Pastorsadjukt i Bjärnä 1797. Belönad med guldmedaljen „Illis quorum meruere labores“ för sitt bemödande att från hungersnöd rädda de fattiga i Bjärnä 1801, 1802. 89.
- Forsten** eller **Ros**, mamsell. 5.
- Frankrike. 28, 29, 31.
- Franzén, F. M.**, skalden. 42, 46, 48, 52, 54, 61, 72, 73, 74, 76, 77, 87, 92.
- **Margareta Helena**, f. 1781 † 1850. Föregäendes yngsta helsyster, senare gift med prosten Erik Johan Frosterus. 77.
- × **Fredenheim, Karl Fredrik**, f. 1748 † 1803. Son till ärkebiskop Mennander. Ceremonimästare 1780, kansliråd 1792, överintendent för konungens konstsamlingar 1795. 27, 30, 32, 65–68, 80, 87.
- Fredensköld, Sofia Albertina**, f. **Taube** 1754 † 1825. Änka efter hovrättsådet Nils Fredensköld i Åbo. 43.
- **Johanna Karolina**, f. 1769 † 1797. Föregäendes styvdotter [hennes mor född Cedermarck]. Gift 1791 på Kankas med d. v. överstelöjtnanten Nils Silfversköld. 31.
- Fredrik Adolf**, f. 1750 † 1803. Svensk arvprins, son av Adolf Fredrik och Lovisa Ulrika. 64.
- Fredrika Dorotea Vilhelmina** av Baden, Gustav IV Adolfs drottning, f. 1781 † 1826. 63, 64.
- Fredrikshamn, staden. 16, 47.
- Frenckell, Johan Kristoffer**, f. 1757 † 1818. Magister, akademie boktryckare i Åbo. 27. Frenckellska huset i Åbo. 76.
- de Frese, Ge. Kristian**, f. 1751 † 1807. Chef för göteborgska eskadern 1794, kontre-amiral 1797. 28.
- Friis**, vaktmästare. 73.
- Frosterus, Erik Johan** [?], f. 1776 † 1826. Magister 1798. Kyrkoherne i Ilmola 1807. 11.

- Gadd, Per Adrian**, f. 1727 † 1797. Professor i kemi i Åbo 1761, bibliotekarie där 1763—1776. 15, 49.
- **Brita Sidonia**, född **Fahlenius** 1741 † 1810. 60, 64, 66, 69.
- **Kristina Sofia** [?]. Föregäendes dotter, ogift. 60, 64, 69.
- Gadolin, Jakob**, f. 1719 † 1802. Professor i fysik i Åbo 1753, i teologi 1762, biskop i Åbo 1788—1802. 22, 39, 40, 44, 64, 65, 67, 75, 76, 83.
- **Gustav**, 1769—1843. Föregäendes son. E. o. adjunkt 1793, LL professor 1795; domprost i Åbo 1812. 44, 46, 63 [?], 67, 69, 83.
- **Johan**, f. 1760 † 1852. Föregäendes bror. Professor i kemi 1797. 66, 82, 83.
- Gahm, Sigfrid Lorens**, f. 1725 † 1794. Kammarskrivare, historisk samlare. 13, 14.
- Garsey. Geografiskt namn i kung Alfreds beskrivning av Norden. 51, 52.
- Gedike, Fredrich**, f. 1754 † 1803. Tysk skolman, berömd pedagogisk författare. 80.
- Georgii, Per Evert**, f. 1750 † 1808. Assessor i Åbo hovrätt 1789, hovrättsråd 1797, ledamot av Högsta domstolen 1803. 30, 60, 63, 64, 66.
- **Agata Emerentia**, född Gadd. Föregäendes hustru. 60.
- Georgius, N. N.** 15.
- Gevle, staden. 28, 33, 34, 39, 63.
- Gezelius, Karl**, docent i teoretisk filosofi vid Uppsala akademi 1792—1804; teologie-licentiat. 60.
- Ginman**, skeppare. 43, 46.
- Gisius, Tidemannus**. Biskop i Culm. 15, 16.
- × **Gjörwell, Karl Kristoffer, d. ä.**, f. 1731 † 1811. Den bekante historiske samlaren. 60 [?], 93.
- × — **Karl Kristoffer, d. y.**, f. 1766 † 1837. Föregäendes son, arkitekt. 62, 65, 67, 68, 93.
- v. Glan, Joakim**, f. 1720 † 1798. Hovrättsråd i Åbo 1770, vicelandshövding i Åbo län. 12, 13, 61.
- Glörfelt**, svensk generalkonsul i Köpenhamn. 71.
- Gotha, stad i Tyskland. 10.
- Gottskalk, Johan Magnus**, e. o. lantmätare i Åbo län 1785, avsked som direktör 1792. 73, 75, 79.
- Grandel, Lars**, f. 1750 † 1836. Medaljör vid kungliga myntet 1799. 61.
- ** **Granroth, Elias** [?], f. 1737 † 1795. Magister 1760, kaplan i Nykarleby 1777. 11, 12, 13.
- Greca-land. 52.
- Gregorius IX**, påve 1227—1241. 24.
- Greifswald, stad i Tyskland. 10.
- Grill, Adolf Ulrik**, f. 1752 † 1797. Bruksegare, vetenskaplig samlare. 33. Hans fru. 33, 34.
- Gripsholm, kungligt slott vid Mälaren, invid Mariefred. 28.
- Grisslehamn, hamnplats vid Ålands hav, i Stockholms län. 49.
- Gummer, Henrik Reinhold**, † 1803. Vicenotarie i Åbo hovrätt. Finsk translator vid kanslikollegiet i Stockholm, titulär protokollsekreterare. 16, 60, 63, 66, 87.
- Gummerus**, okänt vilken. 13.
- Gustav II Adolf(s** staty). 32.
- **III**. 11—13, 15, 16, 28—33, 37, 39, 40, 47, 48, 66 (hans staty), 80.
- **IV Adolf**. 28, 32, 52, 55, 56, 61, 64, 65, 67, 75, 80, 81, 87, 89.
- Gustav Vasa, opera av Gustav III, Kellgren och Naumann. 81.
- Gustavs församling i Kopparbergs län. 37.
- Gyldenstolpe, Edvard**, f. 1726 † 1789. Kapten; gjorde vidsträckta resor i Europa, utgav ett par historiska skrifter. 14.
- Göteborg, staden. 28.
- Göttingen, staden. 10, 74.

- Haartman, Jakob**, f. 1717 † 1788. Professor i Åbo 1767; biskop och prokansler 1776—1788. 14, 15.
- **Gabriel Erik**, f. 1757 † 1815. Medicine doktor i Åbo 1781, medicine professor 1784. Adlad 1810: **von Haartman**. 60, 81, 84, 85, 86.
- Haga, kungligt lustslott nära Stockholm. 4, 6.
- egendom i Nummis socken nära Åbo. 61.
- Halikko, socken i Åbo och Björneborgs län. 73, 89.
- Halle, stad i Tyskland. 10, 80.
- × **Hallenberg, Jonas**, f. 1748 † 1834. Rikshistoriograf etc. 14.
- Hallenborg, Karl Arvid**, f. 1737 † 1803. Assessor i Åbo hovrätt 1771, vicepresident 1788, president 1799. 60.
- von Haller, Albrecht**, f. 1708 † 1777. Schweizisk botanist. Utgivare av bl. a. *Elementa medicinae practicae*, vilket här måhända avses. 9.
- Hallman, Johan Göstav** [?], f. c. 1701 † 1757. Historieforskare, skald. 15.
- Hamburg, staden. 9, 10, 44, 66.
- Hamilton, Karl Didrik**, f. 1766 † 1848. Baron. Överstekammarjunkare. Uppvaktande hos det badiska fursteparet under dettas resa i Finland och därifrån till Sverige år 1801. 80, 82.
- Hapel, N. N.**, estolog. 93.
- Hartknoch, Chr.**, författare av arbetet *Alt und Neu Preussen*, Frankfurt 1684. 16.
- Hassel, Henrik**, f. 1700 † 1776. Eloqvntia professor i Åbo, kansliråd. 27.
- **Henrik Johan**, f. 1772 † 1800. Föregåendes sonson. Slutligen vice advokatfiskal i Åbo. 33.
- Hatanpää egendom invid Tammerfors. 72, 76, 77, 85, 88.
- Hedemora, stad i Kopparbergs län. 35.
- Hedvig Elisabet Charlotta** [?], förmäld år 1774 med hertig Karl, senare Karl XIII. 28.
- Heinola, stad i Finland. 42.
- Hel(ö)enius, Karl Niklas**, f. 1745 † 1820. Botanices demonstrator i Åbo 1778, professor i ekonomi och naturalhistoria 1793. 9, 11, 12, 13.
- Helsingfors, staden. 92.
- Helsingör, staden. 71.
- Hernösand, staden. 58.
- von Hessenstein, Fredrik Vilhelm**, f. 1735 † 1808. Son av konung Fredrik I och Hedvig Ulrika Taube. Generalguvernör över Pommern 1776, svensk furste. 30, 60.
- Heurlin, Samuel Vilhelm**, f. 1775 † 1809. Docent i litteraturhistoria 1797, gymnasii adjunkt i Borgå 1799, lektor där 1801. 74.
- Hjelmstjerna**, se **Hj**
- Hielt**, se **Hj**
- Hierpe**, se **Hj**
- Hinnerjoki, socken i Åbo och Björneborgs län. 89.
- Hirn, David**, f. 1744 † 1822. Magister 1769. LL docens 1774, kyrkoherde i Sjundeå etc.; teologie doktor 1800. 5.
- * **Hisinger, Johan**, f. **Hising** 1727 † 1790. Bergmästare, assessors titel 1758, adlad 1770, bergsråd 1778, donator till Åbo akademi. (Gift 1) med Magd. Katar. Wittfoth, f. 1734 † 1782; 2) med Joh. Elisab. Krook, f. 1747 † 1788. 6—9.
- **Mikael**, f. 1758 † 1829. Föregåendes son. Student 1770, Porthans pensionär. Ryttnästare. Egde Fagervik, Billnäs och Skogby. Friherre 1819. 6—8.
- **Karl**, f. 1738 † 1805. Född Hising, men tog namnet Hisinger, när han 1784 adopterades av sin kusin Johan Hisinger (s. o.). Hovrättsråd i Vasa 1778, senare vicepresident etc. 30, 41.
- Hjelmstjerna, Klas Leonard**, f. 1742 † 1810. Överste 1790, kontreamiral. 83.

Hjelt, Niklas, f. 1739 † 1808. Magister 1760, domkyrkosyssloman 1789, vicepastor. 59, 68, 79.

Hjeltska gården i Åbo. 59, 62, 65, 67, 68.

Hoffgardt, N. N., ledamot i Högsta domstolen. 38.

Holland. 77.

Holmberg, Karl Gustav, f. 1744. Landssekreterare i Uleåborg med lagmans titel. 77.

Hornborg, „halvgalen student“. 76.

Huhko, hemman nära Åbo. 74.

Huida, hemman i Mouhijärvi socken. 73, 75, 79.

Hummelgården i Stockholm. 32.

Hushållningssällskapet i Åbo. 60, 61, 62, 64, 65, 68, 75, 77, 79, 80, 81, 82, 84, 85, 86, 87, 89, 92, 93, 94.

Hvittis, socken i Åbo och Björneborgs län. 11.

Hällström, Karl Peter, f. 1774 † 1836. Student 1792. Senare geschvornen etc. Topograf o. kartritäre. 42.

— **Gustav Gabriel**, f. 1775 † 1844. Föregåendes bror. Professor i fysik 1801. 89.

Högsta domstolen i Stockholm. 28, 30, 31, 38, 40, 42, 64, 66.

Höijer, Benjamin, f. 1767 † 1812. Filosofie adjunkt i Uppsala 1798, professor 1809. 60.

Höst, Jens Kragh, f. 1772 † 1844. Dansk författare, utg. av bl. a. „Nordia“. 71, 72.

Ignatius, Johan, f. 1721 † 1788. Hovrättsråd i Åbo 1768, vicepresident 1776. 12, 13.

Ihre, Johan, f. 1707 † 1780. Den bekante skytteanske professorn i Uppsala. 69.

Ikalis, socken i Åbo och Björneborgs län. 48, 86.

Iserhjelm [?]. 66.

Italien. 32.

Jakobstad i Österbotten. 14, 77.

Jena, staden, 10, 21.

Journal för svensk litteratur, utgiven av **G. A. Silverrstolpe**. 90.

Jusleen, Petter, d. ä., † 1776. Hovrättsråd i Åbo hovrätt. H. G. Porthans morbror. 4, 5.

— **Johanna**, född Palén. Föregåendes hustru. 4, 5.

* — **Pehr**, d. y. (Juslén), f. 1739 † 1794. Föregåendes son, H. G. Porthans kusin. Assessor i Åbo hovrätt 1773, ledamot i Högsta domstolen 1789—1793, revisionssekreterare 1793. Gift med **Hedda Juliana Ziervogel**. 4, 5, 6, 31, 34, 37, 39, 40—46, 82.

— **Kristina Margareta**, f. 1755 † 1772. Föregåendes syster, måhända förlovad med sin kusin H. G. Porthan. 3, 4.

— **Fredrik**, f. 1748 † 1803. Föregåendes bror. Sekreterare i Vasa hovrätt 1776, assessor där 1789, hovrättsråd där 1794, ledamot i Högsta domstolen 1800. 4, 5.

— **Karl**, f. 1753 † 1803. Föregåendes bror. Överstelöjtnant, senare kontreamiral i Sverige. 4, 5.

Juusten, Paul, † 1576. Den bekante biskopen. 25, 31, 54, 72, 74.

Juvenalis, den romerske satirikern. 28.

Jäm(i)järvi (icke Jänijärvi), by, senare kapell under Ikalis. 63, 66, 68, 81, 86.

Kalundborg. Stad på Själland. 43.

Kalm, Per, f. 1716 † 1779. Ekonomie professor i Åbo 1747. 11, 12.

— **Anna Margareta**. Föregåendes hustru, gift första gången med prosten över svenska församlingarna i Amerika Joh. Sandin. Hennes dotter i detta gifte, Johanna Margareta Sandin, var gift med d. v. major Lode. 11.

Kanslersgillet. 81, 90, 91.

- Karislojo, socken i Nyland. 75.
 Karkku, socken i Tavastland. 86.
Karl, hertig, sedermera Karl XIII. 32, 38, 64.
 Karlberg, krigsakademi invid Stockholm. 28, 32.
 Karlskrona, örlogshamn i Blekinge. 92.
 Karlö, socken i Uleåborgs län. 11.
Kasadawlew, N. N., sekreterare i ryska vitterhetsakademin. 14.
Katarina II, Rysslands kejsarinna. 16.
 Kavola, hemman i Birkala. 76.
Kehr, Georgij Jakowlevitsch, f. 1692 † 1740. Rysslands förste orientalist. 25.
Kekoni, Nils Johan, f. 1763 † 1813. Docent i grekiska 1789, kollega vid Åbo skola. 76.
Kellgren, Johan Henrik, f. 1751 † 1795. Den bekante skalden. Docent i Åbo 1774, lämnade Finland 1777. 10, 16, 47, 48.
 Kii kala, socken i Åbo och Björneborgs län. 89.
 Kimito, socken i Åbo och Björneborgs län. 38, 74.
 Kisko, socken i Åbo och Björneborgs län. 73, 75, 85.
Klingspor, Vilhelm Maurits, f. 1747 † 1814. Baron, greve, general, en chef i Finland 1793. 76, 82, 83.
Konstantin, Paulovitsch, andre son av Kejsar Paul I. Förmäld med (och 1819 skild från) Juliana av Sachsen-Koburg. 74.
Kreander, Salomon, f. 1755 † 1792. Docent i ekonomin 1776, ekonomie professor efter Kalm 1780. 11, 12.
 Kristina, Sveriges drottning. 81.
 Kumo, socken och älv i Åbo och Björneborgs län. 89.
 Kungliga biblioteket. 30, 31.
 Kyro (= Tavastkyro), socken i Tavastland. 31, 48.
Kö(h)lmark, Per, f. 1750 † 1839. Lektor vid Karlstads gymnasium 1794. Senare kyrkoherde. 60.
Kökeritz, Karl Gustav, f. 1746 † 1818. Kanslersgilletts sekreterare. 59, 80, 86.
 Köpenhamn, staden. 71, 72, 74, 83.
Lagerbring, Sven, f. 1707 † 1787. Professor i Lund, bekant hävdatecknare. 69.
Lagus, Anders Johan [?], 1775 ? † 1831. Docent i grekiska 1796, teologie licentiat 1799, senare professor. 73, 74, 86.
Laihiander, Johan, f. 1730 † 1794. Pastor i Närpes 1769, teologie professors titel 1765, teologie doktor 1779. 11, 27.
 Lammais, by med fiskverk i Nakkila socken invid Kumo älv. 89.
 Lampis, socken i Tavastland. 25.
Lange, Gottlieb August, bokhandlare i Berlin. 42.
Langebek, Jakob, f. 1710 † 1775. Dansk historiker. 49.
 Lappmarken. 61.
Laurell, Axel Fredrik, f. 1766 † 1832. Magister 1789. Regementsläkare i Savolax 1793, m. m. 46.
 — **Bartholomæus** [?], f. 1776 † 1840. Student 1795. Kassör vid strömningsdirektionen 1804, m. m. 82.
Lavater, Johann Kaspar, f. 1741 † 1801. Schweizisk fysiognomist och författare av uppbyggelseskrifter. 30.
Lebell, Fredrik, f. 1752 † 1819. Pastor i Ulvsby 1786, titulär professor, teologie doktor. 60.
 — **Eva Albertina**, f. v. Willebrand 1757 † 1813. Föregående hustru. 60.
 — **Adolf Berndt**, f. 1751 † 1819 i Ulvsby socken. Kaptän. 89.

- Lefrén, Lars**, f. 1722 † 1803. Teologie professor i Åbo 1772. 77, 79, 85, 88.
 — **Johanna Sofia**, född Leijonancker 1741 † 1804. Föregåendes hustru. 88.
- Leuhusen, Karl Anders**, f. 1765 † 1793. Baron. Gift 20 sept. 1791 med Vivica Sofia Bonde (s. o.). 40.
 Leipzig, staden. 10, 21.
- Leijonhufvud, Axel Gabriel**, f. 1755 † 1826. Överadjutant hos generalen en chef i Finland 1787; överstelöjtnant 1796, etc. 76.
 — **Erik Abraham**, f. 1753 † 1807. Föregåendes bror. Överstelöjtnant etc. Bodde länge och dog på Mustiala. 76.
 — **N. N.**, grevinna. Svårt att utreda vilken. 11.
 Le Moniteur, se Moniteur.
- Lenngren, Karl Peter**, f. 1750 † 1827. Assessor, kommerseråd. 64.
 — **Anna Maria**, f. 1750 † 1817. Föregåendes hustru. 64.
- Lencqvist, Kristina** [?], f. 1761 † 1808. Kaplan i Lokalaks 1789. 60.
 av **Leopold, Karl Gustav**, f. 1756 † 1829. Den bekante skalden. 71.
- Lescelius, Gabriel**, f. 1756 † 1803. Kyrkoherde i Kajana 1782. 11.
 Letala, socken i Åbo och Björneborgs län. 75.
- Lexell, Anders Johan**, f. 1740 † 1784. Astronomie professor vid Vetenskapsakademien i S:t Petersburg 1771; utnämnd till mateseos professor i Åbo 1775, men tillträdde aldrig befattningen. 11.
- Lijdberg, Anders**, † 1799. Byggnings- och ämbetsborgmästare i Stockholm. 30.
 × **Lidén, Johan Henrik** [?], f. 1741 † 1793. Den bekante forskaren och donatorn. —
 I brevet av den 8 juli 1783 frågar Porthan kanske, vem som skall bli bibliotekarie för den av Lidén till östgöta nation i Uppsala donerade boksamlingen; brevet på detta ställe omöjligt att säkert dechiffrera! 14.
 Liffland. 70.
- Liljensparre (Sievers), Nils Henrik Aschan**, f. 1738 † 1814. Polismästare i Stockholm 1776, lagmans titel 1784, underståthållare 1792, etc. 32, 39.
 — Föregåendes hustru, son och dotter. 39.
- Liljestråle, Joakim Vilhelm**, f. 1721 † 1807. Vitter författare, politiker, lagman, etc. 66, 83.
 Lillkyro, socken i Österbotten. 19.
- * **Lindblom, Gabriel**, f. 1750. Hade titel av konungens handsekreterare. En tid vice-sekreterare i Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien. 20—23, 68.
- Lindquist**, väl skeppare i Åbo. 83.
 — **Johan Henrik**, f. 1743 † 1798. Docent i matematik 1771, professor 1781. 8, 27, 42.
 Linköping, stad i Östergötland. 24, 58.
- von Linné, Karl**, f. 1707 † 1778. Den store botanikern. 12, 80 (Linnæus).
 Linnunpää, egendom i Pikis. 85.
- Lithander, Fr. J.** [?], handelsbokhållare, musiker. Skall ha dött i S:t Petersburg 1823. 91, 93.
 Litteraturtidning i Åbo, se Allmän litteraturtidning.
- Lode, Reinhold Johan**, f. 1716 † 1793. Major vid Tavastehus regemente 1763. Gift med friherrinnan **Charl. Leonharda Leijonhufvud**. 11.
- Lohman, Didrik Johan**, f. 1750 † 1832. Apologist i Åbo skola 1792. 76.
 Loka, hälsobrunn i Örebro län. 29.
- Lostbom**, se **Låstbom**.
- Ludolf, N. N.**, rysk minister i Stockholm på 1790-talet. 29.
- Ludvig XVI** av Frankrike. 28, 30.
 — **XVIII**, Frankrikes konung 1814—1824. Föregåendes bror. Bar till 1795 titlarna Monsieur och greve av Provence. 28.

- Ludvig Filip**, hertig av Orleans. 28.
 Lugdunum (Batavorum) = Leiden. 24.
 Lund, staden. 58.
 Lundagård, planterad plats invid gamla akademiehuset i Lund. 58.
Lundbeck, Martin, f. 1732 † 1771. Rektor i Borgå pedagogi 1758.
 Lybeck, staden. 10.
av Låstbom, Herman, f. 1742 † 1811. Ledamot i Högsta domstolen, landshövding i
 Kymmenegårds län 1789–1793. 30, 38, 42.
 Läsesällskapet i Åbo. 82, 83.
 Läsning i blandade ämnen, tidskrift utgiven i Stockholm 1797–1801 av G. Adlersparre. 73.
Lövman, Johan Anders, magasinsförvaltare i Åbo. 5.
 — **N. N.** Föregåendes fru och barn. 5.
 Löfsta, egendom och järnbruk i Uppsala län. 33.
 Löfåsen, gruva i Kopparbergs län [?]. 36.
 Magdeburg, staden. 80.
Malm, Per, f. 1768 † 1812. Handlande i Jakobstad, senare kommerseråd. Gift första gången med Maria Kristina Kindman, f. 1767 † 1798, andra gången (1799) med F. M. Franzéns svägerska Brita Maria Roos. 77.
 — **Maria Kristina**, f. 1789 † 1838. Föregåendes dotter i hans tidigare äktenskap. 77.
Malmborg, N. N. Myntkännare i Stockholm. 21.
Malmsten, N. N., lagman och bruksegare i Sverige. 35.
Malmström, N. N. Magister. 25.
 — **Per**, f. 1758 † 1834. Lingvarum professor i Åbo 1789; rektor där 1793; bibliotekarie vid Kungl. biblioteket i Stockholm 1795, etc. 44.
Marquardt, Karl Fredrik, f. 1767 † 1801. Boktryckare i Stockholm 1797. 64.
Masreliez, Louis Adrian, f. 1747 † 1810. Professor vid Målare- och bildhuggareakademien i Stockholm 1784. 61.
 Mattila, hemman i Birkala. 76.
Mechelin, skeppare i Åbo. 13.
 Medelhavet. 77.
Meijerfelt, Johan August, f. 1725 † 1800. Greve. Den bekante fältmarskalken; avsked 1791. 60, 66.
Melanderhjelm, Daniel, f. 1726 † 1810. Astronomie professor i Uppsala 1761, Vetenskapsakademins sekreterare 1793–1810. 60, 63.
Mennander, Anders Johan, f. 1763 † 1803. Teologie docens i Åbo, lektor vid Åbo katedralskola. 73, 76.
Mether, Anders Johan, f. 1733 † 1837. Magister 1792, mateseos docens i Åbo 1795, professor 1799. 49, 76.
 — **Karl Gustav**, f. 1740 † 1801. Föregåendes son. Fältkamrer. 76.
Meyer, Fredrik Anton, f. 1769 † 1831. Döpt jude, som ursprungligen hette **Levin**. Student i Åbo 1799, tysk språklärare vid akademien i Åbo 1802. 63.
Mirabeau, Gabriel Honoré Riquetti, f. 1749 † 1791. Franska revolutionens störste statsman. 30.
Moberg, N. N., advokat i Åbo. 5. Dennes hustru, dotter till „fru Östman“. 5.
Modeer, Adolf, f. 1739 † 1799. Lantmätare. Patriotiska sällskapets sekreterare. 60, 61.
Molén, N. N. Svenska vetenskapsakademins kamrerare. 15.
 Moniteur universel, Frankrikes officiella tidning 1789 ff. 29.
Morén, N. N., löjtnant. 89.
 Moskva, staden. 92.

- Munck, Adolf Fredrik**, f. 1749 † 1831. Gustav III:s kände gunstling. Greve 1788. 30, 32, 39 [obs. icke riksmarskalk! Jfr. pag. 39!].
- **Johan Henrik**, f. 1748 † 1817. Föregåendes bror. Baron 1778, landshövding i Nylands och Tavastehus län 1790. 76.
- Musikaliska sällskapet i Åbo. 83.
- Mustiala, överstelöjtnantsboställe i Tammela socken. 76.
- Müllers** kontor i Stockholm. 28.
- Målare- och bildhuggareakademien i Stockholm. 87, 94.
- Mälaren. 64.
- Nicander, Henrik**, f. 1744 † 1815. Astronom. Sekreterare i Vetenskapsakademien i Stockholm 1784. 88.
- Nidarås, forntida namn på Trondhjem. 70.
- Norberg, socken med väldiga gruvefält i Västmanland. 36.
- Nordberg, Isak**, f. 1755 † 1797. Lektor i Åbo katedralskola 1784. 49.
- Nordia, månadsskrift, utgiven 1795 i Köpenhamn av J. K. Höst. 72.
- Nordin, Karl Gustav**, f. 1749 † 1812. Lektor i Hernösand, prost, slutligen biskop. Historiker. 29, 31, 69, 70.
- **Johan Magnus av**, f. 1746 † 1825. Föregåendes bror. Baron. Landshövding i Kopparbergs län. 39.
- Norge. 70.
- Norrköping, stad i Östergötland. 90.
- Norrland, landskapet. 29, 31.
- Nuckö, församling i Estland. 90.
- ** Nyerup, Rasmus**, f. 1759 † 1829. Den berömde danske bibliotekarien och historikern. 70—72.
- Nykarleby, staden. 11.
- Nyland, landskapet. 11, 21.
- Nylander, N. N.** Fru, antagligen änka efter protonotarien Johan Nylander och mor till Vendla Johanna N., som gifte sig med professor H. H. Fattenborg. 61.
- Nykvarn, egendom [?] nära Västerås. 40.
- Nädendal, staden. 35.
- Orleans, hertigen av, se **Ludvig Filip**.
- Ornäs, säteri i Kopparbergs län. Tillhörde den från Gustav Vasas historia bekante Arendt Persson. 35.
- Orosius**, presbyter, f. i Spanien i senare hälften av 300-talet. Författade en världshistoria till år 410 e. Kr. 52.
- Other (Ottar)**, norsk resenär, omtalad i konung Alfreds geografiska verk. 49, 50, 51.
- Oxenstjerna, Axel Fredrik**, greve av Korsholm och Vasa, f. 1753 † 1841. Hovrättsråd i Vasa hovrätt 1784—1794; ledamot av Högsta domstolen 1793. 28, 40.
- **Johan Gabriel**, f. 1750 † 1818. Föregåendes bror. Den bekante skalden; riksråd och kanslipresident m. m. Gift 1791 med Lovisa Kristina Wachschrager, f. 1767 † 1809. 28, 40.
- Paatis, kapell under St Marie pastorat nära Åbo. 89.
- Packalen**, vaktmästare i Stockholm. 64.
- van der Palen**, rysk general. 28, 32.
- Palmstedt, Erik**, f. 1742 † 1803. Arkitekt i Stockholm. Professor. 67.
- Paris, staden. 39.
- Parola, malm nära Tavastehus, bekant lägerställe. 15.

Patriotiska sällskapet i Stockholm, stiftat 1707. 60, 63, 68.

Paulin, Arvid, f. 1751 † 1812. Magister 1772, kaplan i Paatis 1791. 89.

Peil, H. V., bruksegare. 33.

— född **Grill**. Föregåendes hustru. 33.

Peringsköld, Johan, f. 1654 † 1720. Bekant historiker. Utgav Monumenta sveogothica, Sturleson m. m. 24.

Petersen, Walter, f. 1774 † 1841. Student i Åbo 1786, i Uppsala 1791, Porthans följeslagare på hans resa i Bergslagen, senare brukspatron, adlad: **av Petersen**. 33.

Petrell, skeppare. 43.

Philipson, Lorens Münter, f. 1765 † 1851. Läkare i Stockholm, ivrig Thorildian, publicist. 44.

Phocas, romersk kejsare 602—610. 19.

Pihlman, Johan, f. 1733 † 1811. Pastor i Euraäminne 1775, teologie doktor 1787. 40.

Piper, kansle **Sten Abraham**, f. 1738 † 1813. Hovmarskalk. 68.

Planman, Anders, f. 1724 † 1803. Professor i fysik vid Åbo akademi 1763. 54.

Polen, konungariket. 36.

Polviander, Gustav, f. 1747 † 1805. Kyrkoherde i Hattula 1783, riksdagsman 1789, prost 1800. 24, 60.

Provence, se Ludvig XVIII.

Pommern. 30.

Porlom, by i Lappträsk socken i östra Nyland. 74.

Porthan, Sigfrid, f. 1708 † 1793. H. G. Porthans far. Pastor i Wiitasaari, sinnessvag 1744. 8, 45.

— **Kristina**, f. Juslenius 1713 † 1787. Föregåendes hustru. 8.

× — **Sigfred**, f. 1741 † 1798. Föregåendes son. Lektor i historie och moral vid gymnasium i Borgå 1782. 27, 31, 38, 39, 41.

— **Maria Margareta** [?], f. 1742 † 1812. Föregåendes syster. 6, 69.

— **Kristina Katarina** [?], f. 1743 † 1813. Föregåendes syster. 6, 69.

Portugal. 77.

v. Post, Fredrik, f. 1726 † 1805. President i Åbo hovrätt 1788, avsked 1795. 37, 40, 41.

— **Fredrika**, f. **Carleson** 1743 † 1794. Föregåendes hustru. 41.

Posttidningar, i förening med Inrikestidningar, sedan 1760 Sveriges officiella tidning. 37, 44.

Potocki, Georg. Polsk envoyé i Stockholm. 30.

de St Priest, Alfugieri, † 1815. Diplomat, fransk emigrant, sedan 1791 några år i Stockholm, där han stod i ryska partiets tjänst. 29.

Pryss, Samuel, f. 1705 † 1779. Teologie professor i Åbo 1747; domprost 1755. Gift med Barbara Helena Freidenfelt. De hade fem barn. 5.

Psilanderhjelm, Nils, f. 1706 † 1768. Bergsråd; egde stora samlingar och ett dyrbart bibliotek. 15.

Pöytis, socken i Åbo och Björneborgs län. 75, 79, 85.

* **Ramel, Malte**, f. 1747 † 1824. Baron, hovkansler, riksråd, ledamot och en tid president i Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien. [Obs. brevet är icke ställt till Fr. Sparre!]. 18.

Ramsay, Anders Henrik [?], f. 1756 † 1795. Major vid Björneborgs regemente 1792. 42.

* **Rein, Karl**, f. 1770 † 1803. Student i Åbo 1787, kaplan i Jääskis 1798.

Reiske, Johan Jakob, f. 1716 † 1774. Berömd arabist i Leipzig. 21.

Reko, hemman i Kimito. 74.

- Reuterholm, Gustav Gottfried**, f. 1721 † 1803. Baron, titulär lagman 1762, d:o landshövding 1794. 12, 13, 21.
Reval, staden. 92.
- Ribbing**, måhända **Adolf Ludvig**, f. 1765 † 1843, greve, den bekante konspiratören från 1792. 63, 66.
Riddarholmen, del av Stockholm. 64.
Riksgäldskontoret i Stockholm. 42.
- Rimbert(us)**, från Frankrike, Ansgarii efterträdare som ärkebiskop av Hamburg; författade bl. a. „Vita Ansgarii“. 70.
- Risberg, N. N.**, ledamot i Tulldirektionen i Stockholm. 38.
- du Rock**, general, Bonapartes adjutant. 74.
- Roll** eller **Derolles** (s. d.). 90.
— Föregåendes fru eller mätress. 90.
Rom, staden.
- Ros** (eller **Forsten**). Mamsell. 5.
Rosenbad i (invid?) Stockholm. 73.
- Rosenblad, Matias** [?], f. 1758 † 1847. Baron, senare greve. Statssekreterare vid inrikes civilexpeditionen, där ock ecklesiastika ärenden behandlades, etc. 31, 87.
- Rosendahl, Mikael**, f. 1754 † 1815. Handlande och tobaksfabrikör i Åbo, kommerseråd 1802. 73.
Rosenlund i Djurgården vid Stockholm. 32.
- ** von Rosenstein, Nils**, f. 1752 † 1824. Kansliråd, sekreterare i Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien 1782—maj 1786, i Svenska akademien 1786—1824. 44, 47, 48, 62, 81.
Roslagen, den till Stockholms län hörande kusttrakten av Uppland. 34.
Rossiska processen. 60.
Rostock, stad i Tyskland. 30.
- Rothe**, bokhandlare i Köpenhamn. 74, 83.
Royal-Suëdois, franskt regemente. 37.
- Rutström, Karl Birger**, f. 1758 † 1826. Botanices demonstrator vid Åbo akademi 1794—1798. Flyttade till Stockholm 1796, där bl. a. sekreterare i Patriotiska sällskapet. 60, 61, 62, 63, 68, 71, 72.
Ryssland. 25, 74, 90.
- Rühs, Kristian Fredrik**, f. 1781 † 1820. Historiker; elev av Schlözer i Göttingen; professor 1808 i Greifswald och 1810 i Berlin. 74.
- Röring, Anders**, f. 1752 † 1788. Docent i kemi i Åbo 1781, e. o. adjunkt i d:o 1783, ordinarie 1784. 15.
- Sahlberg, Gustav Berndt**, f. 1764 † 1829. Vicelandssekreterare i Åbo, kronofogde i Vehmo härad, etc. Gift med S. J. Ahlman, dotter till Jonas Ahlman (s. d.) 79 (orätt skrivet: Salberg!). 84.
— **Karl Reinhold**, f. 1779 † 1860. Student 1795, magister primus 1802, slutligen professor i naturalhistorien och ekonomin i Åbo, m. m. 82, 86.
Sala, stad i Västmanland. 28, 36, 37.
- Salmenius, Kristian**, f. 1733 ? † 1791. Magister 1757, sockneadjunkt och pedagog i Nykarleby 1763, kaplan i Vasa 1775, etc. 11.
Sastmola, socken i Åbo och Björneborgs län. 73.
- Saxo Grammaticus**, † 1206. Den berömde danska historieskrivaren. 70.
- Schalberg, Olof**, f. 1733 † 1804. Bibliotekarie i Åbo 1778, professor i logik och metafysik 1779; rektor vid Åbo akademi 1801, prästvigd 1785. 10, 75, 76, 89.

- Scheffer, Ulrik**, f. 1716 † 1799. Friherre, senare greve. Bekant statsman, kansler för Åbo akademi 1772—juni 1783. 11, 12, 13, 15.
- **Kristina Charlotta**, f. **Piper** 1734 † 1800. Föregåendes hustru, sen 1756 änka efter greve **Erik Brahe**. 11.
- × **von Schlözer, August Ludvig**, f. 1735 † 1809. Tysk historiker och politiker. 69.
- Schröderheim, Elis**, f. 1747 † 1795. Statssekreterare 1782. Landshövding i Uppsala 1792, etc. 38, 40.
- Schultén, Nathanael Gerhard**, f. 1750 † 1825. Professor vid Karlbergs krigsakademi 1792, etc., senare adlad: av **Schultén**. 27, 31, 76, 81, 83.
- Segur, Louis Philippe**, f. 1753 † 1830. Greve. Fransk statsman och mångsidig skriftställare. 83.
- Seinen, floden. 28.
- Seipellska salen, d. v. s. den stora konsert- och assamblé-salen hos källarmästar J. R. Seipell i Åbo. 83.
- Selander, Johan**, f. 1757 † 1804. Kollega i Åbo katedralskola 1795. 73.
- Semla, se Simla.
- Sepelius**, skeppare i Åbo. 27.
- Serafimer-ordensgillet i Stockholm, 1787—1876. 67.
- Sergel, Johan Tobias**, f. 1740 † 1814. Skulptör, professor i Målare- och bildhuggareakademien. 87.
- Sierakoffski**, greve, polsk legationssekreterare och chargé d'affaires i Stockholm. 30, 31.
- Sigtuna, urgammal stad i Uppland. 70.
- Silfversköld, Nils**, f. 1751 † 1822. Överstelöjtnant 1790; landshövding i Wärmland 1793. — Gift [först ^{12/v1}!] 1791 på Kankas i Finland med **Johanna Karolina Fredensköld**, f. 1769 † 1797.
- Sil(f)verstolpe, Gustav Abraham**, f. 1772 † 1804. Juntans ledare, den bekante utgivaren av Litteraturtidning m. m., hade egen bokhandel både i Stockholm och i Uppsala. 72, 74, 83, 90.
- Simla, rättare Semla, by i Västmanland. 36.
- Sjöberg, N. N.**, regementspastor på Sveaborg. 63.
- Sjöstedt**, „unge“, osäkert vilken. 85.
- Skandinavisk museum, tidskrift utg. i Köpenhamn 1798—1803 av „Det skandinaviske Litteraturselskab“. 72.
- Skeppsbron, kaj i Stockholm. 39.
- Skuggan, Clewberg-Edelcrantz' tuskulum, n. o. om Stockholm, helt nära det av Bellman besjungna „Fiskartorpet“. 64.
- Sköldebrand** (l. **Skjöldebrand**), **Anders Fredrik**, f. 1757 † 1834. Baron, senare greve. Överste etc. Gjorde 1799 en resa landvägen till Nordkap. 61, 73, 75, 76.
- Smalén, Johan**, f. 1752 † 1810. Häradshövding i Raseborgs härad 1784, lagman, ledamot i Högsta domstolen 1795—1799. 60, 66.
- **Johanna Vilhelmina**, f. **Lagerborg** 1757 † 1815. Föregåendes hustru. 60.
- Sofia Magdalena**, f. 1746 † 1813, Gustav III:s gemål sen 1766. 28, 32, 68.
- Sparre, Karl**, f. 1723 † 1791. Friherre. Överståthållare i Stockholm, kansler för Åbo akademi 1783—1791. 14, 15, 30.
- **Ulrika**, f. **Strömfelt** 1724 † 1780. Föregåendes hustru. 30.
- * — **Fredrik**, f. 1731 † 1803. Baron, senare greve. Bror till Karl Sparre. Guvernör för kronprinsen, sedermera Gustav IV Adolf, senare rikskansler etc. [Brevet av 23 juli 1784 är icke ställt till Karl Sparre, såsom Schybergson antar i sin levnadsteckning över Porthan II, s. 337, noten.] 16, 17, 40.
- Sparman, Anders**, f. 1748 † 1820. Läkare, naturforskare, resande i Afrika etc. Ledamot i Vetenskapsakademien. 32.

- × **Sprengtporten, Göran (Georg) Magnus**, f. 1740 † 1819. Den bekante politiske stämplaren. 32.
- S:t Märten, socken i Åbo och Björneborgs län. 85.
- S:t Petersburg. 11, 39, 64, 74, 92.
- Stackelberg, Otto Magnus**. Rysk ambassadör i Stockholm 1791—1793. 32.
- Stahlius, N. N.**, estolog på 1600-talet. 93.
- Stechau, Johan Adolf**, † 1800 [?]. Amanuens i kongl. biblioteket, Gjörwells sekreterare. 13.
- Stecksen(ius), Johannes** [?], f. 1769 † 1805. Magister och skolmästare i Torneå 1800. 86.
- von Stedingk, Viktor**, f. 1751 † 1823. Baron, kontreamiral och chef för Åbo eskader 1793, etc. 82.
- von Stiernman, Anders Anton**, f. 1695 † 1765. Hävdaforskare, författare, kansliråd; utgivare av Aboa litterata. 14.
- Stjersund, egendom med järnbruk i Kopparbergs län. 34.
- Stiervald, Reinhold Vilhelm**, f. 1760 † 1815. Vicenotarie i Åbo hovrätt. Utgav 1784 under Calonii namnet för juris licentiatgrad en dissertation. Senare landssekreterare, ledamot i regeringskanseljens ekonomidepartement, etc. 14.
- Stockholm, staden. 7, 10, 15, 16, 19, 24, 36, 37, 38, 41—44, 46—48, 52, 54, 58, 62, 65, 67, 71, 72, 74, 77—79, 81, 83, 86, 93, 94.
- Storgruvan i Sala. 37.
- Stralsund, staden. 10.
- Strängnäs, staden. 28.
- Strömdal**, kursor vid Åbo akademi. 27, 38.
- Strömsbergs bruk i Uppsala län. 33.
- Strömsholm, kanal samt kungsgård i Västmanland. 36, 38.
- Sturleson, Snorre**, f. 1178 † 1238. Islands berömde historiker och skald. 69.
- × **von Suhm, Peter Fredrik**, f. 1728 † 1798. Berömd dansk historiker. 72.
- Sundvall, Karl Fredrik**, f. 1754 † 1831. Arkitekt, hovintendent. 62, 65.
- Sundwall, Johan**, f. 1763 † 1825. Docent i Åbo 1787, filosofie adjunkt 1795, kyrkoherde i Pöytis 1799. 63, 79, 85, 89.
- Svartboken i Åbo. 13.
- Sveaborg. 63, 82.
- Svederus, N. N.**, bokhandlare i Stockholm.
- Svedja, egendom i Sjundea socken i Nyland. 21.
- Svenska akademien. 90.
- Svenske Blade, tidskrift utgiven i Köpenhamn av J. K. Höst. 72.
- Sverige. 60, 70, 92, 94.
- Sylvius (adlad Feuerstern), Karl Gustav**, f. 1741 † 1822. Assessor i Åbo hovrätt 1794, hovrättsråd 1800, etc. 80.
- Synnerberg, Sven Fredrik**, f. 1740 † 1804. Politieborgmästare i Åbo. 15.
- Säter, stad i Kopparbergs län. 35.
- Söderfors ankarbruk vid Dalälvens nedra lopp i Uppsala län. 33.
- Tammerfors, staden. 79.
- Taube, Evert Vilhelm**, f. 1737 † 1799. Baron. Överstekammarjunkare. 30.
- Tavastland. 11, 25, 26.
- Tavastske släkten. 15.
- Tempelman, Olof Samuel**, f. 1745 † 1816. Arkitekt, professor i Stockholm. 65.
- * **Tengström, Jakob**, f. 1755 † 1832. Docent i moralen 1786; informator i Stockholm hos kammarrådet Stockenström 1779—1781; teologie adjunkt 1783; teologie professor 1790, etc. 9, 10, 13, 16, 48, 55—69, 72—90.

- Tevala, egendom i [?]. 76.
- T(h)uneld, Erik**, f. 1709 † 1788. Assessor, bekant geografisk författare. 46.
- Tidningar, utgivna av ett sällskap i Åbo (tidtals „Åbo nya tidningar“ och „Åbo tidningar“). 14, 16, 27, 41, 48, 52, 89, 92, 94.
- Tidgren, Gabriel**, f. 1743 † 1788. Adjunkt i Åbo 1781; lingvarum professor 1784. 14.
- * **Tihleman, Georg Frans**, f. 1770 † 1802. Magister i Åbo 1789; antikvarie och sekreterare i Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien samt „garde des medailles“ vid k. museum 1795 i mars. 49—54.
- Tingstadius, Johan Adam**, f. 1748 † 1827. Professor i orientaliska språk i Uppsala; senare biskop i Strängnäs. 64.
- Toll, Gustav Johan** [?], f. 1752 † 1829. Kapten vid Tavastehus regemente 1780. (Veterligen icke „fru Ahlmans mäg“, såsom Porthan uttrycker sig). 72.
- Torgsschaktet i Sala gruva. 37.
- Torneå, staden. 86.
- Torsång, socken i Kopparbergs län. 35.
- Tottie, Tomas**, † 1724. Inflyttade till Sverige i slutet av 1600-talet. Handlande i Stockholm. Porthan skriver väl oriktigt **Tho. Tottie** för **Isak Tottie**, som var förmögen bruksegare. 34.
- × **von Troil, Uno**, f. 1746 † 1803. Pastor primarius i Stockholm 1778; biskop i Linköping 1780; ärkebiskop och prokansler för Uppsala akademi 1786—1802. 81.
- Trondheim, staden. 70.
- Tuna (Stora Tuna), socken i Kopparbergs län. 37.
- Tychsen, Olaus Gerhard**, f. 1734 † 1815. Dansk orientalist, professor i Bützow. 21.
- Tyskland. 28, 39, 74, 80.
- Töfsala, socken i Åbo och Björneborgs län. 74.
- U** [?]. 30.
- Uleå(borg), staden. 61.
- Ulfsparre-ätten, av Bång. 15.
- Ullner, Karl**, f. 1739 [?] † 1801. Justitieborgmästare i Åbo, senare i Stockholm. Ledamot i Högsta domstolen 1789—1793. 30, 38.
- Ulriksdal, kungligt lustslott norr om Stockholm. 62, 67.
- Ulvsby, socken invid Björneborg. 75.
- Unger, N. N.** 64.
- Uppsala, staden. 12, 14, 24, 28, 30, 33, 34, 37, 38, 40, 62, 63, 64, 70, 71, 81, 94.
- Utter, Isak**, f. 1743 † 1812. Magister i Åbo 1766; adjunkt i Orivesi; avsatt för förmenta villosatser; därefter bokhandlare i Stockholm. 74, 83.
- Wachslager, Lovisa Kristina**, f. 1767 † 1809. Dotter till hovmarskalken Gustav W.; gift 1791 med skalden och kanslipresidenten **J. G. Oxenstjerna**. 28.
- Wachtmeister, Karl Adam**, f. 1740 † 1820. Baron, greve 1799; kansler för Åbo universitet 1793—1809. 44, 55, 58, 62, 63, 65, 66, 67, 74, 87.
- **Karl Axel**, f. 1754 † 1810. Riksdrots, kansler för Lunds universitet. 80, 82.
- Wahrendorff, Joakim Daniel**, f. 1726 † 1803. Kommerseråd och bruksegare, mycket rik. 36.
- Wallenberg (ej Wallenberg!), Henrik**, f. 1740 † 1804. Magister 1760; rektor vid Uleåborgs skola 1791. 77.
- Wallenius, Ivar**, f. 1750 † 1818. Pastor vid finska församlingen i Stockholm 1782, hovpredikant. 24.

- Wallenius, Johan Fredrik**, f. 1765 † 1836. Medicine doktor; provinsialläkare i Tavastehus 1786, i Helsingfors 1794; sekreterare i Finska hushållningssällskapet 1799—1805; botanices demonstrator 1800, etc. 73, 84, 85, 86, 87.
- Wallin, Anders**, f. 1742 † 1820. Borgmästare i Stockholm. 38.
- Wallqvist, Olof**, f. 1755 † 1800. Biskop i Vexjö 1787, kungens överhovpredikant 1789. 32.
- Warmholtz, Karl Gustav**, f. 1713 † 1785. Hovråd. Utgivare av Bibliotheca historica sveogothica. 44.
- Varschau, staden. 30.
- Vasa, staden. 28, 30, 38, 41.
- Weimar, staden. 10.
- Vessland, socken i Roslagen. 33.
- Vetenskapsakademien (-societyten, i S:t Petersburg). 14, 25.
- Vetenskapsakademien i Stockholm. 32, 63.
- Wibelius, Olof**, f. 1752 † 1823; adlad av **Wibeli** 1808. (Landssekreterare i Åbo och Björneborgs län 1783, lagman i Karelen 1794, dock bosatt i Åbo), etc. 72, 77, 81, 83, 84, 86, 89.
- Widenius, Henrik**, f. 1742 † 1811. Akademie kamrerare i Åbo. 29, 63, 67, 68, 73, 75, 78, 85.
- Viitasaari, socken i norra Tavastland. 13, 16, 45.
- Wilde, Jakob**, f. 1679 † 1755. Hävdatecknare; rikshistoriograf i Stockholm 1719. 69. (Sonen **Anders**, f. 1725 † 1795 var den under de senare levnadsåren blinde faderns medhjälpare).
- Wilhelmsson, Frans Adolf**, kanslist, kanslerssekreterare för Åbo akademi 1799—1808. 62, 67, 68, 74.
- Willnäs, gods i Lemo socken. 77.
- Vinge, Hans Per**, f. 1770 † 1836. Magister 1795; ekonomie docent i Åbo; borgmästare i Gamlakarleby. 87.
- Winter, Arndt Johan**, f. 1744 † 1819. Landskamrerare i Åbo 1773; skattmästare i Finska hushållningssällskapet till 1801. 82, 84, 85, 86, 89.
- Virmo, socken i Åbo och Björneborgs län. 73, 75.
- Wittenberg, staden. 10.
- Witterhetsakademien (Lovisa Ulrikas) i Stockholm. 14.
- Vitterhets-, historie- och antikvitetsakademien i Stockholm, grundlagd 1786. 18—26, 49, 52, 54, 60, 61, 64, 68.
- Vitterhetsakademien i S:t Petersburg. 14.
- Vulfstan**, dansk resenär, nämnd i konung Alfreds skrifter. 49.
- Västanfors, bruk i Västmanland. 36.
- Västerbotten, landskap i Norrland. 68.
- Wästergötland, landskap i Götaland. 70.
- Wästerås, stad i Västmanland. 28, 35, 36, 39.
- Young, Edvard**, f. 1681 † 1765. Engelsk skald. — Porthan äsyftar här väl dennes „Sömlösa nätter“, som 1770 översattes till svenska. 4.
- Ystad, i Malmöhus län. 10.
- Ziervogel, N. N.**, „mamsell“, en anförvant till fru H. J. Juslén, född Ziervogel. 42, 44, 46.

Åbo, län, stad, akademi, hovrätt: ideligen.

— (nya) tidningar. se Tidningar utgivna av ett sällskap i Åbo.

Åby (för Åbo!). 88.

Åkerblad, **N. N.**, sekreterare. 26.

Åkerblom, skeppare. 69.

Åkerman, **Vilhelm**, f. 1770 † 1849. Filosofie docent 1796; rektor i Tavastehus skola 1798, etc.

Åström, **N. N.**, revisor vid arméns flotta, regements-kommissarie på Sveaborg; bedragare. 82, 83.

Ålf, **Samuel**, f. 1727 † 1799. Domprost i Linköping 1781. 24, 61, 64.

Ålvkarleö, bruk i Roslagen. 34.

Ödmann, **Samuel Lorens**, f. 1750 † 1829. Professor i Uppsala 1799.

Örnghjelm, **Claes**, † 1695. Hette ursprungligen **Arrhenius**. Adlad 1684 under namn

Örnghjelm (Örnhjäl). Rikshistoriograf. 24.

Österbotten. 11, 19, 47.

Österby, bruk i Roslagen. 33, 34.

Östersjön. 21.

Östman, **N. N.**, fru. 5.

Rättelser och tillägg.

[Till båda tomerna av Brev från H. G. Porthan till samtida.]

Tom I.	Sid.	10,	rad	6	står	Till okänd	bör	vara	Till E. Granroth (?)
"	"	140,	"	20	"	antiqvam	"	"	anteqvam.
"	"	180,	"	22	"	Hummer	"	"	Gummer.
"	"	233,	"	25	"	[Åbo 1799?]	"	"	väl början av september 1792 (i följd varav brevet bort införas pag. 185 såsom ock av mig antydes pag. 306, rad 2—7 och 316 rad 11).
"	"	332,	"	38	"	176, 285	"	"	176, 180, 285.
"	"	335,	"	39	"	Hummer ,	translator.	180.	Utgår!
"	"	348,	"	2	"	Pontoppider ,	bör	vara	Pontoppidan .
Tom II.	"	18,	"	1	"	Till Fr. Sparre .	"	"	Till M. Ramel .
"	"	30,	"	8	"	Sisakoffski	bör	väl	vara Sierakoffski.
"	"	36,	"	27	"	Bedoise	"	vara	Bedoire.
"	"	49,	"	34	"	T. 11;	"	väl	vara T. II;
"	"	52,	"	2	"	Orsii	"	vara	Orosii.
"	"	60,	"	23	"	Modéen	"	"	Modéer.
"	"	61,	"	17	"	Modéen	"	"	Modéer.
"	"	63,	"	41	"	Jänijärvi	"	"	Jämjärvi.
"	"	66,	"	27	"	Jänijärvi	"	"	Jämjärvi.
"	"	68,	"	33	"	Jänijärvi	"	"	Jämjärvi.
"	"	76,	"	16	"	Åbo	"	"	åbo
"	"	77,	"	30	"	Wallenberg	"	"	Wallenberg.
"	"	91,	"	10 och 11,	"	D. Evers	"	"	L. Ewers (beror på misskrivning av Tengström!).
"	"	92, 93, 94,	"	1	"	D. Evers	"	"	L. Ewers.

SVENSKA LITTERATURSÄLLSKAPETS

hittills utgivna skrifter:

<i>Tom</i>	<i>Fny</i>
I. H. G. Porthans brev till M. Calonius. 1 , utg. av W. Lagus. — 341 + 68 sid., tr. 1886	8: —
II. * Förhandlingar och Uppsatser 1 . (Längre uppsatser av Estlander, Lagus och Schybergson.) — 62 + 112 sid., tr. 1887	2: 50
III. Finlands territoriala församlingars ålder, utbildning och utgrening intill 1885 års utgång , av K. G. Leinberg. — 159 sid., tr. 1887	3: —
IV. Borgareståndets Protokoll vid Borgå landtdag 1809 , utg. av Elis Lagerblad. — 411 sid., tr. 1887	8: —
V. H. G. Porthans brev till M. Calonius. 2 , utg. av W. Lagus. — 263 + 106 sid., tr. 1887	8: —
VI. * Förhandlingar och Uppsatser 2 . (Längre uppsatser av Estlander, Frosterus, Lagus m. fl.) — 44 + 268 sid., tr. 1888	3: 75
VII. Ordbok öfver estländsk-svenska dialekterna , av A. O. Freudenthal och H. A. Vendell. — 328 sid., tr. 1888	6: —
VIII. * Historiskt-politiska anteckningar af H. F. Adlercreutz. 1743—1796 , utg. av Elis Lagerblad. — 185 sid., tr. 1888	3: —
IX. * Förhandlingar och Uppsatser 3 . (Längre uppsatser av Th. Westrin, Freudenthal, Schybergson m. fl.) — 40 + 318 sid., tr. 1889	4: —
X. * Resanteckningar af P. J. Bladh och C. F. Hornstedt , utg. av J. O. I. Rancken och Elis Lagerblad. — 176 sid., tr. 1889	3: —
XI. 1—7. Åbo akademis studentmatrikel , av W. Lagus. — 1,439 sid., tr. 1890	20: —
XII. Vöråmålet, ljud- och formlära, ordlista med register, språkprof , av A. O. Freudenthal. — 200 sid., tr. 1890	3: 50
XIII. * Förhandlingar och uppsatser 4 . (Längre uppsatser av Schybergson, Hultin, Vendell m. fl.) — 34 + 136 sid., tr. 1890	3: —
XIV. De finska klostrens historia , av K. G. Leinberg. — 509 sid., tr. 1890	4: —
XV. * Helsingfors stads historia från 1640 till stora ofreden , av Erik Ehrström. — 171 sid., tr. 1890	3: 50
XVI. * Åbo universitets lärdomshistoria. 1. Medicinen , av L. W. Fagerlund och Robert Tigerstedt. — 216 sid., tr. 1890	3: 50
XVII. * Åbo universitets lärdomshistoria. 2. Juridiken , av Axel Liljenstrand. — 94 sid., tr. 1890	2: 50
XVIII. * Förhandlingar och Uppsatser 5 . (Längre uppsatser av Frosterus, Schybergson, Leinberg, Nordmann m. fl.) — 45 + 218 sid., tr. 1891	3: 50
XIX. * Åbo universitets lärdomshistoria. 3. Historien , av M. G. Schybergson. — 168 sid., tr. 1891	3: —
XX. * Förhandlingar och Uppsatser 6 . (Längre uppsatser av Gustafsson, W. Lagus, Elfving m. fl.) — 108 + 121 sid., tr. 1892	2: 50
XXI. Katalog öfver den svenska litteraturen i Finland samt därstädes utkomna arbeten på främmande språk 1886—1890 . Uppgjord av H. Bergroth. — 175 sid., tr. 1892	3: —
XXII. Finska prästerskapets besvär och Kongl. majestäts därpå gifna resolutioner . Från slutet av 1620-talet intill stora ofredens slut. Samlade av K. G. Leinberg. — 474 sid., tr. 1892	8: —
XXIII. * Åbo universitets lärdomshistoria 4. Teologin, förra delen , av Herman Råbergh. — 187 sid., tr. 1893	3: —
XXIV. * Förhandlingar och Uppsatser 7 . (Längre uppsatser av J. E. Strömberg, R. Hausen, P. Nordmann m. fl.) — 72 + 137 sid., tr. 1893	2: 50

XXV.	Bondeståndets Protokoll vid Borgå landtdag 1809, utgivna av Elis Lagerblad. — 282 sid., tr. 1894	5: 50
XXVI.	*Åbo universitets lärdomshistoria. 5. Filologin, av I. A. Heikel. — 334 sid., tr. 1894	3: 50
XXVII.	Johan Henrik Kellgrens Bref till Abraham Niclas Clewberg, utgivna av Henrik Schück. — 39 + 136 + 19 sid., tr. 1894.	4: 50
XXVIII.	*Förhandlingar och Uppsatser 8. (Längre uppsatser av E. Lagerblad, E. W. Bergman, C. G. Estlander, R. Hausen och M. G. Schybergson.) — 47 + 288 sid., tr. 1895	3: 75
XXIX.	Östgötalagen med förklaringar, av A. O. Freudenthal. — IV + 280 sid., tr. 1895.	4: 50
XXX.	*Förhandlingar och Uppsatser 9. (Längre uppsatser av E. Lagus, V. Söderhjelm, G. Cygnæus, A. Hultin och P. Nordmann.) — 50 + 336 sid., tr. 1895	3: 75
XXXI.	Jöns Buddes bok. En handskrift från Nädendals kloster, utgiven genom O. F. Hultman. — XXII + 256 sid., tr. 1895	5: —
XXXII.	*Åbo universitets lärdomshistoria. 6. Naturalhistorien, av Otto E. A. Hjelt. — IV + 446 sid., tr. 1897	4: 75
XXXIII.	*Raseborgs slotts historia, av Torsten Hartman. — 155 sid., tr. 1897	2: 75
XXXIV.	*Förhandlingar och Uppsatser 10. (Längre uppsatser av G. Cygnæus, K. G. Leinberg, C. G. Estlander och E. Lagus.) — 82 + 194 sid., tr. 1897	3: —
XXXV.	Katalog öfver den svenska litteraturen i Finland samt arbeten af inhemska författare på främmande språk 1891—1895. Uppgjord av Yrjö Hirn. — 266 sid., tr. 1897	3: 50
XXXVI.	*Förhandlingar och Uppsatser 11. (Längre uppsatser av I. A. Heikel, G. Frosterus och Yrjö Hirn.) — 69 + 216 + 33 sid., tr. 1898	3: —
XXXVII.	*Åbo universitets lärdomshistoria. 7. Matematiken och fysiken, av K. F. Slotte. — 293 sid., tr. 1898	3: 50
XXXVIII.	Bref från Henrik Gabriel Porthan till samtida, utgivna av Ernst Lagus. — 360 sid., tr. 1898	8: —
XXXIX.	*Förhandlingar och Uppsatser 12. (Längre uppsatser av Carl v. Bonsdorff och Hj. Appelqvist.) — 71 + 192 + 11 sid., tr. 1899	3: —
XL.	Prästeståndets protokoll vid Borgå landtdag år 1809 jämte Handlingar rörande landtdagen, utgivna av Elis Lagerblad. — 586 sid., tr. 1899	10: —
XLI.	*Finlands svenska vitterhet. 1. Jakob Tengströms vittra skrifter i urval med en lefnadsteckning, av M. G. Schybergson. — CLIX + 280 sid., tr. 1899	4: 50
XLII.	*Åbo universitets lärdomshistoria. 8. Kemien, av Robert Tigerstedt. — 210 sid., tr. 1899	3: —
XLIII.	En samling öfversättningar och bearbetningar från romerske och franske författare. Utgivningen ombesörjd av T. S. Dillner. — XX + 145 sid., tr. 1899	4: —
XLIV.	*Dagbok, förd under kriget i Finland 1788—1790 af auditören C. C. Ekman, utgiven av Reinh. Hausen. — XI + 266 sid., tr. 1900	3: —
XLV.	*Förhandlingar och Uppsatser 13. (Längre uppsatser av V. T. Rosenqvist, W. Söderhjelm och C. v. Bonsdorff.) — 45 + 254 sid., tr. 1900	3: —
XLVI.	*Karl August Tavaststjerna. En lefnadsteckning av Werner Söderhjelm. — 324 sid., tr. 1900	4: —
XLVII.	*Förhandlingar och Uppsatser 14. (Längre uppsatser av R. F. von Willebrand, C. v. Bonsdorff och G. Castrén.) — LXXXI + 244 sid., tr. 1901	3: —
XLVIII.	*Finlands svenska vitterhet. 2. Mikael Choræi valda dikter med en lefnadsteckning, av Ernst Lagus. — CXC + 226 sid., tr. 1901	4: 50

XLIX.	*En idéernas man. Biografi över August Fredrik Soldan, av Juhani Aho. — 421 sid., tr. 1901	5: 50
L.	*Åbo universitets lärdomshistoria. 9. Teologin, senare delen, av Herman Råbergh. — 229 sid., tr. 1902	3: —
LI.	*Förhandlingar och Uppsatser 15. (Längre uppsatser av P. Nordmann, A. O. Freudenthal, J. Ahrenberg, Z. Schalin och O. Grotenfelt.) — LXIX + 243 sid., tr. 1902	3: —
LII.	*Finlands svenska vitterhet. 3. Valda skrifter af Jakob Frese med en teckning af hans lefnad och skaldskap, av Arvid Hultin. — CXIX + 218 sid., tr. 1902	4: 50
LIII.	Katalog öfver Den svenska litteraturen i Finland samt arbeten på främmande språk af finländske författare eller utgifna i Finland 1896—1900. Utarbetad av H. Bergroth. — 302 sid., tr. 1902	4: —
LIV.	*Torsten Rudeen. Ett bidrag till karolinska tidens litteratur- och lärdomshistoria, av Arvid Hultin. — IV + 276 sid., tr. 1902	4: —
LV.	M. Calonii bref till H. G. Porthan, utgivna av W. Lagus. — XI + 449 + 91 sid., tr. 1902	8: —
LVI.	*Förhandlingar och uppsatser 16. — 1902. (Längre uppsatser av H. Pipping, R. Nordenstreng, O. Grotenfelt, A. Hultin, K. G. Leinberg.) — LXVII + 236 sid., tr. 1903	3: —
LVII.	*Bref, tal och andra skrifter af Mikael Choræus, utgivna av Ernst Lagus. VIII + 400 sid., tr. 1903	4: 50
LVIII.	*Skildring af krigshändelserna i Öster- och Västerbotten 1808—1809, av C. J. Ljunggren. — III + 153 sid., tr. 1903	2: 50
LIX.	Bidrag till Eddametrik, av Hugo Pipping. — 118 sid., tr. 1903	3: —
LX.	*Per Brahe. Illustrerad levnadsteckning, författad av P. Nordmann. — 520 sid., tr. 1903	6: —
LXI.	Joh. Ludv. Runeberg, hans lif och hans diktning I, av Werner Söderhjelm. — 468 sid., tr. 1904	6: —
LXII.	*Joh. Ludv. Runebergs hundraårsminne. Festskrift 5 febr. 1904. — 441 sid., tr. 1904	10: —
LXIII.	*Förhandlingar och Uppsatser 17. — 1903. (Längre uppsatser av M. G. Schybergson, Gunnar Castrén, Z. Schalin, F. Gustafsson, R. F. von Willebrand, K. G. Leinberg och G. A. Nordmann.) — LXIII + 408 sid., tr. 1904	4: —
LXIV.	Ordbok över de östsvenska dialekterna, av Herman Vendell. Första häftet. — XLII + 280 sid., tr. 1904	7: —
LXV.	*Finlands svenska vitterhet. 4. Den svenska vitterheten i Finland under stormaktstiden 1640—1720, av Arvid Hultin. — CCLXXXVIII + 230 sid., tr. 1904	6: —
LXVI.	Pehr Kalms Resa till Norra Amerika, ånyo utgiven av Fredr. Elfving och Georg Schauman. Första delen. Med en inledning av Georg Schauman. — LI + 400 sid., tr. 1904	4: —
LXVII.	Ridderskapets och Adels Protokoll vid Borgå landtdag 1809, utgivna av Elis Lagerblad. — 454 sid., tr. 1905	8: —
LXVIII.	*Förhandlingar och Uppsatser 18. — 1904. (Längre uppsatser af W. Söderhjelm, A. Hultin, M. G. Schybergson och O. Andersson.) — XCVIII + 204 sid., tr. 1905	3: —
LXIX.	Bidrag till Helsingfors stads historia, samlade och utgivna av P. Nordmann. I. Bref från 1550—1650. — Stadens domböcker 1623—1639. — 252 sid., tr. 1905	3: 50
LXX.	*Bref och dagboksanteckningar af Georg August Wallin, utgivna jämte en levnadsteckning av Knut Tallqvist. — CXXXIV + 366 sid., tr. 1905	5: —
LXXI.	Ordbok över de östsvenska dialekterna av Herman Vendell. Andra häftet. — 588 sid., tr. 1905	5: —
LXXII.	Bidrag till Helsingfors stads historia, samlade och utgivna av P. Nordmann. II. Prosten Henrik Forsii biografi och skrifter. — 129 sid., tr. 1906	2: —

- LXXXIII. *Förhandlingar och Uppsatser 19. — 1905. (Längre uppsatser av R. Tigerstedt, M. G. Schybergson, P. Nordmann, A. Hultin, K. G. Leinberg och Yrjö Hirn.) — LXIV + 322 sid., tr. 1906 . . . . . 3: 50
- LXXXIV. 1. Minnespenningar öfver enskilda personer, födda eller verksamma i Finland, beskrivna av Mauritz Hallberg. — 154 sid., tr. 1906 . . . . . 3: —
- LXXXV. Ordbok öfver de östsvenska dialekterna, av Herman Vendell. Tredje häftet. — pp. 589—900, tr. 1906 . . . . . 5: —
- LXXXVI. Bidrag till Helsingfors stads historia, samlade och utgivna av P. Nordmann. III. Bref från 1651—1697. Stadens domböcker 1639—1643. — 210 sid., tr. 1906 . . . . . 3: —
- LXXXVII. Joh. Ludv. Runeberg, hans lif och hans diktning II, av W. Söderhjelm. — 558 sid., tr. 1906. . . . . 7: —
- LXXXVIII. *Förhandlingar och Uppsatser 20. — 1906. — (Längre uppsatser av W. Ruin, R. Lagerborg, G. Heinricius, K. G. Leinberg och G. Castrén.) — LXV + 397 sid., tr. 1907 . . . . . 4: —
- LXXXIX. Ordbok öfver de östsvenska dialekterna, av Herman Vendell. Fjärde häftet. — pp. 901—1215 + 6 sid., tr. 1907 . . . . . 5: —
- LXXX. *Åbo universitets lärdomshistoria. 10. Filosofin, av Th. Rein. — 326 sid., tr. 1908 . . . . . 3: 50
- LXXXI. *Förhandlingar och Uppsatser 21. — 1907. (Längre uppsatser av E. Wrangel, Th. Westrin, G. Heinricius, J. G. Nikander, L. F. la Cour, K. G. Leinberg, Ossian Grotenfelt, W. Söderhjelm.) — LXXIV + 397 sid., tr. 1908. . . . . 4: —
- LXXXII. Bidrag till Helsingfors stads historia, samlade och utgivna av P. Nordmann. IV. Bref från 1714—1796. 228 sid., tr. 1908 . . . . . 3: —
- LXXXIII. *Henrik Gabriel Porthan. Levnadsteckning, av M. G. Schybergson. Förre delen. — XIII + 281 sid., tr. 1908 . . . . . 3: —
- LXXXIV. Biografiska undersökningar om Anders Chydenius, av Georg Schauman. — XI + 645 sid., tr. 1908 . . . . . 7: —
- LXXXV. *Sjukvård och läkare under kriget 1808—1809, av K. E. Lindén. — IX + 229 sid., tr. 1908 . . . . . 3: —
- LXXXVI. Bidrag till Helsingfors stads historia, samlade och utgivna av P. Nordmann. V. Gamla Helsingfors 1550—1640, 184 sid., tr. 1908 . . . . . 3: —
- LXXXVII. *Elias Lönnrots Svenska skrifter, utgivna av Jenny af Forselles. I. Uppsatser och öfversättningar. — 355 sid., tr. 1908 . . . . . 3: 50
- LXXXVIII. *Förhandlingar och Uppsatser 22. — 1908. (Längre uppsatser av G. Heinricius, A. Hultin, B. Sjöros.) — XCVIII + 210 sid., tr. 1909 . . . . . 3: —
- LXXXIX. *Josef Julius Wecksell. En studie av Arvid Mörne. 290 sid., tr. 1909 . . . . . 4: —
- XC. *Svenska Litteratursällskapet i Finland 1885—1910. Minneskrift den 5 februari 1910. 194 + 138 sid., tr. 1910 . . . . . 4: —
- XC. *Förhandlingar och Uppsatser 23. — 1909. (Längre uppsatser av E. Westermarck, G. Heinricius och P. Nordmann.) — XCIII + 233 sid., tr. 1910 . . . . . 3: —
- XCII. Studier i Nordisk filologi. Utgivna genom Hugo Pipping. Första bandet. Uppsatser av E. Lidén, H. Pipping och R. Saxén. — 52 + 24 + 183 sid., tr. 1910 . . . . . 3: —
- XCIII. Pehr Kalms Resa till Norra Amerika, ånyo utgiven av Fredr. Elfving och Georg Schauman. Andra delen. Med ett förord av Georg Schauman. — XI + 390 sid., tr. 1910 . . . . . 4: —
- XCIV. *Det ekonomiska tidevarvet i Finlands litteraturhistoria. Ur odlingens hävder under frihetstidens senare del, av Arvid Hultin. — 384 sid., tr. 1910 . . . . . 5: —
- XC. Studier i Nordisk filologi. Utgivna genom Hugo Pipping. Andra bandet. Uppsatser av H. Pipping, T. E. Karsten, G. Cederschiöld, T. Torbiörnsson, S. A. Korff, Hj. Lindroth och

	R. Saxén. — 25 + 47 + 13 + 7 + 40 + 10 + 13 + 16 + 12 + 9 sid., tr. 1911	3:—
XCVI.	*Förhandlingar och Uppsatser 24. — 1910. (Längre uppsatser av Hj. Appelqvist, G. Heinricius, M. G. Schybergson, A. Lille, R. Hausen, E. Lagus och E. Holmberg.) — CXLV + 201 sid., tr. 1911	3:—
XCVII.	*Generalregister till Svenska Litteratursällskapet i Finland Förhandlingar 1885—1909 av Alexander Boldt. — 127 sid., tr. 1911	2:—
XCVIII.	*Henrik Gabriel Porthan. Levnadsteckning, av M. G. Schybergson. Senare delen. — VIII + 574 sid., tr. 1911	5:—
XCIX.	*Elias Lönnrots Svenska skrifter, utgivna av Jenny af Forsesles. II. Bref, anteckningar och reseskildringar. — XXX + 580 sid., tr. 1911	5:—
	C. *Historiska uppsatser. — X + 242 sid., tr. 1911	3:—
	CI. *Skildringar från Åbo Akademi 1808—1828 av G. Heinricius. — XII + 213 sid., tr. 1911	3:—
	CII. Brev från Henrik Gabriel Porthan till samtida, utgivna av Ernst Lagus. — VIII + 131 sid. stor 8:o, tr. 1912	3:—

OBS. De med * utmärkta tomerna hava utdelats åt *alla* medlemmar, de övriga endast åt stiftare.

Tillkännagivande.

Personer, som önska inträda i Svenska litteratursällskapet, kunna anmäla sig hos Sällskapetets skattmästare, professor A. Wallensköld, Västra Hamngatan 5, ävensom hos dess ombudsmän i landsorten. Sällskapetets medlemmar fördelas i tre kategorier: „stiftande medlemmar“, vilka inbetala 200 mark eller därutöver, „ständiga medlemmar“, vilka en gång för alla erlägga 100 mark, samt „årsmedlemmar“, vilka betala 10 mark årligen i tolv års tid, varefter de överföras till ständiga medlemmar. Ständiga medlemmar och årsmedlemmar kunna övergå till stiftare genom att i enlighet med en därför uppgjord tariff inbetala differensen mellan stiftareavgiften 200 mark och det som de tidigare erlagt till Sällskapet. Stiftande medlemmar äga rätt att erhålla samtliga utkommande tomer av Sällskapetets skrifter. Ständiga medlemmar och årsmedlemmar få alla „Förhandlingar och Uppsatser“ och på särskild anhållan även skriftserien „Studier i nordisk filologi“, men av de övriga skrifterna blott de mera populära; dock kunna de för halva priset tillösa sig även de andra skrifterna. Nyinträdande stiftande medlemmar erhålla ännu gratis några få förut utkomna tomer, av vilka ett större antal exemplar finnes i arkivet. Rekvisitioner adresseras till Sällskapetets arkivarie, lektor Elis Lagerblad, Helsingfors, Svenska normallyceum, Unionsgatan 2.

Med Svenska litteratursällskapet i Uppsala har överenskommelse ingåtts, att i detsamma mot erläggande av endast halv avgift eller kr. 2: 75, postportot inberäknat, kunna inträda medlemmar av Svenska litteratursällskapet i Finland, vilka därigenom bliva delaktiga av det i Sverige verkande Sällskapetets skrifter. Också äga medlemmarna av bägge Litteratursällskapen rätt att för halva priset tillösa sig de båda Sällskapens äldre skrifter, ifall det återstående lagret sådant medgiver. Ständiga medlemmar av Uppsalasällskapet kunna Litteratursällskapetets i Finland medlemmar bliva, om de så önska, mot en avgift en gång för alla av 50 kronor. Inträdessökande äga anmäla sig hos lektor Lagerblad.

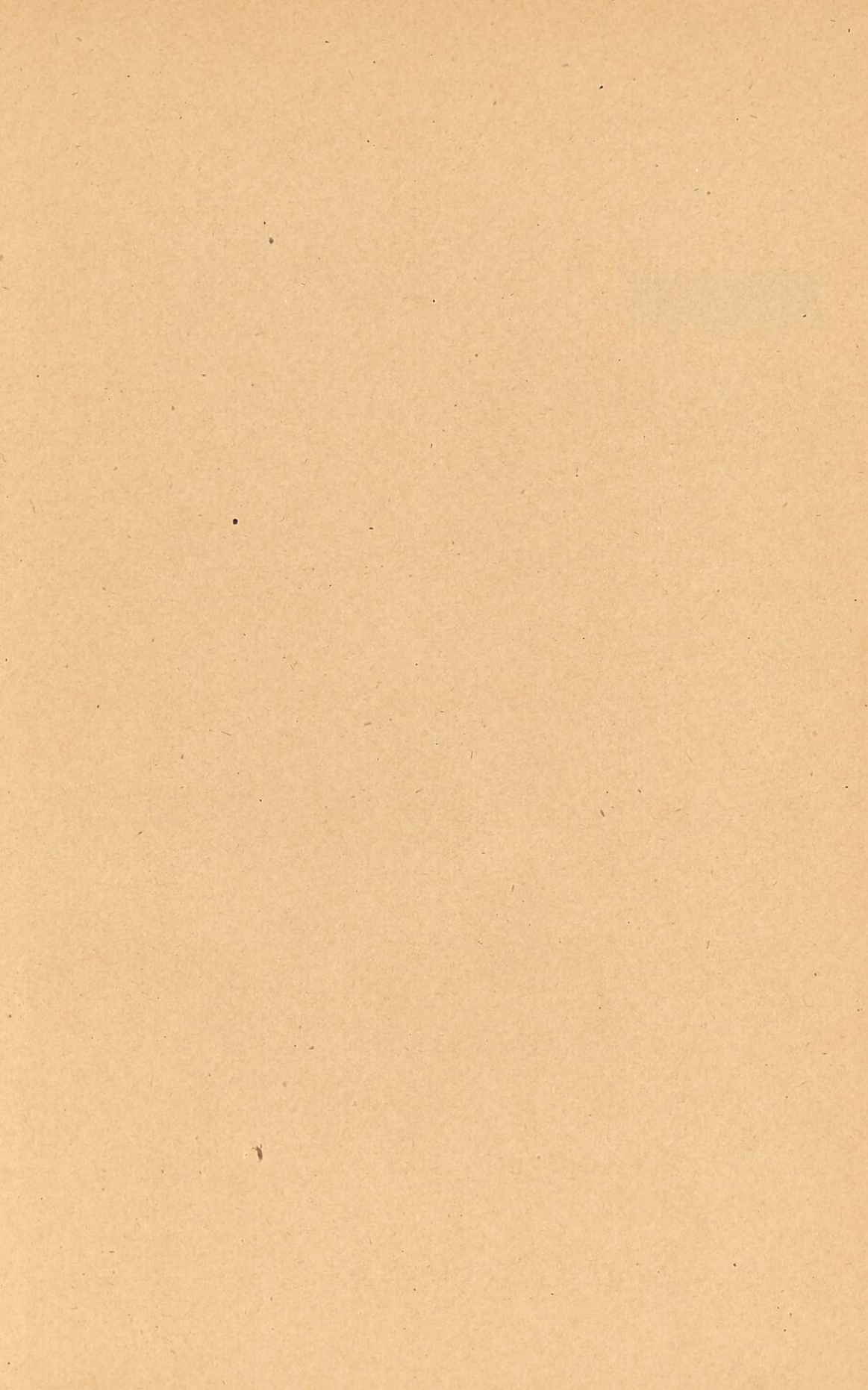

Tiet. seur.

Ev. litt. sällsk.

... 102

KANSALLISKIRJASTO-KANSALLISKOKOELMA

120 102 0701

